

Godište X. • broj 6 • lipanj 2015.

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

**Tema broja:
34. obljetnica
Gospinih
ukazanja
u Međugorju**

**Poruka za
sadašnji trenutak**

Gospina škola

Godina posvećenog života

**Kršćanska obitelj pred
suvremenim izazovima**

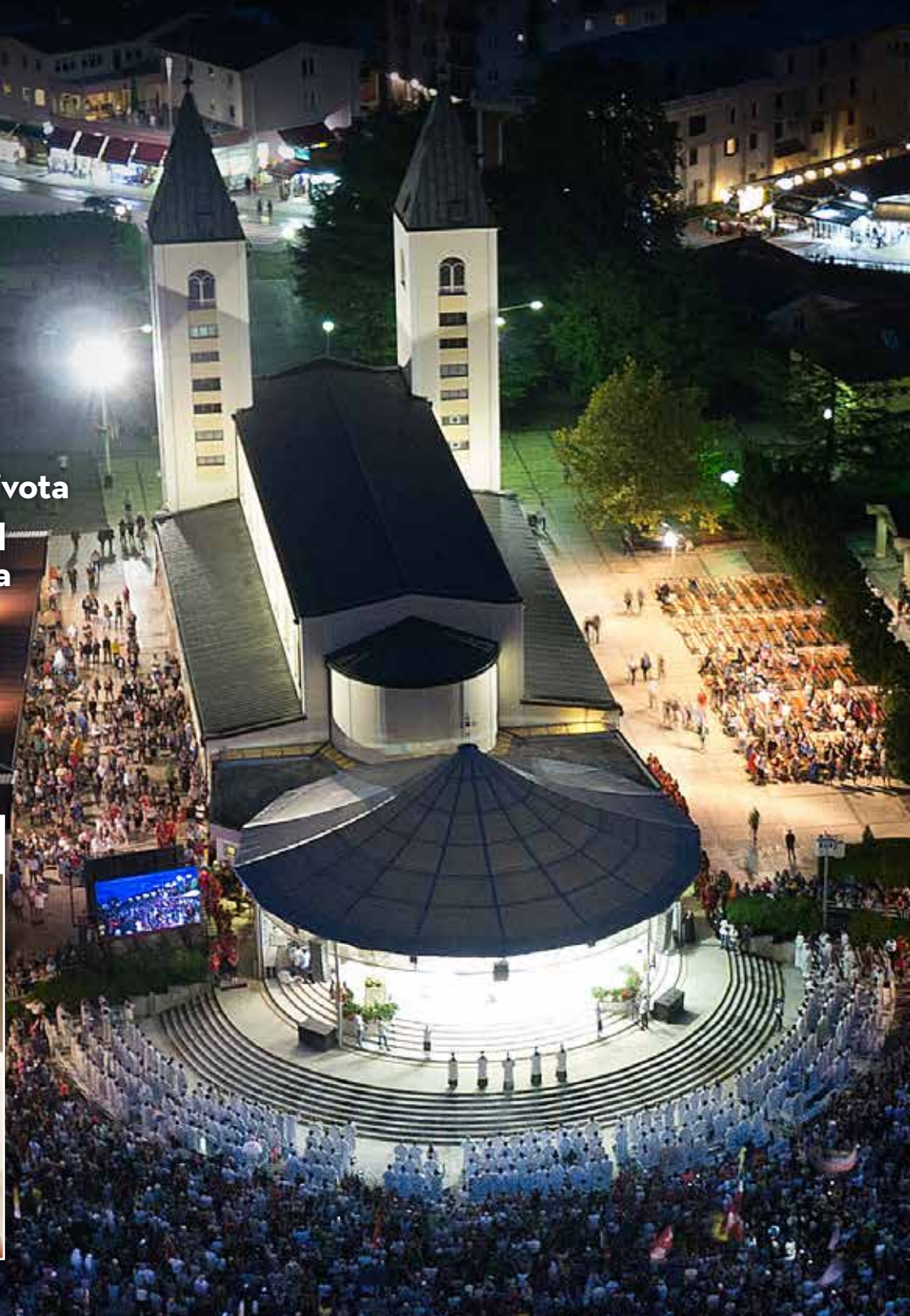
S kršćanskog Istoka

Znanost i vjera

Dnevna misna čitanja

Poseban prilog

Draga djeco!
I danas sam s vama
i s radošću vas sve
pozivam: molite i
vjerujte u snagu
molitve. Otvorite
svoja srca, dječice, da
vas Bog ispuni svojom
ljubavlju i vi ćete biti
radost drugima. Vaše
svjedočenje bit će
jako i sve što činite
bit će isprepletено
Božjom nježnošću. Ja
sam s vama i molim za
vas i vaše obraćenje,
sve dok Boga ne
stavite na prvo
mjesto. Hvala vam što
ste se odazvali mome
pozivu.

25. svibnja 2015.

Arhiv JCMH

GLASNIK MIRA
Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323
Zamjenica glavnog urednika
i služba preplate
Lidija Paris
e-mail: lidija_paris@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 342
Lektura
Ana Vulelija
Grafičko oblikovanje
SHIFT, Mostar
Tisak
FramZiral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.
Godišnja preplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €
UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352
Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich – Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044
Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)
Adresa Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput “ukazanja, čudesa, poruke” i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Tema broja:

34. obljetnica Gospinih ukazanja u Međugorju

Obljetnica ukazanja

Međugorje – mjesto nade u oceanu bespuća i beznada,
FRA T. PERVAN
Moj doživljaj Međugorja, M. GABRIĆ
Tri nosiva stupa međugorske pobožnosti, D. PAVIČIĆ
Međugorje i Hercegovina od 1981. do 2015., B. SKOKO
Svjedočanstvo, VIDJELICA MIRJANA SOLDO

Poruka za sadašnji trenutak

U radosti Duha Svetoga, FRA I. DUGANDŽIĆ

Gospina škola

Obraćenje, FRA M. ŠAKOTA
Kakva škola?, L. PARIS
S fra Slavkom u Gospinoj školi – Nevjera, FRA M. ŠAKOTA
Kako sam otkrila svoje poslanje, V. PAVSYUKOVA
Bog ... Tata, M. ZAPPELLA
Prorok u svom zavičaju, FRA A. VUČKOVIĆ

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Obitelji u „Gospalandu“, R. RUKAVINA
Svijetu su potrebni sveti očevi, K. MILETIĆ

Laici i njihovo poslanje

Svoju sam energiju i život usmjerio prema traženju i spoznaji Boga, Ž. TOMAC
Iskonska ženstvenost, N. NAKIĆ

Godina posvećenog života

Red cistercita, FRA D. BOLČIĆ

S kršćanskog Istoka

Uloga duhovnika na kršćanskom Istoku, BISKUP K. WARE

Duhovnost prirode

Bez-prirodna duhovnost u bez-božnoj prirodi, FRA B. VULETA
Marijino ime upisano u biljkama – Oči Divice Marije, FRA M. CRVENKA

Marija zagovornica Hrvata

Majka Božja Bistrička, FRA K. LOVRIĆ

Znanost i vjera

Koliko bogova zapravo štujemo mi Hrvati, S. LETICA
Lutherova tintarnica i nečastivi u liku kanonika, I. MUSIĆ

Dnevna misna čitanja

Poticaј za *lectio divina*

Fotografiju na naslovnici snimio Foto Đani

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ
TOTIN

U IŠČEKIVANJU DOLASKA DRAGOGA NAM PAPE FRANJE BROJIMO I POSLJEDNJE DANE.

Mediji – kako tiskani tako i elektronički – puni su vijesti o njegovu pohodu. Svatko od njih nastoji donijeti pokoju novost ili zanimljivost iz Papina života. I najsitniji detalji, vezani za ovaj poseban događaj, tako postaju velika vijest. Eto, toliko je ovaj događaj važan. Propitkuje se, analizira, nagađa, čak i sugerira što bi papa Franjo 6. lipnja u Sarajevu mogao i trebao reći. Jer, od toga valjda ovise i plodovi kojima će uroditi ovaj pohod.

A plodovi su u stvari vidljivi već sada.

Ima li što ljepše od toga da su se u pripreme za Papin posjet uključili i pripadnici drugih nacija i vjera u našoj zemlji?! I uistinu, svi oni koji su se angažirali čine to toplo i od srca. Osim, dakle, što Papin posjet relaksira međunacionalne odnose, otvara i mogućnost komunikacije na pozitivnoj razini s cijelim svijetom kojemu je rat i danas glavna asocijacija na ovu zemlju. Možemo samo naslutiti koliko su truda već uložili i koliko još posla čeka organizatore i izravne sudionike kako u pripremama (od časnih sestara koje šivaju misno ruho pa do umjetnika koji osmišljavaju i kreiraju oltarski prostor) tako i u nastupima na sam dan dolaska (od 1.600 pjevača u zboru na misnom slavlju pa do susreta mladih s Papom u poslijepodnevnim satima). Sve su to, dakle, već plodovi Papina dolaska u Sarajevo.

Nekoliko dana nakon Papina posjeta našoj zemlji slijedi ponovna priprema – Devetnica 34. obljetnici Gospinih ukazanja u župi Međugorje. I u ovoj pripremi sudjelovat će mnogi. Ta je priprema zapravo odziv pojedinaca na poziv Kraljice mira na molitvu, euharistiju, ispovijed, klanjanje, čitanje Božje riječi, post, a cilj je svega toga obraćenje, promjena srca, izmirenje i u sebi i s drugima.

Otkad je papa Benedikt XVI. osnovao Vatikansku komisiju za istraživanje događaja u župi Međugorje, često se čuje pitanje hoće li i kada će Crkva priznati Međugorje. Koliko god bilo važno – a važno je jer Papa donosi svoj sud koji moramo poštivati – pitanje priznanja Međugorja može nam odvratiti pozornost od jednoga drugog važnog pitanja – od nas samih. Čekajući na odluke drugih, mogu propustiti donijeti odluku o sebi. Skrećući pozornost na druge, mogu zaboraviti u ogledalu pogledati sebe i ne odgovoriti na jedino važno pitanje: Što je sa mnom? Gdje sam *ja*? Kakav sam *ja*? Trebam li se mijenjati *ja*?

Zbog očekivanja što će Papa reći nama u Sarajevu možemo propustiti pripremiti se za susret s njim i učiniti da već sada u meni i oko mene bude više mira i ljubavi. Zbog očekivanja Papine odluke o Međugorju možemo zanemariti sadašnji trenutak i Gospin poziv da se svatko od nas mijenja.

Očekujući sud iz Vatikana, zaboravljamo da priznanje Međugorja zapravo ovisi o nama, o svakom pojedincu, svakom župljaninu, svakom svećeniku, o vidiocima i o svakom hodočasniku. Fra Slavko Barbarić je govorio: „Nastojte svi koji ste došli u Međugorje, da ove godine... vaši u obitelji priznaju Međugorje jer vide Tvoju promjenu. Govorim skupinama: Nastojte, da vas župnik vaš prizna kao molitelje i one koji ozbiljno žive Božju riječ. Kad se mi tako međusobno priznamo, onda će i ‘službenima’ biti lakše priznanje.“

MEĐUGORJE - MJESTO NADE U OCEANU BESPUĆA I BEZNAĐA

FRA TOMISLAV
PERVAN

TRIDESET I ČETIRI SU GODINE OTKAKO JE NA CRNICI - PODBRDU UPALJENO SNAŽNO NEBESKO SVJETLO KOJE NE PRESTAJE TRAJNO OBASJAVATI SVE KOJI SE NALAZE U TAMI I SJENI SMRTNOJ, SVJETLO KOJE

SE DANOMICE I GODIMICE SVE VIŠE RASPLAMSAVA I ZAHVAĆA SVIJET. Znakovito je ime lokaliteta: Crnica. Ime je povezano s „crnilom“, tamom, mrakom, nečim što u čovjeku i nehotice izaziva paniku, strah, bojazan. Čovjek se i nesvjesno straši mraka. Mraka izvana, ali većma

mraka i tame koji zjape iznutra, tame koja dolazi iz dubina podsvijesti, beznađa, uzaludnosti života, straha pred sutrašnjicom.

Skoro cijelomu minulom stoljeću biljeg su utiskivali ateistički filozofi egzistencije koji su oko sebe širili misao i osjećaj gađenja nad životom i postojećim stanjem duha i svijeta, koji su nakon dva svjetska rata, velikih globalnih „klaonica“, ali i svih

potonjih prevrata i ratovanja, ljudski život krajnje obezvrijedili. Ti mislioci ne bijahu kadri udahnuti životu bilo kakav smisao. Zapravo im je društvena i politička te ratnička svjetska scena nudila gradivo za njihova nihilistička, beznadna promišljanja. Sve što čovjek čini, prema tim misliocima, zapravo je nemjeriva uzaludnost, sizifovsko kotrljanje kamena uzbrdo, od ranoga jutra do večeri, da bi mu o zalazu sunca taj kamen izmaknuo i ponovno se otkotrljao dolje u podnožje brda, uz koje ga mora sljedećega jutra, zbog kazne bogova, opetovano gurati. I tako za svu vječnost. Besmisao, neprohodnost i uzaludnost života i djelovanja. Stoga ateistički mislilac i pisac A. Camus poručuje svome Sizifu: *Samo naprijed! Ne prestaj prkositi bogovima. Guraj svoj kamen uporno, bogovima usprkos.*

Pa ipak čovjekov život ne može imati svoj „smisao“ u uzaludnosti, beznađu i besmislu svagdana, gdje je samoubojstvo preporučeni način izlaska iz začaranoga kruga života bez smisla i sadržaja. U čovjeku postoji žudnja za srećom i smislom. Naš se pak kršćanski život ne može svesti na puku čežnju, žudnju za

nekakvim boljim životom koji bismo htjeli podijeliti s ljudima. U Bibliji se nigdje ne govori o „smislu“. Namjesto ljudske čežnje i danas sveprisutnoga „smisla“ Biblija govori o Božjim obećanjima, nadanjima, o vjeri, nadi i ljubavi. Biblija govori o obećanju punine života koji Bog nudi čovjeku i čovječanstvu od samih početaka. Naš Bog ne ispunjava naše sitne želje i molitve, nego svoja obećanja. Bog nam je u Isusu Kristu dao obećanje, a vjerovati znači položiti svoju nadu u taj čvrsti temelj. Pavao će reći kako *nađa ne razočarava, jer je ljubav Božja razlivena u srcima našim po Duhu koji nam je dan* (usp. Rim 5, 5).

Naš život nije nikakav slučajni „proizvod“, nikakva „bačenost“ u nekakav besmisleni, zli svijet, nego dar i obveza odgovornosti za suradnju u izgradnji Božjega svijeta, svim protivnim silama unatoč. I to je

krajnje značajno za ovo naše danas. Svi imamo svoje želje i čežnje, ali je u konačnici riječ o nadi. Na čemu temeljim svoj pozitivni pogled na život? Jesam li sretan u svome životu, ili pak neprestano živim u nekakvim nestvarnim snovima?

Nikada nije dovoljno naglasiti činjenicu da je međugorski „fenomen“ nastao, pojavio se iznenada. Rodio se mimo pa i protiv ljudskih očekivanja i nadanja. Bez ljudskih čimbenika, izim spremnosti i suradnje malodobnih vidjelaca koji su prihvatili ispruženu Marijinu ruku i postali svjedocima neviđenoga, nečuvenoga.

KONAČNI CILJ MEĐUGORJA I MEĐUGORSKIH ZBIVANJA JEST SVETOST. SVETOST JE URES DOMA TVOGA, O GOSPODINE, VELI STAROZAVJETNI MOLITELJ. SVETOST NE KAO TRAPLJENJE, GUŠENJE OSOBE ILI ASKEZA, KAO OBLICI MRTVLJENJA ILI REDUCIRANJA ČOVJEKOVE OSOBNOSTI, NEGO KAO SRETNI I POSVEMAŠNI PROCVAT ČOVJEKOVE OSOBNOSTI.

Marija je došla među nas, ukazala se upravo u vremenu silnoga beznađa s jasnom porukom: *Postoji Bog, postoji osoba bogočovjeka – Isusa Krista – koju trebamo cijelim bićem prihvatiti.* Naš je Bog osobni Bog, a ne bezimena sila ili kozmička energija. Bog u Isusu Kristu komu vjerujem i komu se povjeravam, koji nas drži, pokreće, motivira, ide ispred nas, ali nam čuva leđa i zaleđe. U Mariji Isus dolazi k nama, Bog nam dolazi ususret. To je sržna poruka, ali i smisao svih međugorskih ukazanja. Svijet tapka u mraku. Knjižare su i kiosci prepuni ezoterike, magije, okultnoga, čovjekove žudnje zaviriti onkraj vidljive zbilje. U njemu je nezatomljiva žudnja za smirenim životom, a sve se svodi na ispunjenje nejasnih čežnja, želja, nadanja i očekivanja, napipavanja u mraku, ne znajući kamo ide. S biblijskom je nadom posve drukčije. Nada je glazba vjere. I upravo je ta ponuda nade odavle, iz Međugorja, u beznađu bezdušnoga bezboštva, djelovala poput silne eksplozije koja je odjeknula cijelim svijetom, cijelom Crkvom.

Nikada nije dovoljno naglasiti činjenicu da je međugorski „fenomen“ nastao, pojavio se iznenada. Rodio se mimo pa i protiv ljudskih očekivanja

i nadanja. Bez ljudskih čimbenika, izim spremnosti i suradnje malodobnih vidjelaca koji su prihvatili ispruženu Marijinu ruku i postali svjedocima neviđenoga, nečuvanoga. Njihove oči vidješe što naše nisu kadre vidjeti, njihove oči, njihova osjetila, toliko su puta i znanstveno istraživana, da čovjek na temelju fizikalnih zakona mora zaključiti da se u njima u trenutku „ekstaze“ zbiva i odvija nešto mimonaravno, nesvagdanje, da ne kažemo, nadnaravno.

Ni sami vidioci, onodobno tinejdžeri, nisu mogli ni u snu ni mašti dovidjeti dosege zapaljene buktinje za onih, ljetnih, ivandanskih „svitnjaka“, koji su se palili i još uvijek pale diljem Hercegovine, a i šire. Vidioci su bili naprosto ubačeni u igru, u kojoj je netko drugi vodio „konce“, a oni igrali namijenjene im „role“. Do dana današnjega, predano, odano, poslušno. Mimo svoje su volje „katapultirani“ u žarište zbivanja, javnosti. Postali su trnom u oku komunističkim vlastodržcima, medijima, koji su posvuda nazirali „klerofašističku“ i ustašku (po)bunu u narodu (pa tih smo optužnica i danas svjedoci!). Odgovorni u Crkvi na sve su gledali sa skepsom, nevjericom, dok ti mladi nisu mogli ne

govoriti, ne svjedočiti o onome što su čuli, vidjeli, iskusili.

Ta je novina za njih imala posljednju da nakon svega nisu imali nikakve privatnosti, danonočno su bili salijetani, obasipanim tisućama pitanja, želja, molitava, molba s preporukama za zdravlje i ozdravljenje raznoraznih bolesti. Od samoga početka vidioci bili izloženi vanjskim i nutarnjim tjeskobama, prijetnjama, privođenjima, nemilom postupanju „narodne milicije“, koja, kao što znamo, nikada nije imala ni prema komu milosti s obzirom na narav komunističkoga režima koji se temeljio na nijekanju Boga i svega nadnaravnoga. Njihove tvrdnje o ukazanjima Majke Božje bijahu izravni izazov protutuboznom društvu koje je kušalo svojom ideologijom natopiti, impregnirati sve pore društva, koje je imalo u onoj državnoj tvorevini gotovo dva milijuna „uknjiženih“ članova protutubozne partije, koji su nosili u svojim lisnicama utisnut žig Zvijeri iz Apokalipse (usp. *Otk* 13, 16: „Ona prisili da svi... udare sebi žig na desnicu ili na čelo“, što su činile elitne nacističke trupe ili pak „crvena petokraka“ na čelu komunista, počev od „malih pionira“, pučkoškolaca).

novi duh, novi evangelizacijski zamašnjak, htio je učiniti Crkvu na svim poljima sugovornikom sa suvremenim svijetom. Mnogi su pak to otvaranje Crkve svijetu shvatili u krivom svjetlu pa se papa Pavao VI. početkom sedamdesetih godina žalio kako je *u Crkvu provalio duh Sotone* koji rastače njezino biće. Duh je svijeta prodro u Crkvu, doživljavali smo prilagodbu Crkve duhu svijeta, a ne Isusovu Duhu ili pak duhu Radosne vijesti. To otvaranje Crkve i crkvenih ljudi svijetu rodilo je gorkim plodovima. Namjesto obnove uslijedio je otpad napose među svećenicima, redovnicima, redovnicama; namjesto povratka kršćanskim izvorima i dvotisućljetnoj provjerenoj predaji i duhovnosti posvuda se širila pomodna pomama za istočnjačkim praksama, stranim Isusovu personalizmu i individualizmu koji stvara zajedništvo. Nakon Sabora imamo poplavu proizvoljnosti, improvizacije, mnogi su stvarali vlastite „liturgije“, svoje tekstove, loše „umotvorine“. Izvorna

Tko je svet, on je sretan, pun, potpun čovjek, ni u čemu zaknut, radosno Božje stvorenje. O tome govori Marija stalno, kao sretna Majka sretne djece koja je slušaju i slijede. Zbog toga je sreća i odgovornost imati Međugorje kao poljubac Neba patničkoj Zemlji u ovo doba nesigurnosti i beznađa.

Vjerni i pobožni vjernički puk smjesta je prepoznao *znak s Neba*, upravo na crti adventske pjesme *Svani dane i noć skrati – sini, Sunce, i povrati – Bogu čast na visini i ljudima mir na nizini*. Međugorje bijaše za mnoge zorni odgovor Neba na vapaje hrvatskoga mučeničkoga puka koji je pod bezbožnim komunističkim režimom prema najnovijim brojkama prinio na oltar Domovine više od pola milijuna žrtava, a u poraću je raseljen diljem svijeta. Osjetila je to napose hrvatska Hercegovina. Sinovi Tame i Pakla preračunali su se u svojim računicama.

Na drugoj pak strani cijela je Kristova Crkva vapila za obnovom. Dvadeset godina prije međugorskih zbivanja održavao se Drugi vatikanški sabor koji je htio obnoviti Crkvu na svim razinama. Htio je udahnuti

katolička duhovnost kao i mnoge stoljetne pobožnosti odbacivane su kao „neliturgijske“, a namjesto njih ništa se nova ni kvalitetna nije nudilo. Namjesto bujna stabla imali smo zimski ogoljene grane u Crkvi. Počelo se govoriti o „vrjednotama“ i „vrijednostima“, pojmovima iz tržišnoga gospodarstva, namjesto o Isusu Kristu i objavi koju je donio svijetu, kao neponovljivu novinu i puninu.

Upravo u takvu duhovnome ozračju rađa se Međugorje koje sam pratio od samih početaka, izbliza, godinama kao župnik, a trajno kao duhovna pomoć svim bogotražiteljima. Slobodno mogu mirne duše i savjesti reći da se upravo ovdje ozbiljuje ono što je Sabor naumio u svojim zaključcima, što su veliki pape promicali nakon Sabora. Konkretna obnova Crkve! Veliki koncilski papa blaženi Pavao

VI., kao promicatelj zdrave pobožnosti prema Majci Božjoj i evangelizacije u Duhu Svetome, Duhu Kristovu, potom sveti Ivan Pavao II., apostol *Božanskoga milosrđa*, koji je za svoga dugoga pontifikata (više od četvrt stoljeća!) imao u svome zreniku sve bitne teme koje se tiču Crkve, čovjeka, čovječanstva u svjetlu Objave i istine Isusa Krista. Nema toga područja o kome se nije oglašavao, a bio je neumorni misionar i putnik, koji je imao samo jedan cilj: Približiti suvremenom čovjeku Trojstvenoga Boga, Milosrdnoga Oca, osobu Isusa Krista u Duhu Svetome.

Tu je njegovu nakanu svesrdno prihvatio i njegov najbliži suradnik i nasljednik na Petrovoj stolici papa Benedikt. Veleum i genijalni teolog na Petrovoj stolici koji je od djetinjstva impregniran pučkom marijanskom pobožnošću, koji je uvijek isticao značajke neiscrpive riznice crkvenoga blaga koje se tisućljećima skupljalo i pohranjivalo u krilu Crkve. Crkva kao dom i zavičaj, Marija kao Majka Crkve, a Isus Krist kao osoba koja je donijela svijetu ne neko novo znanje, mudrost nego samoga Boga. Krist kao Božje lice.

Upravo se te vrijednosti promiču u Međugorju od prvih dana. Proročki navještaj, evangelizacija, sakramenti pomirenja i euharistije iz kojih i za koje Crkva živi, pučke pobožnosti, klanjanje Presvetom, duhovne vježbe i seminari na kojima se nudi zdrava duhovna hrana, velika okupljanja mladih iz cijeloga svijeta što je postalo magnetom za tisuće i tisuće mladih bogotražitelja. Tisuće su mladih upravo ovdje osjetili Gospodinov poziv, odlučili se za duhovni stalež. Priznaje to izričkom npr. bečki kardinal Christoph Schönborn, glavni redaktor najzrelijega koncilskoga ploda, Katekizma Katoličke Crkve, koji se višekratno pozitivno izražavao o Međugorju, jednom ga zgodom i pohodio, a godišnje jednom i sam predvodi slavje u bečkoj prvostolnici s međugorskim vidiocima. To je prema njegovu izričtom priznanju najveće vjerničko okupljanje u cijeloj godini u Beču.

U *Svećeničkoj godini* što ju je 2009. proglasio papa Benedikt, kard. Schönborn održao je duhovne vježbe za svećenike (njih više od 1 200) iz cijeloga svijeta u Arsu, mjestu u kome je djelovao sveti Ivan M. Vianney, arški župnik, koji je rekao da je *svećeništvo ljubav Kristova srca*. I tom se zgodom Kardinal osvrnuo na Međugorje, međugorsku praksu ispovijedanja, na plodove koje ono donosi u cijeloj Crkvi, osvrnuo se i na stajalište Crkve spram Međugorja te zaključio: „S tim smjernicama Međugorje smije i može i dalje djelovati i obogaćivati cijelu Crkvu svojim milostima. A ono što to hodočasničko mjesto posebno odlikuje jesu *ispovijedi*. Toliko sam puta čuo od braće svećenika koliko je duboko značenje imalo za njih iskustvo ispovijedi u Međugorju. Mnogi od nas doživljavamo ispovijed (i ispovjedaonicu) u Međugorju kao ponovno otkriće.“

Konačni cilj Međugorja i međugorskih zbivanja jest svetost. *Svetost je ures Doma tvoga, o Gospodine*, veli starozavjetni molitelj. Svetost ne kao trapljenje, gušenje osobe ili askeza, kao oblici mrtvljenja ili reduciranja čovjekove osobnosti, nego kao sretni i posvemašnji procvat čovjekove osobnosti. Tko je svet, on je sretan, pun, potpun čovjek, ni u čemu zaknut, radosno Božje stvorenje. O tome govori Marija stalno, kao sretna Majka sretne djece koja je slušaju i slijede. Zbog toga je sreća i odgovornost imati Međugorje kao poljubac Neba patničkoj Zemlji u ovo doba nesigurnosti i beznađa.

MOJ DOŽIVLJAJ MEĐUGORJA

Mnogo je vremena proteklo, pune 34 godine, od kada su vidioci u Međugorju uzburkali javnost rekavši da vide Gospu. Bio sam prvi novinar koji je o tome opširnije i pozitivno izvijestio. Mnogo mi je detalja iz sjećanja izbljედjelo, osobito datumi, ali su mi u pamćenju ostale neke ključne činjenice. Te činjenice, koje su na prvi pogled sitnice, meni su bitne za razumijevanje povijesnih dimenzija Međugorskih ukazanja.

ŠEZDESET DEVETE GODINE ZAREĐEN SAM ZA SVEĆENIKA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE I OD TADA SAM RADIO PUNO RADNO VRIJEME KAO NOVINAR, ODNOSNO REPORTER, VJERSKIH NOVINA GLAS KONCILA.

Bio sam među novinarima najpokretljiviji, vozio sam auto, diplomirani sam fotograf. Zato sam najčešće išao na teren. Na prijelazu s proljeća u ljeto 1981. godine, uredništvo *Glasa Koncila* nazvao je fra Ferdo Vlašić, tada glavni urednik *Naših ognjišta* (vjerskog mjesečnika hercegovačkih franjevaca), i rekao da je u Međugorju veliko uzbuđenje, da su neka djeca vidjela Gospu. Glavni urednik *Glasa Koncila*, sada pokojni Živko Kustić pozva me i reče: „Mali, hajde odmah u Međugorje.“

Župnik je u Međugorju tada bio fra Jozo Zovko, moj prijatelj. On je sa svojim vjeroučenicima, dok je bio župnik u Čerinu, više godina prije međugorskih događanja pobijedio na Vjeronaučnoj olimpijadi (tada cijele Jugoslavije) koju sam s don Lukom Depolom organizirao pod

MIJO GABRIĆ

pokroviteljstvom dječjeg vjerskog mjesečnika *Mali koncil*. Fra Jozu sam s njegovim pobjednicima vjeroučenicima vodio na nagradno putovanje u Rim k papi Pavlu VI.

U vrijeme kad su djeca počela imati viđenja, fra Jozo je imao vrlo aktivnu zajednicu odabranih „sljedbenika“ svojih „seminara“ koje je držao ne samo u Međugorju nego i diljem države. Nije mu tad odgovarao nekakav novi pokret, novo vjersko gibanje izvan njegovih seminara, jer seminari su u komunističkoj duhovnoj pustinji „išli“ fantastično.

Čim se pročulo da su djeca vidjela Gospu, kao munja su bljesnule dvije društvene reakcije.

S jedne je strane pobožan priprosti puk nahrupio u međugorsku župnu crkvu i na Podbrdo – mjesto gdje su djeca vidjela Gospu. Pobožni su vjernici, osobito žene, htjeli susresti vidiocce, moliti s njima i dotaknuti ih.

S druge se strane komunistička partija uzbunila; djeca su rekla da im je Gospa povjerala deset tajni, a u narodu

se govorilo da jedna od tih tajni kaže da će komunizam propasti. Policija i partijski agenti brutalno su se obrušili na svećenike i roditelje vidjelaca, a djecu bi strpali u kombi i vozali u nepoznatom pravcu te ih putem plašili i psihički zlostavljali.

Koliko će komunistima Međugorje nanijeti straha vidi se po tome što će kasnije pokrenuti politički proces protiv fra Jozu Zovka, protiv fra Jozu Križića (bio je izvrstan propovjednik slobode vjere) i protiv gore spomenutog fra Ferde Vlašića. Sva će trojica biti osuđeni i robijati u zloglasnom zatvoru u Zenici. (Bio sam prisutan suđenju. Ne znam je li itko kasnije objavio zapisnike tog sramnog političkog procesa.)

Kad sam, na vijest o viđenjima, dojurio u Međugorje i javio se župniku fra Jozu, on me čudno upitao zašto sam došao i zar vjerujem u te dječje gluposti. Rekao sam mu da to gledam novinarski i eshatološki: „Ako to što djeca tvrde smeta komunizmu i borbenim ateistima, a komunisti imaju dobar nos, onda u dječjim tvrdnjama ima Božjeg prsta.“ Fra Jozo se nasmijao i rekao: „Dobro, možda imaš pravo, pustit ću djecu pa neka se stvar sama iskristalizira.“

Ja sam mu tada rekao da bih htio razgovarati s djecom-vidiocima. On mi reče neka pričekam do navečer, da će djeca tada doći u sakristiju i ondje imati viđenje. Fra Jozo je djecu za vrijeme njihova viđenja sklanjao u sakristiju da na neki način spriječi popularizaciju i radoznalost svijetine.

Navečer su stigla djeca-vidioci: Vicka, Marija, Ivan, Jakov i Ivanka, dok je Mirjana bila otišla u Sarajevo. Normalna djeca, brzo smo se upoznali, čak smo se šalili. Otišli smo u sakristiju. Tu su bile neke časne sestre, nekoliko franjevaca i laika. Svi smo molili krunicu, a djeca su predvodila. Onda su djeca odjednom stala s molitvom, nastala je tišina, kao da ste na magnetofonu pritisnuli STOP. Oči su dječje postale staklene, gledali su nepomično gore. To je trajalo jedno kratko vrijeme, pola minute, možda dvije minute, ne mogu reći, i tada – kao da ste pritisnuli PLAY, krunica je dalje zaromnila, pogled djece postao je normalan. Ja sam za vrijeme viđenja fotografirao vidiocce. Kad smo izašli iz sakristije, kratko sam razgovarao s vidiocima i dogovorio za sutradan poduži razgovor sa svima. Navečer sam otišao u Mostar

biskupu Pavi Žaniću kod kojega sam i noćio.

Sutradan smo obojica došli u Međugorje i razgovarali s vidiocima, sa svakim vidiocem nasamo, da ih možda uhvatimo u kontradikciji. Nije bilo kontradikcije. Djeca su opisivala kako je Gospa izgledala te što su razgovarali s Gospom. To su bili jednostavni razgovori. Sve sam snimao na kazetofon. Nakon razgovora s djecom, biskupa sam Žanića povezo autom u Mostar. Čim smo sjeli u auto, biskup, pod dojmom susreta s djecom, izričito mi reče: „Djeca ne lažu.“ To sam objavio i u *Glasi Koncila* u dužoj reportaži. Bila je to prva velika i pozitivna vijest o Međugorskim ukazanjima.

Tjedan dana poslije dovezao sam u Međugorje profesionalnu fotografsku opremu. Snimao sam vidiocce za vrijeme „viđenja“ s fleš rasvjetom: U oči im je bilo upereno 4 x 800 Wattsekundi na udaljenosti od oko 2 metra. To je takva snaga bljeska da ljudsko oko nakon bljeska mora trepnuti. Za vrijeme viđenja sam namjerno bljeskao (i fotografirao) te gledao u oči vidjelaca. Nijedno dijete-vidjelac nije okom trepnulo. Kad je prestalo viđenje i nastavljeno moljenje krunice, djeca bi pri svakom bljesku trepnula.

Kako je s komunističke strane bjesnio progon, a hodočasnici navalili sa svih strana, trebalo je u crkvu uvesti ventilaciju, grijanje i hlađenje. Budući da se nitko iz okolice nije usudio izvoditi te radove, oči franjevci su me

Komunistička se partija uzbunila; djeca su rekla da im je Gospa povjerala deset tajni, a u narodu se govorilo da jedna od tih tajni kaže da će komunizam propasti. Policija i partijski agenti brutalno su se obrušili na svećenike i roditelje vidjelaca, a djecu bi strpali u kombi i vozali u nepoznatom pravcu te ih putem plašili i psihički zlostavljali.

zamolili da nađem nekoga hrabroga iz Zagreba. Pronašao sam jednog (gotovo) agnostika, intelektualca, inženjera N. N. kojega nisu mogli optužiti da „vodi vjersku propagandu“. On je skupio svoje radnike i otišao u Međugorje na posao.

Tih su dana mnogi hodočasnici govorili da vide kako se na vrhu Križevca križ okreće. Komunisti su noću uzalud odlazili na brdo i tražili kuglične ležajeve i motore ispod križa.

Jednoga dana dođe k meni inženjer N. N. i reče: „Gospon Miško, ja sam vidio da se okreće!“ „Što se okreće?“, pitam ga. „Pa križ na Križevcu“. Rekoh mu: „Gospon N., pa vi ste intelektualac, završili ste studije u inozemstvu, svirate glasovir, pa kako vi tvrdite da se križ okreće?“ „Ne tvrdim da se fizički okreće, ali kunem se

da sam vidio da se okreće“, reče mi „agnostik inženjer“.

Bruni Škaleru, čovjeku koji je međugorskoj župi tiskao prve razglednice, agenti su svake noći praznili i odvozili sav sadržaj kanti za smeće ispred tiskare, odvozili ga na analizu kako bi pratili što se događa i kakve sve opasne tajne kuju fratri.

Među hodočasnicima najprije su dolazili radoznalci, no ubrzo su počeli dolaziti pobožni vjernici i sve više bolesnici tražeći ozdravljenje.

Jednom sam usput poveo jednog starog sumnjičavog monsinjora u Međugorje pa na Podbrdo. Malo je brundao što ga vodim u kamenje, no

MOJE GLEDIŠTE

1. Kad se proćuo glas da je jedna od tajni propast komunizma, svi smo se smijali. U to je vrijeme Vatikan slao svoga tajnika Casarolija u Beograd da kuje diplomatske veze s Kinom i Rusijom, jer smo svi mislili da se treba prilagoditi na buduća stoljeća komunizma. Tajni o propasti komunizma svi smo se smijali, vjerovali su jedino komunisti pa su zato progonili vidiocce, maltretirali nadolazeće hodočasnike, ucjenjivali proizvođače međugorskih sličica i razglednica.

2. Djeca su govorila kako Gospa stalno poručuje: *Ako se ne obratite, dogodit će se velika katastrofa*. Svi smo mislili da je to neki potres, meteor, poplava... Nitko nije slutio skoriju tragediju rata, strašnog rata koji je u Bosni i Hercegovini odnio gotovo sto tisuća života, isto toliko ranjenih i nebrojeno mnoštvo do smrti ojađenih.

3. Predbacuju: „Kakva je to Gospa koja se javlja godi-

vidioci“ što je činjenica. Što se doista ontološki događa, gdje je Gospa, je li to Gospa, je li to sugestija, je li takva i slična viđenja Stvoritelj ugradio u ljudski bitak kao i ekstazu, kao i evoluciju (vremensko dugo stvaranje – dugo samo u ljudskim očima), kao i čudotvorstvo svetaca i nekih pojedina...? Odgovor ćemo znati samo na onome svijetu.

4. Osobno imam indicija da su promjenu biskupova stava s pozitivnog na negativno o vidiocima i ukazanjima u Međugorju, i kasnije pojačani sukob između biskupa i franjevac, proizvele Jugoslavenske tajne službe, koje su s jedne strane bodrile, odno-

TRI NOSIVA STUPA MEĐUGORSKE POBOŽNOSTI

DARKO PAVIČIĆ

KAD SE GOVORI I PIŠE O MEĐUGORJU, OSOBITO IZDALEKA I S DISTANCE (KOJA ČESTO PROGOVARA KROZ PRIJEZIR I PORUGU), TEŠKO JE VIDJETI NEKE OD STUPOVA NA KOJIMA POČIVA MEĐUGORSKI FENOMEN. A radi se, zapravo, o nosivim stupovima kao što su krunica, euharistija i klanjanje Presvetom, snažan trolist duhovnog naboja koji se od popodnevni sati do kasne večeri koncentriraju u međugorskoj crkvi sv. Jakova, stavljajući tako crkveni prostor u središte hodočasničke pažnje.

Značaj toga što se događa upravo u crkvi sv. Jakova (krunica – misa – adoracija) podsjeća na one prve međugorske dane, kad se ondašnji međugorski župnik fra Jozo Zovko svim silama trudio ljude s Podbrda usmjeriti prema crkvi. „Ama, ljudi, Isus je ovdje u crkvi, a ne na brdu...“, govorio je uzalud pomalo ljutiti fra Jozo ispred prazne crkve, sve dok policija nije zabranila i blokirala putove na Brdo ukazanja, pa se rijeka ljudi sama od sebe slila u crkvu i

ispunila je do posljednjega mjesta. Gužva je bila tolika, kako je svojedobno posvjedočio sam fra Jozo Zovko, da su se vjernici stiskali oko oltara, čak toliko da nije mogao raširiti ruke kako bi otpočeo misu s „Gospodin s vama“.

I danas je takva gužva. I na Podbrdu i u crkvi. U crkvi upravo u vrijeme kada započinje krunica. Osobito u zimskim mjesecima, tj. kad je vanjski prostor izvan uporabe, kad se crkva počinje puniti s prvim zrcima desetice, da bi na svetoj misi bila posve puna, a na klanjanju se više ne može ni proći prolazima jer ljudi kleče doslovce na svakom slobodnom centimetru.

Upravo ta ispunjenost crkve sv. Jakova govori koliko važnost za međugorske hodočasnike imaju upravo molitva krunice, slavlje euharistije i adoracija pred Presvetim. Za vanjskog i neupućenog promatrača to su posve nevidljiva zbivanja, a bez kojih je nemoguće započeti bilo kakav razgovor o Međugorju, međugorskom fenomenu i „međugorskoj pobožno-

sti“ u današnje vrijeme. Baš kao što i dobronamjernom hodočasniku u Međugorje može posve promaknuti bit međugorske poruke, ako se fokusira samo na ostale sadržaje, a zanemari krunicu, misu i klanjanje u crkvi.

To je poruka i samoj Crkvi, tj. crkvenim vlastima koje Međugorje procjenjuju počesto samo po ljudskim i ovozemaljskim kriterijima. U Međugorju, naime, pred licem svijeta živi prava Crkva. Odnosno, kako je jednom izgovorio međugorski fratar fra Svetozar Kraljević: „Crkva nastaje u onome trenutku kad čovjek otvori oči i dozvoli da Bog dođe pred njegovo lice.“

Štoviše, taj međugorski recept „otvaranja očiju“ primjenjiv je i izvan Međugorja. Dokaz za to, primjerice, jedna je od zagrebačkih crkava čiji je župnik u svoj pastoral ugradio samo ono što je vidio i doživio u međugorskoj crkvi – sa svakodnevnim programom krunice, svete mise i klanjanja Presvetom i do posljednjeg mjesta ispunio svoju, do jučer polupraznu crkvu. Sapienter sat.

Snimio Mijo Gabrić

kad smo došli na Podbrdo (mjesto ukazanja), on je sjeo na kamen i dva sata nije se dao maknuti. Reče: „Ovdje se osjeća nešto drugo, kao da sam bliže nebu“.

Ovo su neke od sličica koje nosim kao uspomene. Sjećam se župne crkve usred vinograda, tog je ljeta grožđe zrilo par koraka od oltara. Sjećam se malih kamenih kuća obloženih krpama sušenog duhana. Sjećam se tada slavnog Tomislava Ivčića koji mi je u uredništvo donio prve snimke svojih pjesama u čast Međugorskoj Gospi.

Nema više niti tih vinograda niti duhana niti Tomislava Ivčića niti... ali Međugorje hodočasničko, Međugorje duhovno, Međugorje Gospino trajat će stoljećima.

Nakon razgovora s djecom, biskupa sam Žanića povezao autom u Mostar. Čim smo sjeli u auto, biskup, pod dojmom susreta s djecom, izričito mi reče: „Djeca ne lažu.“ To sam objavio i u Glasu Koncila u dužoj reportaži. Bila je to prva velika i pozitivna vijest o Međugorskim ukazanjima.

nama, a u Fatimi i Lurdu samo nekoliko puta?“ Ja pitam tko bi to trebao pisati scenarij kako će se Gospa javljati, odnosno kako će je vidioci gledati i doživljavati. Ja nigdje nisam pisao: „Gospa se ukazala“ jer to nitko ne može znati ni dokazati, nego govorim da su „Gospu vidjeli

sno huškale fratre, a s druge biskupa i njegove savjetnike. Imam za to i neke svjedoke, no nisam siguran jesu li još živi. Možda bi se danas moglo zaviriti u dokumente Jugoslavenskih tajni službi i potvrditi ovu moju teoriju.

5. Uvjeren sam da u Međugorju ima više Boga i više Neba nego na Trafalgar square ili Elizejskim poljanama, čak više nego u nekoj župnoj crkvi. U Međugorju je više ljudi ozdravilo duhovno, ali i tjelesno, nego u nekoj velikoj kući duhovnih vježbi ili skupom sanatoriju. Međugorje je postalo proročko mjesto unatoč slabostima i vjernika i fratara i svećenika i biskupa.

Monte Cristallo,

15. rujna 2007. godine, prošireno 2015.

Snimila Lidija Paris

MEĐUGORJE I HERCEGOVINA OD 1981. DO 2015.

Snimio Mijo Gabrić

Zašto je Kraljica Mira na početku osmog desetljeća prošlog stoljeća izabrala to malo, siromašno selo poljoprivrednika, smješteno na razmeđu kultura i vjera? To ćemo sigurno teško razumjeti i trebati će nam još desetljeća da shvatimo. Međutim, Gospa je očito imala svoje planove i namjere...

BOŽO SKOKO

JE LI NJEZIN DOLAZAK BIO UPOZORENJE ILI MOŽDA OPO-MENA? Ili samo Majčinska potreba da svoju ljubljenu djecu izvede na siguran put pred opasnostima koje su se nad nas nadvile? Vidimo da se od prvih Gospinih ukazanja svijet uvelike promijenio. Komunistički poredak, koji je negirao postojanje Boga i Majke Božje te zatirao vjeru, nestao je s međunarodne scene. Hrvatski narod je ostvario svoj stoljetni san dobivši vlastitu državu. A kad smo dobili vjerske slobode, umjesto duhovne obnove očito su nam postali važniji neki drugi prioriteti. I ovaj dio svijeta, nažalost, zahvatili su potrošačka groznica te relativiziranje vrijednosti kojima su se ponosili naši stari. Iako smo postali bogatiji, napredniji, opskrbljeniji, umreženiji, informiraniji... postali smo duhom siromašniji. Povećao se broj tegoba koje tište modernog čovjeka, a i broj zamki i izazova s kojima se svakodnevno moramo nositi. A kad smo pomislili da su svjetski ratovi daleko

iza nas i da je čovječanstvo pronašlo recept skladnog suživota, na svim se stranama opet počelo zveckati oružjem. Svijet postaje sve nepodnošljivi je mjesto za život. Upravo zbog toga, u doba velikih stresova i duševnih nemira, prijetnji i iščekivanja, ljudi tragaju za duhovnim mirom, nadom i utjehom. Pokušavaju mijenjati svijet polazeći od sebe. A upravo je Međugorje dokaz da je to moguće. O tome svjedoče tisuće životnih priča i sudbina.

Međugorje je postalo svjetsko središte i susretište i to ne samo katolika već pripadnika različitih vjeroispovijesti. Više od 30 milijuna hodočasnika posjetilo je ovo mjesto milosti. Kroz to vrijeme dogodile su se tisuće obraćenja. Velik broj ljudi položio je svoje svjedočanstvo o duševnom i tjelesnom ozdravljenju. Međugorje je za mnoge postalo novom duhovnom domovinom. Iako neki dolaze u potrazi za senzacijom, najveći broj ljudi iz cijeloga svijeta dolazi ovamo u potrazi za smislom i

odlaze sretniji, ispunjeniji i zadovoljniji... Iako oprezna crkvena hijerarhija još nije priznala autentičnost međugorskih ukazanja, na cijelom su se svijetu oblikovale nebrojene molitvene skupine koje pokušavaju živjeti prema Gospinim porukama... Te poruke potiču ljude da žive u duhu evanđelja i da se vrte Bogu, potiču na molitvu, obraćenje i mir u svijetu. Gospa poručuje da svijet može i treba biti bolji, ljepši i sretniji... A u stvaranju takvoga svijeta kršćani imaju posebnu odgovornost. Iako se njezine poruke često ne razlikuju od onoga što je objavljeno u Evanđelju, u Međugorju, gdje se osjeća Gospina prisutnost, te poruke dobivaju dublju dimenziju i jače značenje. One se ovdje puno lakše prihvaćaju. U vremenu kada cijeli svijet govori o miru, a živi u nemiru, Gospino svetište ujedinjuje ljude svih boja i rasa. Ovdje se godinama moli i pjeva na svim jezicima svijeta, a upućeni kažu da ima malo država iz kojih barem netko nije

pohodio Međugorje... Bez obzira odakle došao, kojoj naciji pripadao, u Međugorju se svaki hodočasnik osjeća kao u svome kraju.

Međugorje se tijekom tri i pol desetljeća uvelike izmijenilo. Kako se ovo maleno selo pretvaralo u kozmopolitski grad možda najbolje govore fotografije iz prvih godina ukazanja, koje je snimio tadašnji novinar i urednik *Glasa Koncila* mons. Mijo Gabrić, a koje su objavljene u knjizi „Međugorje A. D. 1981“, od kojih neke možete vidjeti i na ovim stranicama. Trebalo je hodočasnici pružiti smještaj, sadržaje za dušu i tijelo... Tako je nastao gotovo novi grad sa svojom infrastrukturom, hotelima i restoranima. Međugorska je crkva okružena novim sadržajima za hodočasnike, u kojima se održavaju seminari, molitveni susreti, festivali, izložbe... Jedino što se nije promijenilo jest pitomi krajolik prekriven plodnim vinogradima koji okružuje mjesto te trajni osjećaj svetosti, neobičnosti, mističnosti...

Točno je da se u protekle 34 godine mnogi obogatili na milijuni-

vjerom. Identitet mjesta, ali i vjera se moraju živjeti, a ne samo pokazivati drugima. Zato bi na Međugorje mogli gledati manje kao na izvor zarade, a više kao na mjesto duhovnosti. S darom Međugorja dobili su i obvezu. Tek će tako u potpunosti iskoristiti komunikacijsku snagu Međugorja i opravdati povjerenje Neba. Pritom, Međugorje mora sačuvati svoju izvornost i nipošto se pretvoriti u turističku destinaciju. Ali to ne znači da istodobno ne treba graditi i stvarati kvalitetne sadržaje primjerene milijunima njegovih gostiju. Naime, upravo su oni njegovi najbolji glasnogovornici i promotori Gospine prisutnosti, a mogu postati i hrvatskoga naroda, ako to svojim ponašanjem zasluže! Kako bismo shvatili snagu ovog brenda, zamislimo kako bi Međugorje izgledalo da se slučajno nalazi u Italiji ili SAD-u!?

Znamo koliko treba uložiti truda, znanja i novca da bismo od neke destinacije stvorili brend koji će privlačiti milijune posjetitelja, turista... Čak i uz najbolje izveden proces brendiranja, pojedine destinacije brzo postanu popularne, ali isto tako brzo padnu u prosječnost, pa i zaborav, jer im ponestane atrakcija, zanimljivosti, priča... Međugorju to očito ne treba. Ono je postalo brend čak i uz nesnalženje pa i poneku šlampavost domaćina. Njemu ne treba umjetna pozornost ili zvjezdana prašina koju bi proizveli mediji ili stručnjaci za odnose s javnošću. Međugorje diktira neke sasvim drugačije trendove koje je nemoguće kopirati. Svijetom pronosi priču o snazi vjere, a svima nama u njegovoj blizini otvara vrata svijeta i daruje pozornost kakvu je teško umjetno proizvesti.

Snimio Mijo Gabrić

ma hodočasnika i posjetitelja. Istina je da se, pored duhovnih plodova, ovdje mogu vidjeti komercijalizacija i pohlepa, a i mnogo drugih stvari koje nimalo ne odgovaraju Gospinim porukama. Ali inozemni posjetitelji ovdje itekako mogu pronaći i rijetko viđenu duhovnost, jednostavnost i poštenje... Od stanovnika se Međugorja i Hercegovine očekuje da budu primjer drugima i da inozemni gost na svakom koraku osjeća prožetost

Zato je, unatoč svemu, Međugorje i dalje jedna velika nepoznanica. Mnogima je i danas teško shvatiti zašto ovo mjesto svake godine posjećuje više od milijun ljudi iz cijeloga svijeta – od Čilea do Filipina i od Novog Zelanda do Libanona i Irske. Oni koji se bave turizmom, primjerice u susjednoj Hrvatskoj, nikako ne mogu shvatiti kako ovdje „sezona“ traje doslovno cijelu godinu. Mnogi se još ne mogu načuditi zašto ovdje javno i tajno dolaze premijeri i predsjednici, prinčevi i princeze, zvijezde *show businessa*. Zašto najveća imena svjetske glazbene scene poput Joséa Carrerasa ili Andree Bocellija ovdje besplatno nastupaju? Mnogi su ostali iznenađeni kad su čuli da ovo mjesto

ima klub svojih obožavatelja čak i u američkom kongresu. A najzanimljivija je činjenica da ljudi ovamo dolaze bez velikih očekivanja i želja; žele se doma vratiti samo duhovno ispunjeniji i sretniji.

Moramo biti svjesni da je Međugorje postalo univerzalni brend koji već desetljećima nadilazi granice, šireći mir i dobro te potičući ljude da mijenjaju svoje živote. Mnogi su pokušali u međugorskom fenomenu tražiti čudo, senzaciju pa i skandal. Međutim, međugorski fenomen osvojio je medije, javnost i srca milijuna ljudi diljem svijeta ponajviše svojom jednostavnošću. Bilo je to tiho, poput proljetne bujice, bez velikih komunikacijskih strategija, promotivnih kampanja i reklama. Poruka se širila od usta do usta, iz zemlje u zemlju, iz medija u medij. O snazi Međugorja svjedočile su sudbine, a ljudska svjedočanstva, obraćenja i životne promjene su ipak najsnažnija preporuka. Poznato je kako sve više ljudi u suvremeno doba traga za duhovnim ispunjenjem, mirom, misterijem, zdravljem... U doba velikih stresova i duševnih nemira,

Međugorje diktira neke sasvim drugačije trendove koje je nemoguće kopirati. Svijetom pronosi priču o snazi vjere, a svima nama u njegovoj blizini otvara vrata svijeta i daruje pozornost kakvu je teško umjetno proizvesti.

Ljudi ovdje pronalaze duhovni mir, nadu i utjehu. Malo je mjesta u svijetu koja to mogu ponuditi, unatoč sve atraktivnijim *wellnessima*, sadržajima za opuštanje i egzotičnim bjegovima od užurbane stvarnosti. I zato će Međugorje ostati duhovna oaza i svjetski brend ako sačuva svoju izvornost i svoju skromnost, te ako se potrudimo da i naš vlastiti životni primjer bude poruka svijetu. Za ostalo će se ionako pobrinuti Nebeska sila.

MIRJANA

SOLDO

Svjedočanstvo hodočasnica, 1. svibnja 2015.

VRATIMO SE 34 GODINE UNATRAG, NA DAN 24. LIPNJA 1981.

Znamo da je to svetkovina rođenja Ivana Krstitelja. U našim se krajevima toga dana nije radilo. Slavilo se svetkovinu. Ivanka i ja smo imale 15 – 16 godina i htjele smo biti same. Izašle smo iz sela, šetale smo u podnožju brda koje danas svi zovemo Brdo ukazanja. U to vrijeme kuće nisu bile blizu, sve je bilo pusto. Sjele smo. U jednom trenutku Ivanka mi je rekla: „Ja mislim da je na brdu Gospa.“ Samo tako. Ja nisam ni pogledala jer je za mene to bilo nemoguće. Rasle smo u Jugoslaviji, u komunizmu. Vjera nije baš bila slobodna. Išle smo na misu nedjeljom, jedan sat, ne više od toga. Vjera je bila slobodna samo kod kuće. Roditelji su nas učili moliti, svake se večeri u kući molila krunica, ali nam nisu mnogo govorili o vjeri. Bojali su se da ćemo mi, djeca, o tome govoriti u školi, pa bi oni mogli izgubiti posao ili kuću. U toj situaciji u kojoj sam rasla nisam čula ni za Lurd ni za Fatimu. Nisam znala da Gospa može doći na zemlju. Ja sam mislila da je Gospa na nebu i da joj se mi molimo.

Kad mi je Ivanka rekla da misli da je Gospa na brdu, ja sam odgovorila malo grubo: „Kao da Gospa nema drugog posla, nego doći vidjeti što nas dvije radimo.“ Ostavila sam Ivanu tamo i htjela se vratiti kući, no kada sam se približila prvim kućama u sebi sam osjetila poziv koji je bio tako jak da sam se morala vratiti. Kad sam se vratila, našla sam Ivanu na istom mjestu i ona mi je rekla: „Pogledaj, molim te!“ Među kame-njem sam vidjela gospođu u dugoj si-voj haljini kako drži dijete u rukama. To je bilo čudno jer inače nitko nije išao gore u brdo. Nije postojao put kao danas koji su probili hodočasnici

svojim nogama. Kako bi netko mogao ići gore u dugoj haljini s djetetom u naručju? Osjetila sam sve osjećaje istovremeno, i strah i radost... Nisam razumjela. Nisam znala jesam li živa ili mrtva. U meni je vladala konfuzija i pobijedilo je da bježim. Pobjegla sam kući i odmah rekla baki da mi-šlim da sam vidjela Gospu. Baka mi je rekla: „Uzmi krunicu, idi u svoju sobu i moli. Pusti Gospu na nebu tamo gdje je.“ Nisam imala snage s njom raspravljati, objašnjavati joj. Htjela sam ostati sama u molitvi jer sam samo tako imala mira. Sutradan sam pomagala rođacima kao i svih dana prije toga, nisam vidjela druge vidoice, no kada je došlo vrijeme kada sam prethodnog dana vidjela Gospu, opet sam osjetila taj poziv u sebi i rekla svojim da moram ići na brdo, da me nešto zove. Oni su došli sa mnom vidjeti što se događa.

Kad smo došli ispod brda, tamo je bilo skoro pola sela jer je sa svakim vidiocem došao netko. Gospu smo vidjeli na istom mjestu, ali ovaj put nije imala dijete u rukama. Toga dana, 25. lipnja 1981., prvi put smo joj došli blizu. Ona se predstavila. Rekla je: „Djeco moja, ne bojte se, ja sam Kraljica Mira.“ Tako su počela naša svakodnevna ukazanja.

Da mi nismo privilegirani, to sam naučila na samom početku ukazanja. Ja sam jedina od nas šestero vidjelaca koja nije rođena i nije odrasla u Međugorju. Moji su roditelji odavde, ali kada su se vjenčali, otišli su živjeti u Sarajevo. Ja sam živjela tamo s njima, a ovamo sam dolazila samo za praznike. Kad su počela ukazanja i kad su komunisti htjeli sve uništiti, roditelji su me odveli u Sarajevo.

Ukazanja na brdu imali smo samo nekoliko dana jer, kako sam vam rekla, to je bilo vrijeme Jugoslavije. Noću su došli milicajci sa psima i brdo je bilo okruženo. Tko bi išao na brdo završio bi u zatvoru. Tih prvih dana Gospa nam je dala tolike znakove. Skoro svi su u selu nešto vidjeli. Odmah su se dogodila dva nemoguća ozdravljenja. Nestajao je križ na Križevcu, a na njegovu mjestu pojavljivala se Gospa odjevena u bijelo. Poslije je na nebu pisalo MIR – i to su skoro svi vidjeli. Sjećam se da je u to vrijeme župnik bio fra Jozo. Kad su mu došli milicajci i rekli da mora zatvoriti crkvu jer su mise zabranjene, on je rekao da je svojim očima vidio kako od Križevca do crkve na nebu piše MIR, da crkvu ne može zatvoriti, a da s njim mogu raditi što hoće. Poslije je i on završio dvije i pol godine u zatvoru. Kad su mještani sve to vidjeli, poznajući nas, djecu, povjerovali su nam i pomogli su nam. Imali smo ukazanja svake večeri na nekom drugom mjestu da se ne bi znalo gdje smo.

Ja sam imala svakodnevna ukazanja sve do Božića 1982. Za Božić 1982. dobila sam posljednju, desetu tajnu, i Gospa mi je rekla da, kada dođe vrijeme, moram izabrati jednog svećenika

Mi, ljudi, stalno govorimo o budućnosti – što će biti, gdje će biti, kako će biti – a ja uvijek kažem isto: Tko od nas ovdje prisutnih može biti siguran da će sutra biti živ? To nas uči naša Majka: da u svakom trenutku budemo spremni doći pred Boga.

kome ću reći tajne. Njemu deset dana prije moram reći što će se dogoditi i gdje, sedam dana moramo postiti i moliti, a tri dana prije on to treba reći svima. On nema pravo odabrati hoće li reći ili ne. Ako preuzme tu zadaću, on to mora shvatiti kao Božju volju. Gospa uvijek kaže: „Djeco moja, ne pričajte o tajnama. Molite, jer tko osjeća mene kao Majku a Boga kao Oca, ne boji se ničega.“ Kaže da se boje samo oni koji još ne poznaju ljubav Božju. Mi, ljudi, stalno govorimo o budućnosti – što će biti, gdje će biti, kako će biti – a ja uvijek kažem isto: Tko od nas ovdje prisutnih može biti siguran da će sutra biti živ? To nas uči naša Majka: da u svakom trenutku budemo spremni doći pred Boga. Jer ona je rekla: „Ono što sam započela u Fatimi, dovršit ću u Međugorju. Moje će Srce pobijediti.“ Ako, dakle, Srce naše Majke pobjeđuje, čega se bojati?

Kod tog ukazanja za Božić 1982., Gospa mi je rekla da više ne ću imati svakodnevna ukazanja nego jednom godišnje, svakog 18. ožujka, i da ću to ukazanje imati cijeloga života. Rekla mi je i da će biti izvanrednih ukazanja. Ona su počela 2. kolovoza 1987. i još traju. Ja ne znam do kada ću imati ta ukazanja 2. u mjesecu. Ta su ukazanja i molitva za nevjernike, samo naša Majka nikada ne kaže „nevjernici“. Kada nekome kažeš da je nevjernik, ti si ga osudio, izrazio si sud, a ona nikada ne sudi. Ona kaže: „Oni koji još nisu upoznali Božju ljubav“ i traži našu pomoć. Treba nas. Hoće da u svoje svakodnevne molitve na prvo mjesto stavimo molitve za

Ako imaš križ, uzmi kronicu i moli i Bog te ne će ostaviti samog. Kad sam to shvatila, sve što je dolazilo podnosila sam s mnogo više snage. Ovdje, u Međugorju, poslije ukazanja toliki mi dolaze i kažu da su ozdravili, da su upoznali Božju ljubav, a ja za njih nisam molila, nisam ih ni poznavala. Oni su imali otvoreno srce, oni su tražili Gospinu pomoć i ona je molila svog Sina za njih.

mole za bolesne da će oni ozdraviti. Gospa samo hoće reći za što trebamo moliti u ovom našem vremenu, što trebamo staviti na prvo mjesto u našim molitvama.

Najvažnija poruka koju Gospa stalno ponavlja je sveta misa i to ne samo nedjeljom. Kad smo bili djeca, na početku ukazanja, jednom nam je rekla: „Kad biste trebali izabrati vidjeti mene ili ići na svetu misu, uvijek izaberite svetu misu, jer je na svetoj misi moj Sin s vama.“ Svih ovih godina ukazanja Gospa nikada nije rekla molite i ja ću vam dati. Ona uvijek kaže: „Molite da mogu moliti svoga Sina za vas.“ Isus je uvijek na prvom mjestu.

Mnogi hodočasnici, kad dođu u Međugorje, misle da smo mi, vidioci, privilegirani, da je dovoljno nama nešto reći jer da Bog nas sluša više nego druge, da je dovoljno nas dotaknuti. Nemojte tako misliti. To je pogrešno. Za Gospu, kao za Majku, ne postoje privilegirana djeca. To je nemoguće. Svi smo mi njezina djeca i ona nas bira za različite stvari. Nas šestero je odabrala da preko nas daje poruke. Gospa bira svakoga od vas. U poruci od 2. siječnja obraća se vama. Rekla je: „Draga djeco, ja sam vas pozvala. Otvorite svoja srca, pustite me da uđem, da od vas mogu učiniti svoje apostole.“ Dakle, nema onih koji vrijede više i onih koji vrijede manje. Na zemlji da, ali ne u nebu. Pred našim Bogom postoje samo nje-gova djeca i on nas sve sluša na isti način. Nemoguće je da jedna majka jedno dijete voli više od drugoga, a zamislite tek nebeska Majka!

Da mi nismo privilegirani, to sam naučila na samom početku ukazanja. Ja sam jedina od nas šestero vidjelaca koja nije rođena i nije odrasla u Međugorju. Moji su roditelji odavde,

ali kad su se vjenčali, otišli su živjeti u Sarajevo. Ja sam živjela tamo s njima, a ovamo sam dolazila samo za praznike. Kad su počela ukazanja i kad su komunisti htjeli sve uništiti, na silu su me odveli u Sarajevo. Ja nisam htjela jer sam mislila da više ne ću imati ukazanja ako odem u Sarajevo, ali me nitko nije pitao što ja hoću. Ovdje je situacija bila posve drugačija. Ovdje, u cijelom ovom kraju žive samo Hrvati, a Hrvati su katolici. I milicajci su bili katolici. U Sarajevu je bilo posve drugačije: komunisti i muslimani. Dolazili su mi svaki dan kući, upadali u kuću i vodili me sa sobom. Imala sam samo šesnaest godina. Nisam znala što će mi raditi, hoću li se vratiti kući ili ne. Mislila sam: Gospa će mi pomoći, reći će mi što treba. Kad sam imala ukazanja, govorila mi je isto što i ovima ovdje, ništa o meni i mojoj situaciji. Ne moram vam reći kako sam se osjećala usamljeno i napušteno. Uz pomoć molitve sam shvatila da za Boga i za Gospu nema privilegiranih. Ako imaš križ, uzmi kronicu i moli i Bog te ne će ostaviti samog. Kad sam to shvatila, sve što je dolazilo podnosila sam s mnogo više snage. Ovdje, u Međugorju, poslije ukazanja toliki mi dolaze i kažu da su ozdravili, da su upoznali Božju ljubav, a ja za njih nisam molila, nisam ih ni poznavala. Oni su imali otvoreno srce, oni su tražili Gospinu pomoć i ona je molila svoga Sina za njih.

Sve vam ovo govorim da vam kažem: Trebate Majku, a ne vidiocce. Trebate samo imati otvoreno srce, jer Gospa kaže: „Otvorite svoje srce, ja ću biti s vama.“ Dakle, ovisi samo o nama koliko želimo da naša Majka bude s nama.

Nastavlja se

njih. Gospa kaže da tolike ružne stvari koje se događaju na svijetu – napose danas kako i sami svi vidite: samoubojstva, droga, ratovi, pobačaji – dolaze od nevjernika. I kaže nam: „Djeco moja, kad molite za njih, molite i za sebe i za svoju budućnost.“ Gospa traži i naš primjer. Ne želi da idemo naokolo i propovijedamo. Želi da govorimo svojim životom, tako da nevjernici vide u nama Boga i Božju ljubav. Molim vas da to shvatite vrlo ozbiljno jer kada biste samo jednom vidjeli suze u njezinim očima zbog nevjernika, sigurna sam da biste molili svim srcem.

Gospa kaže da je ovo vrijeme koje sada živimo vrijeme odluka i kaže da mi, koji kažemo da smo djeca Božja,

imamo veliku odgovornost. Kad Gospa traži molitvu za nevjernike, želi da pokušamo moliti na njezin način, a to znači – bar sam ja tako shvatila – najprije osjetiti ljubav prema njima, koji su naša braća i sestre koji nisu imali našu sreću da upoznaju Božju ljubav. Tek kada tako osjetiš, možeš moliti za njih. Nikada ne suditi, nikada ne kritizirati, nikada ništa forsirati nego jednostavno ih voljeti, moliti za njih i dati primjer. Naš primjer – to mnogo znači. Svatko od nas ima nekog nevjernika ili u kući ili u blizini ili na radnom mjestu. Taj nevjernik nas gleda, gleda naš život, naše ponašanje, i trebamo se pitati vidi li on u nama Boga i Božju ljubav. Mi ćemo

GOSPA JE SVAKOME OD ŠEST VIDJELACA DALA NEKU MISIJU, NEKI ZADATAK. MOJA JE MISIJA MOLITI ZA ONE KOJI JOŠ NISU UPOZNALI BOŽJU LJUBAV. VICKA I JAKOV MOLE ZA BOLESNE, IVAN MOLI ZA MLADE I ZA SVEĆENIKE, MARIJA ZA DUŠE U ČISTILIŠTU, A IVANKA ZA OBITELJI.

odgovarati Gospodinu za to. Gospa je u jednoj poruci rekla: „Nemojte reći da slijedite moga Sina ako živite tako da ga, gledajući vas, oni koji ga ne poznaju ne žele ni upoznati.“ Zato Gospa kaže da imamo veliku odgovornost. Svatko od nas – ja, vi, svi mi – može naučiti lijepo govoriti, ali to nije ono što Gospa želi. Ona želi da naš život govori, da se na nama vidi da smo drugačiji, da osjećamo i živimo Božju ljubav. Ja često dajem jedan primjer, nešto što se meni dogodilo. Vi ste vidjeli da je naša crkva ovdje u Međugorju uvijek puna. Jedne večeri kad sam došla na misu – imam problema s kičmom i ne mogu dugo stajati – vidjela sam slobodan prostor u jednoj klupi

pa sam sjela. Kad sam sjela – a oko mene su bili neki temperamentni hodočasnici – svi su se počeli ljutiti na mene: Ustani, makni se, ovo je naša klupa, mi smo prvi došli... i tako stotinu stvari... Ja sam odmah ustala. Poslije je došla jedna gospođa koja pripada toj skupini. Ona me prepoznala i rekla im da sam ja vidjelica, nakon čega su mi htjeli dati cijelu klupu. Zašto vam to pričam? Da sam ja neki nevjernik koji prvi put ulazi u crkvu, a unutra me na taj način dočekaju ljudi koji kažu da poznaju Božju ljubav, što mislite, bih li ikada opet ušla u neku crkvu? I tko bi bio kriv za to? To je naša odgovornost. To je ono što Gospa želi reći: Moramo misliti na svoju odgovornost, kakav primjer dajemo.

Gospa je svakome od šest vidjelaca dala neku misiju, neki zadatak. Moja je misija moliti za one koji još nisu upoznali Božju ljubav. Vicka i Jakov mole za bolesne, Ivan moli za mlade i za svećenike, Marija za duše u čistilištu, a Ivanka za obitelji. Kad ja kažem da molim za nevjernike, to ne znači da će se oni obratiti, ili kad Vicka i Jakov

U RADOSTI DUHA SVETOGA

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

ZNAKOVI NADE ZA BUDUĆNOST

Za prvu zajednicu Isusovih učenika Luka kaže da ih je krasila *radost i prostodušnost srca* (Dj 2, 46). To je plod dolaska obećanog Duha Svetoga koji im daje ne samo radost nego i snagu svjedočenja (usp. Iv 15, 26sl). To je početak Crkve, ali i njezina trajna vitalnost i jamstvo svake obnove. Za Uskrs ove godine u Francuskoj, kolijevci suvremenog europskog bezboštva, kršteno je 4 000 odraslih osoba. Mnogi to vide kao znak nade. Uz to, sve veći broj ateista i agnostika pitanje života i smrti počinje postavljati u perspektivi Vječnoga. Najpoznatiji od njih je osporavani pisac Michel Houellebecq zbog kojega se nedavno uzburkala i hrvatska kulturna javnost. Prvotno je bio predviđen u programu Dubrovačkih ljetnih igara, a onda je naglo izbačen, nakon što je stigla prijetnja zbog njegove kritičnosti prema islamu.

U svom romanu „Soumission“ (hrvatski: „Podvrgavanje“) on predviđa kako će do 2022. radikalni islam za-

vladati Francuskom. No, više od toga njega zabrinjava „propadanje velikih duhovnih ideja kršćanskoga Zapada, umor i iscrpljenost intelekta zapadne civilizacije. Letargija, apatija, dosada i odsustvo duha vladaju u svim područjima društva koje se prepustilo plitkom materijalizmu i ateizmu.“

On se u posljednje vrijeme i u brojnim intervjuima osvrće na pitanje vjere. Tako, primjerice, u njemačkim novinama „Süddeutsche Zeitung“ kaže: „Prosvjetiteljstvo je čovjeku oduzelo religiju. A bez religije ne ide... Život bez religije je jednostavno preko svake mjere žalostan.“ Na pitanje nema li možda namjeru obratiti se na kršćanstvo, odgovara: „Da, ali nije išlo“. A na pitanje je li ipak religiozan na svoj način, kaže: „Ne, i to je tragično. Uvijek iznova pokušavam... Unatoč svemu, ne uspijeva mi vjerovati.“

ŠTO JE BITNO U KRŠĆANSTVU?

Ako jedan od najcjenjenijih bezbožnih pisaca današnjice tako precizno

postavlja dijagnozu bolesnog svijeta i ako priznaje vlastitu nemoć, to kršćanima mora biti poziv i poticaj da ozbiljno promisle svoju ulogu u tom i takvom svijetu. Ako je taj svijet obilježen „letargijom, apatijom, dosadom i odsustvom duha“, kršćani su pozvani da mu ponude radosnu nadu i tako ostvare poslanje koje im je Isus namijenio, da budu svjetlo svijeta i sol zemlje. Na to nas poziva i posljednja Gospina poruka: „I danas sam s vama i s radošću vas sve pozivam: molite i vjerujte u snagu molitve. Otvorite svoja srca, dječice, da vas Bog ispuni svojom ljubavlju i vi ćete biti radost drugima... Ja sam s vama i molim za vas i vaše obraćenje, sve dok Boga ne stavite na prvo mjesto.“

Ove riječi stavljaju pred svakog od nas ozbiljna pitanja: Jesam li svjestan da je vjera milost koju ne smijem proigrati? Je li mi Bog u životu na prvom mjestu? Je li započelo moje obraćenje? Molim li i vjerujem li u snagu molitve? Može li se u mome

životu prepoznati radost vjere koja je kadra dotaknuti druge?

Kako god stanje današnjeg svijeta izgledalo žalosno i u sebi složeno, kršćani se ne trebaju bojati svoje uloge u tom svijetu, jer, kako kaže vrlo cijenjeni njemački psihijatar i pisac M. Lütz, „složeni problem ne traži složeno rješenje. Treba samo činiti više onoga što je dobro i što rađa dobrim. Ako se kršćani opet usredotoče na bitno, ako počnu ponovno hrabro ispovijedati svoju vjeru i dalje je prenositi, karitativno pomagati svome bližnjemu, Bogu zahvaljivati i moliti, tada imaju pred očima ono bitno.“

MOLITI I VJEROVATI U SNAGU MOLITVE!

Ako poznati psihijatar kaže da je molitva bitan sastavni dio kršćanskoga života i da samo ona može ozdraviti bolesni svijet, u to ne bi trebalo sumnjati. Problem je u tome što mnogi molitelji nisu uvjereni u snagu svoje molitve, što imaju osjećaj neuslišanosti. Dobro je čuti što o tome kaže veliki teolog prošloga stoljeća K. Rahner, koji je bio i veliki molitelj, ali uvijek duboko svjestan kako je molitva ozbiljna stvar i kako nam je često slaba i površna.

On se ovako obraća Bogu: „Gospodine, želim s Tobom govoriti o svojoj molitvi. Iako mi se inače čini da premlato paziš na ono što Ti žele reći moje molitve, ipak ovaj put poslušaj moje riječi. Ah, Gospodine Bože, ne čudim se što moje riječi još uvijek padaju na zemlju daleko od Tebe. Ni sam često ne slušam što molim. Moja

molitva nerijetko mi je samo „zadat“, „mjera“ koju moram ispuniti, pa sam sretan kada to učinim. I zato sam u molitvi sa svojim „zadatkom“, umjesto da budem s Tobom. Da, to je moja molitva. Priznam! Ali, Bože moj, zašto mi gotovo ne uspijeva pokajati se zbog moje molitve koja to nije? ... Ako Ti šutiš, zar to nije znak da me ne slušaš? Ili možda ipak pažljivo osluškujes moje riječi, možda slušaš čitav moj život, sve dok se sav ne povjerim Tebi, ne izrečem čitav svoj život? Ne šutiš li upravo zato što tiho osluškujuci slušaš, dok stvarno nisam gotov, kako bi mi tada rekao svoju riječ, riječ Tvoje vječnosti, te napokon u tami ovoga svijeta dokrajčio monolog sirotog čovjeka, dugačak koliko i život, svjetlom riječi vječnoga života u kojoj se Ti sam želiš darovati mome srcu?“

RADOST EVANĐELJA

Ako se kršćanstvo temelji na Radosnoj vijesti i ako je njegov središnji

Ako se kršćanstvo temelji na Radosnoj vijesti i ako je njegov središnji sadržaj ljubav prema Bogu i čovjeku, onda se s pravom može reći da je radost sestra ljubavi.

sadržaj ljubav prema Bogu i čovjeku, onda se s pravom može reći da je radost sestra ljubavi. A ako je, prema Bibliji, Bog ljubav, onda nije teško shvatiti da je samo Bog izvor prave radosti koja je u Isusu Kristu našla svoju najjaču potvrdu. No, „što mi uopće znademo o njegovoj radosti?“ – pita se poznati suvremeni teolog J. B. Metz, podsjećajući pritom kako Isus nije skrivao svoje suze, primjerice, nad svojim gradom Jeruzalemom ili nad mrtvim prijateljem Lazarom, kao što nije potiskivao ni svoju srdžbu kad je ona provalila zbog oskrvrnuća hrama. „No bilo je nešto“, – nastavlja Metz – „što je skrivao pred svim ljudima, kad se uspinjao na brdo da se moli. Bilo je nešto što je zastirao iznenadnom šutnjom ili naglim traženjem samoće. Bijaše to nešto jedincato, nešto preveliko da bi nam ga Bog mogao pokazati; ponekad sam razmišljao da je to možda bila njegova radost.“

Metz nije želio samo reći da mi doista premalo poznajemo Isusa, iako se tako često na nj pozivamo, već puno više od toga. Htio je reći kako je radost u isto vrijeme bila duboka i intimna stvarnost Isusove osobe. Ako smo ustvrdili da su ljubav i radost dvije nerazdvojne sestre, onda to ponajprije treba prenijeti na tajnu Presvetog Trojstva, triju osoba u jednoj biti. Ako se te osobe međusobno neizmerno ljube, one su i neizmerno radosne. Zato je Isusu bilo potrebno povući se u samoću na molitvu, da bi u tom intimnom zajedništvu s Ocem u Duhu Svetom doživio trenutke radosti. Zato i nas Gospa „s radošću poziva“ da „molimo i vjerujemo u snagu molitve“, kako bi nas „Bog ispunio svojom ljubavi“ i kako bismo mi onda mogli biti „radost drugima“.

KAKO DANAS EVANGELIZIRATI?

Ako je kršćanski Bog sama radost i izvor svake radosti i ako je Isus Crkvu ustanovio i poslao da svijetu navijesti Radosnu vijest spasenja, to je moguće samo radosnim svjedočenjem. Zato se danas sve češće čuju glasovi kako se nova evangelizacija ne može ostvariti samo naviještanjem, kako god ono bilo uvjerljivo. Potrebno je vratiti se praksi prvih kršćanskih vremena, kad se vjera prenosila mistagoški, to jest uvođenjem u svete tajne (*mistes* = sveto; *ago* = uvodim). Zato papa Benedikt XVI. naglašava važnost „ponutarnjenja liturgije“, to jest uvođenja u dublje doživljavanje euharistije u srcima vjernika, kako bi njihovo sudjelovanje u euharistijskom slavlju bilo što potpunije. Gospa od samog početka to želi. Mnogi su njezine poruke svim srcem prihvatili i zato je euharistijsko slavlje i klanjanje Presvetom u središtu međugorske duhovnosti te predstavlja izvor radosti koju sudionici svojim životom svjedoče drugima.

U svom Apostolskom pismu *Evangelii Gaudium* papa Franjo upozorava što se događa ako kršćanin živi bez radosne nade. „Najveća prijetnja dobiva svoj oblik, mračni pragmatizam kršćanske svakodnevice u kojemu je naizgled sve u redu, a vjera je ustvari potrošena i postaje otrcana. Širi se psihologija groba koja kršćane polako pretvara u muzejske mumije. Razočarani stvarnošću života, Crkvom ili sami sobom, oni žive u trajnoj napasti da se zatvore u nekakvu beznadnu, sladunjavu žalost, koja im kao 'najdragocjeniji demonski eliksir' obuzima srce. Pozvani da nose svjetlo i život, oni se daju očarati stvarima koje stvaraju samo mrak i unutarnji umor te slabe apostolsku dinamiku. Iz tih se razloga usudujem ustrajati u pozivu: Ne dopustimo da nam otmu radost evangelizacije!“ (EG 83). Upravo to želi i Gospa svojom posljednjom porukom.

PORUKA POD POVEĆALOM

KAKVA ŠKOLA?

Kada ste bili u Međugorju, jeste li slušali Ivana, Ivanku, Jakova, Mariju, Mirjanu, Vicku? Jeste li slušali kateheze međugorskih fratara? Iz njihovih riječi, iz poruka koje nam prenose prepoznajemo što nam Bog u Međugorju preko Gospe i kroz taj ljudski kanal poručuje.

LIDIJA PARIS

ZAŠTO U MEĐUGORJU UOPĆE GOVORIMO O GOSPINOJ ŠKOLI? RIJEČ „ŠKOLA“ U PORUKAMA SE NE POJAVLJUJE NI NA JEDNOM MJESTU, NO NAILAZIMO NA GLAGOLE UČITI, NAUČITI, POUČITI/POUČAVATI/PODUCITI I NA IMENICU UČITELJI.

Pojam učenja najčešće je povezan s pojmom ljubavi, tako da je posve opravdano kada fra Slavko Barbarić jednu od svojih knjiga naslovljuje *U školi ljubavi*. Ivan Dragičević pak kaže da smo ovdje u *Gospinoj školi molitve*. Kaže: Ako želimo moliti bolje, trebamo moliti više. Moliti više ovisi o nama, to je osobna odluka. Moliti bolje je milost darovana onima koji mole više.

U porukama vidimo da nas Isus poučava, da nas Gospa želi poučavati (i zahvaljuje Bogu što joj to dopušta) i da mi trebamo poučavati druge. Gospa nam u porukama govori što želi da naučimo. Najčešće je riječ o ljubavi, zatim o miru i o molitvi – točnije molitvi srcem. Želi da naučimo staviti Isusa na prvo mjesto, njega ljubiti i zahvaljivati.

Želi da nas Isus mijenja, poučava i čuva. Želi da naučimo kako Bog ljubi svoj narod. Gospa želi da u molitvi naučimo ljubiti sve ono što je sveto. Želi nas poučiti kako da koračamo na putu svetosti i želi nam pomoći ići tim putem. U porukama je riječ i o savršenosti, vječnosti, spasenju, odricanju. Gospa govori i o tome tko bi trebali biti naši učitelji: To su sveci. „Nasljedujte živote svetih, kako bi vam oni bili poticaj i učitelji na putu svetosti.“ Želi isto tako na mi budemo učitelji svojoj djeci: „Poučavajte svoju djecu, jer ako im niste primjer, djeca odlaze u bezboštvo.“ (Poruke od 13. prosinca 1984.; 3. listopada 1985.; 12. lipnja 1986.; 28. kolovoza 1986.; 1. siječnja 1987.; 25. prosinca 1987.; 25. ožujka 1988.; 25. listopada 1989.; 25. lipnja 1991.; 25. studenog 1992.; 25. listopada 1994.; 25. kolovoza 1996.;

25. kolovoza 1997.; 25. siječnja 1999.; 25. svibnja 1999.; 25. siječnja 2001.; 18. ožujka 2002.; 18. ožujka 2005.; 25. listopada 2004.; 25. rujna 2009.; 18. ožujka 2011.; 18. ožujka 2012.)

Svaka škola ostavlja trajan biljeg na svoje učenike. Različito su obilježeni oni koji diplomiraju prirodoslovne i oni koji diplomiraju humanističke znanosti. Ne ostavlja isti trag turistička i medicinska škola. Nisu jednako odgojena djeca koja

idu u katoličku i ona koja idu u neku drugu školu ili vrtić... Škola ostavlja traga. Međugorje je prepoznatljiva škola. Međugorje ostavlja traga na onima koji mu prilaze otvorena srca.

Gospina škola u Međugorju nije sveučilište. Nije ni srednja škola. Gospa nam se obraća s „djeco“, katkada i s „dječice“. Ona nas vidi kao mlade, čak malene. Daje nam hranu koja je prilagođena tom uzrastu. Međugorje je osnovna škola, možda čak i vrtić. Ovdje se uče elementarne stvari, one koje smo u pametnim i modernim pastoralnim programima katkada zanemarili, možda čak i zaboravili. One za kojima ljudi gladuju.

Međugorska je škola, mogli bismo reći, osnovna škola klasične katoličke duhovnosti. U njoj se prepoznaju svi – od raspjevanih karizmatika do najtradicionalnijih benediktinaca. Svi oni dolaze u Međugorje i piju na ovom izvoru. Iako župu vode fratri, oni ni na koji način ne inzistiraju na franjevačkoj duhovnosti. Mogli bismo reći da su u tome krajnje poštenu prema Gospi, jer njezina škola nadilazi bilo koju partikularnu duhovnost. Međugorske propovijedi koje se putem radija i interneta slušaju na četiri strane svijeta drže hercegovački fratri koji nisu nikakvi super-svećenici. Čovjek bi rekao: Ono što se radi u Međugorju može se raditi posvuda. To može svatko. To je istina. Sve to mogu raditi otvoreni ljudi, skromni

Riječ koja se najčešće ponavlja u porukama je molitva. Odmah iza nje su ljubav, mir i radost. Međugorje je škola molitve čiji su plodovi ljubav, mir i radost. Nisu li upravo to ključne riječi koje stalno ponavlja naša katolička liturgija i duhovnost?

Ljudi koji su znali povezati glavu i srce, ljudi koji teže prema poniznosti. Bečki kardinal Schönborn jednom je ustvrdio da je Gospa najbolja pastoralna teologinja.

Međugorski molitveni program sastoji se od najelementarnijih kršćanskih molitava od kojih je sačinjena krunica (Vjerovanje, Očenaš, Zdravomarija, Slavaocu) i od molitve križnog puta. Repetitivna molitva – krunica koja se u Međugorju moli svakoga dana – u funkciji je molitve srca: Dok usta ponavljaju riječi, stvara se prostor u kojemu se u duši događa nešto što je izvan dohvata razuma. Međugorska klanjanja pred Presvetim i pred Križem nisu intelektualna ni teološka razmatranja otajstava, nego spontane i jednostavne molitve koje otvaraju srce za otajstvo. Molitva za zdravlje duše i tijela nije karizmatika molitva za iscjeljenje niti egzorcizam, nego polazi od najelementarnije točke: Srce je ranjeno i ono prije svega treba oprostiti, ljubiti, rasti u vjeri, povjerenju i predanju Bogu. Sve to ide u smjeru Gospine želje da naučimo moliti srcem.

Riječ koja se najčešće ponavlja u porukama je molitva. Odmah iza nje su ljubav, mir i radost. Međugorje je škola molitve čiji su plodovi ljubav, mir i radost. Nisu li upravo to ključne riječi koje stalno ponavlja naša katolička liturgija i duhovnost?

S FRA SLAVKOM U GOSPINOJ ŠKOLI

NEVJERA

FRA MARINKO
ŠAKOTA

ŠTO JE NEVJERA?

Fra Slavko Barbarić je zagovornik ispravke, odnosno dopune definicije o nevjerniku. Prema ustaljenoj definiciji to je čovjek koji negira, ne prihvaća Božje postojanje. Fra Slavko, međutim, dijeli mišljenje vidjelice Mirjane Soldo da nevjernik nije samo „onaj koji se proglašava bezbošcem ili tvrdi za sebe da ne zna postoji li Bog“ nego „onaj koji ne ljubi Boga“. Na taj se način pojam nevjernika širi i na vjernike. „Naime, mnogi kršćani koji kažu da vjeruju pokazuju da samo znaju da Bog postoji, ali ne traže susret s njime. I tko god ne mijenja svoj život kada čuje riječ Božju, tko god više vjeruje svojim isprikama nego Božjoj riječi, svojevrstan je bezbožnik.“

UZROCI NEVJERE

Nevjera svoje korijene ima u (ne)gledanju, odnosno u svojevrstnoj zaslijepljenosti. To je „pravi duhovni san, stanje u kojemu ne čujemo i ne vidimo stvarnost svoga života i života drugih ljudi. Onaj tko ne vjeruje u Boga, ne vidi i ne prepoznaje prvu i osnovnu istinu svoga života i svijeta: Sve stvoreno je izraz ljubavi Boga koji se objavio u Kristu kao Otac. A to je veliko sljepilo, duboka opijenost, stanje sna.“

Zanimljivo je da ljudi koji žive u gradovima lakše postaju ateistima nego oni koji žive na selu. „U psihologiji ateizma zna se da je čovjek koji je odvojen od prirode, koji ne doživljava svu ljepotu proljeća, ljeta, jeseni i zime, snagu sunca i pljuska, oluje i groma, ljepote cvijeta i ploda, bistrinu izvora i snagu bujice, bliže bezboštvu i skloniji vjerovati da je sve nastalo samo od sebe i da sve zavisi od čovjeka. Teško je i zamisliti koliko je takav čovjek daleko od onoga praiskonskoga divljenja Bogu Stvoritelju. Današnji je čovjek u velikoj opasnosti da sebi umisli da on stvara zakone, a ne da ih zapravo pronalazi i otkriva. U stvaranju čovjeka i njegova cijeloga bića pokazuje se tolika mudrost

Božja da je uistinu čudno kako čovjek može zaniijekati Boga i sebi pripisivati ono što mu nikako ne pripada i prisvajati ono što mu je stavljeno na raspolaganje.“

Što je čovjek dalje od stvorenja (od prirode), to je dalje i od Stvoritelja. Iz sljepoće za stvaranje snagom Stvoritelja nastaju sva druga sljepila. „Kad se čovjeku dogodi nevjera i ne prepoznaje Boga, ne može vidjeti ni prepoznati ni smisao svoga života ni smisao života drugih ljudi. Tko živi u nevjeri, ne može ni vidjeti ni prihvatiti prave vrijednote u životu jer postaje izložen različitim vjetrovima i strujanjima svijeta koji ga nose i raznose bez puta i cilja. Takav čovjek nema u sebi stabilnosti i na koncu se osjeća bačenim u svemir, i ovaj ga život pretvara u lutalicu. U tami i snu nevjere događaju se sva zla i rađaju svi neredi, nepravde, ratovi, mržnje, ubijanja.“

Nevjera ne nastaje samo kao produkt sljepoće za Božji zahvat izvan nas (u stvorenjima) nego su uzroci i u nama. „Bezboštvo u svakodnevnici sastoji se upravo u tome da čovjek živi u uvjerenju da može sve činiti vlastitom snagom i da može sve činiti. To je veliko zavaravanje našeg vremena koje Marija – s našim dopuštenjem – želi nadvladati.“

Praznovjerje je posljedica nevjere. „Gdje se gubi vjera u jednoga Boga, Stvoritelja neba i zemlje, tamo se množi i umnaža praznovjerje svake vrste koje čovjeka zarobljava i uništava. Nije čudno što se u srcima ljudi umnaža strah, duh uništavanja i gubljenja dubokog poštovanja prema ljudima i svemu stvorenome. To su strahotne posljedice nevjere i praznovjerja. A čovjekovo srce i duša su tako stvoreni da žele Boga upoznati i s njime živjeti. To potvrđuje i iskustvo sv. Augustina koji je rekao da mu je srce nemirno dok se u Gospodinu ne smiri.“

Na koncu, sve uzroke nevjere, ne samo u ateista nego i u deklariranih vjernika, treba tražiti u nedostatku molitve. „Uzrok toliko

mного teoretskog i praktičnog ateizma u svijetu, kako na zapadu tako i na istoku, ne leži u tome da premalo studiramo ili čitamo, nego u tome da premalo molimo. Mi, kršćani, smo u velikoj opasnosti da postanemo praktični ateisti, da postanemo ljudi koji znaju da Bog postoji ali ga ne iskuse i ne dožive u svom životu.“

Može nas iznenaditi, ali bezboštvo je moguće i u onih koji mole. Neki vjernici, doduše, mole, ali u toj molitvi ne traže Boga nego nešto od Boga (zdravlje, uspjeh...). Ne mole zbog Boga nego da dobiju nešto od Boga. Zbog toga fra Slavko takvu molitvu naziva bez-božnom. „Kad god tražimo Boga zato što nam nešto može dati, a ne zato što ga ljubimo i želimo biti s njime, u opasnosti smo da naša molitva bude bez Boga.“

MOŽE LI NEVJERNIK POVJEROVATI?

Kao što je nevjera duhovni san, tako je vjera buđenje iz sna. „Probuditi se iz sna nevjere znači izići na svjetlo koje Bog čovjeku daje, otvoriti se ljubavi koja vodi, uči, liječi i na koncu dovodi u vječni život.“ Buđenje iz sna

NIJE ČUDNO ŠTO SE U SRCIMA LJUDI UMNAŽA STRAH, DUH UNIŠTAVANJA I GUBLJENJA DUBOKOG POŠTOVANJA PREMA LJUDIMA I SVEMU STVORENOME. TO SU STRAHOTNE POSLJEDICE NEVJERE I PRAZNOVJERJA. A ČOVJEKOVO SRCE I DUŠA SU TAKO STVORENI DA ŽELE BOGA UPOZNATI I S NJIME ŽIVJETI.

nevjere je moguće, ali uz jedan uvjet: „Kad srce iskusi ljubav Božju, onda je odgovor u svakom trenutku života i u svakoj situaciji ne samo moguć nego će se radosno i izvršiti.“

U brizi oko vjere trebamo se posebno boriti protiv riječi „nije moguće“. Vjera u Boga i „nije moguće“ ne idu zajedno. Naime, događa se da upravo mi, kršćani, dakle oni koji tvrde da vjeruju u Boga Oca Svemogućega, govorimo „nije moguće odreći se zle navike, psovke, pijanstva, droge, nije moguće praštati, biti milosrdan, nije moguće biti pošten, pravedan, nije moguće boriti se protiv duha svijeta, ili se olako pravdamo da svi tako čine kad se radi o nečemu što nije dobro“.

Ako „nam se opetovano nameće misao da to nije moguće, moramo je odbiti kao napast, kao opasni virus koji razara naš obrambeni duhovni sistem i baca nas na postelju nemoći, bespomoćnosti, letargije, apatije, besmisla“.

Odlasci u prirodu, odnosno ljubav prema prirodi mogu biti veliki poticaj u buđenju vjere – ne samo ateistima nego i deklariranim vjernicima.

KATOLIČKO SVEUČILIŠTE „KRALJICA MIRA“ U HONDURASU

FILKA MIHALJ

HONDURAS, MALA ZEMLJA PLANINSKOG KRAJOLIKA I TROPSKE KLIME NA OBALAMA KARIPSKOG MORA, JEDNA JE OD NAJLJEPŠIH U LATINSKOJ AMERICI, PRAVI MALI RAJ NA ZEMLJI. Netko bi pomislio da je

zbog toga Gospa odabrala to mjesto kako bi ga pretvorila u „Međugorje Latinske Amerike“. No, je li doista tako? Znamo da Blažena Djeвица Marija priteče u pomoć najprije onoj djeci koja ju najviše trebaju. Stoga i ne čudi da se upravo u Hondurasu nalazi najvjernija replika međugorske crkve u svijetu.

Honduras ima skoro 9 milijuna stanovnika i kaže se za njega da je zemlja bez rata s najvećom stopom ubojstava u svijetu. Krijumčarenje droge i politička nestabilnost pretvorili su Honduras u jednu od najnesigurnijih zemalja svijeta te u drugu najsiromašniju zemlju Latinske Amerike sa 70% stanovništva koje živi na rubu egzistencije, gdje domaćinstva preživljavaju s tek nešto više od jednog dolara dnevno. Ispred Hondurasa stoji samo Nikaragva, a slijede ga Gvatemala i Bolivija.

U malom gradiću Danlí, okruženom planinama, u provinciji El Paraíso na jugu Hondurasa, 2006. godine podignuta je vjerna kopija crkve sv. Jakova Apostola. Dva okolna brda pretvorena su u Podbrdo i Križevac, a postavljen je i Plavi križ. Mjesni je biskup to mjesto proglasio svetištem i od tada je mali Danlí, što na urođeničkom jeziku znači „planine okupane vodom“, postao stjecištem hodočasnika iz cijele Latinske Amerike. One koji dolaze zrakoplovom ne plaši činjenica da se aerodrom u glavnom gradu Tegucigalpi ubraja među deset najopasnijih u svijetu, zbog vrlo kratke piste i planina koje ga okružuju. Tko je upoznao latino-američke narode zna koliko ljubav prema Gospi gaje u svome srcu i da niti jedna od navedenih činjenica za njih ne predstavlja prepreku da dođu u Honduras i posjete svetište. Kažu, inače, da se Danlí od tada pretvorio u najmirniji i najsigurniji gradić Hondurasa.

Crkva sv. Jakova Apostola sagrađena je u jednom od kampusa Katoličkog sveučilišta koje pripada nadbiskupiji Tegucigalpa. Rektor sveučilišta, dr. sc. Elio David Alva-

renga, veliki je prijatelj Međugorja i zaljubljenik u Gospu. S njim smo razgovarali o tom iznimnom plodu Gospinih ukazanja u Međugorju.

G. Alvarenga, Vi ste rektor Katoličkog sveučilišta „Kraljica Mira“ u Hondurasu koje je jedno od najvećih i drugo najznačajnije u Vašoj zemlji. Možete li nam reći kako i kada je sveučilište nastalo? Sveučilište je osnovala Nadbiskupija Tegucigalpa. Naime, 1991. godine tadašnji nadbiskup Tegucigalpe mons. Héctor Enrique Santos, pod vodstvom tada pomoćnog biskupa mons. Óscara Andrésa Rodrígueza Maradiage, osnovao je komisiju koja je imala zadatak raditi na projektu osnivanja katoličkog sveučilišta u Hondurasu.

Naziv sveučilišta povezuje se s jednim posjetom vidjelice Marije Pavlović-Lunetti i pokojnog fra Slavka Barbarića. Možete li nam reći nešto više o tome?

Bila je nedjelja, 1. ožujka 1992. godine, kada su Marija i fra Slavko iz Međugorja došli u Honduras. Držali su govor u svetištu naše zaštitnice Gospe od Suyape. Tijekom svjedo-

čanstva Marije i fra Slavka jedan je član komisije za osnivanje katoličkog sveučilišta čuo nutarnji glas koji mu je govorio da bi sveučilište trebalo nositi neko marijansko ime.

U utorak 3. ožujka komisija se trebala sastati kako bi odlučila o nazivu sveučilišta. Toga je utorka dotični član komisije ponovno začuo onaj isti glas koji mu je rekao neka

ga. Danas se to mjesto pretvorilo u Međugorje Latinske Amerike. To je Gospino djelo. Replika međugorske crkve, Križevca, Podbrda, Plavog križa i vanjskog oltara jest izraz Gospine nježnosti i ljubaznosti prema svima nama ovdje. Ona je htjela blagosloviti svoju djecu nebrojenim milostima koje se na ovome mjestu neprestano izljevaju.

se sveučilište zove „Kraljica Mira“, ali ovaj put još snažnije i jasnije. On tvrdi da je taj glas mogao doći samo od Gospe. Tada je obećao Gospi da će na sastanku predložiti to ime. Na kraju sastanka s nama je podijelio svoje svjedočanstvo.

Na to se nadovezao pokojni otac Lucas Mcgraft, koji je također bio član komisije. U noći prije sastanka probudio se u 3 sata poslije ponoći i nikako nije mogao zaspati. Uključio je računalo i počeo pisati. Prve riječi koje je napisao, ne znajući zašto, bile su „Kraljica Mira“. Zaključak sastanka bio je da je Gospa doista izrazila svoju želju o imenu sveučilišta pa je komisija jednoglasno odlučila da će se zvati „Sveučilište Kraljice Mira“. Pod tim je imenom 3. veljače 1993. godine kardinal Óscar Andrés Rodríguez Maradiaga, tada već nadbiskup Tegucigalpe, inaugurirao Katoličko sveučilište u Hondurasu.

Vrlo je zanimljivo da se u jednom od kampusa sveučilišta nalazi vjerna replika međugorske crkve. Kako i zašto?

To nije nikakva slučajnost nego se dogodilo po nadahnuću Duha Sveto-

Poznato je da se 2013. godine upravo ovdje održao prvi Festival mladih za Latinsku Ameriku po uzoru na onaj međugorski. Kako ste došli na tu zamisao?

To je bila zamisao fra Danka Perutine koji nas je odlučno podržao svojom izravnom suradnjom. Dosadašnji su festivali uistinu bili jako uspješni i sjajno prihvaćeni među mladima. To je blagoslovljeno vrijeme za mlade, vrijeme posebne milosti, kako za one koji su sudjelovali na njima, tako i za sve koji su izravno pratili prijenos preko televizije ili interneta u Hondurasu i cijelom latinoameričkom svijetu.

Za jednog posjeta Hondurasu, policajci su nam na aerodromu zaželjeli dobrodošlicu i pitali nas idemo li na Festival mladih. Znači li to da je Festival dobro posjećen?

Svakako. Danlí, gradić u kojem se nalazi kampus sv. Jakova Apostola i replika međugorske crkve, koji je proglašen i svetištem, zbog Festivala mladih postao je stjecištem hodočasnika koji ga posjećuju isključivo iz vjerskih pobuda.

Prvi Festival mladih inaugurirao je kardinal mons. Óscar Andrés Rodríguez Maradiaga, danas jedan od glavnih savjetnika pape Franje. Što kardinala Maradiagu povezuje s vašim sveučilištem?

On je veliki kancelar našega sveučilišta, što je počasni naslov za vrhovni autoritet jednog katoličkog sveučilišta.

Imate veliku obitelj i s njima ste već nekoliko puta posjetili Međugorje. Kada ste bili ovdje prvi put i što Vas uvijek iznova dovodi u Međugorje?

Najprije je došla moja supruga. Bilo je to 2001. godine za vrijeme Festivala mladih. Godinu dana poslije došao sam i ja. Svaki put smo sa sobom vodili i djecu, i ponovno ćemo doći s njima. Ja sam imao veliku milost i dar da već deset puta posjetim Međugorje. Ako Bog da i Kraljica Mira dopusti, doći ćemo još puno puta. Ono što nas u Međugorju uvijek iznova privlači jest opipljiva prisutnost Gospi, dubok mir koji se tu živi, iskustvo nadnaravnoga koje se može doživjeti, brojne milosti koje Nebo izljevaju. Sve to jača vjeru pojedinca.

Kada Vas možemo ponovno očekivati i kako vidite Međugorje kao duhovnu oazu mira?

Ako Bog i Gospa dopuste, u rujnu ove godine namjeravam doći sa suprugom. Velika mi je radost doći u Međugorje i vidjeti dobre ljude poput vas, koji ste živi i vjerodostojni svjedoci Božjeg očitovanja. Međugorje jest i uvijek će biti oaza mira svjetskih razmjera. A bit će još i veća oaza mira, još važnija i dalekosežnija, za spasenje duša na globalnoj razini. Pogotovo kada nam Gospa ostavi trajni znak na Brdu ukazanja. Gospa uvijek govori istinu, jer ona je Majka Istine, sve što je rekla i obećala sigurno će se i ostvariti. Moramo biti uvjereni da će Blažena Djeвица Marija pobijediti, a Međugorje jest i uvijek će biti veliki blagoslov za cijeli svijet jer je sve u rukama Gospe koja je Kraljica Neba. A Kraljica Neba ima veliku moć i neizmjernu ljubav za svoju djecu. Neka je blagoslovljena uvijek moja Presveta Majka Marija, naša ljubljena Gospa! Svako dobro i blagoslov želim i svima vama.

KAKO SAM OTKRILA SVOJE POSLANJE

Moja je životna priča tek na početku. Odrasla sam u obitelji koja nije poznavala Boga. Moji su djed i baka iz Rusije emigrirali u Ukrajinu jer su vjerovali da je komunizam najbolja stvar na svijetu. Vladala je euforija. U našoj se obitelji nikada nije govorilo o Bogu. Povremeno se znalo spomenuti da postoji Božić i na taj se dan pripremala posebna večera. U cijeloj našoj obitelji baka je jedina bila „religiozna“, ona je jedina znala Očenaš.

de, no to nije bio život u slobodi nego u ropstvu. Što sam više promatrala svoj život i o njemu razmišljala, to sam više bila u šoku. Imam tek 19 godina, tek 20 godina, tek 21 godinu – što me još čeka? Uopće nemam volje živjeti. Tada sam se sjetila molitve koju me baka naučila. Sjetila sam se *Očenaša*. Počela sam moliti i razmišljati o riječima koje izgovaram. Moji su roditelji bili rastavljeni, tako da sam odrasla bez oca. Riječ „Otac“ koju sam izgovarala u molitvi duboko se urezivala u moje srce. Gledala sam kako mi se život potpuno mijenja. Počela sam živjeti s Ocem, s nebeskim Ocem. Cijeloga sam života bila vrlo daleko i od svoje majke, tako da sam morala naučiti i tko je majka. To je došlo poslije.

U to sam vrijeme učila engleski gledajući filmove, kao mnogi mladi danas. Bilo mi je fascinantno gledati filmove u kojima se pojavljuju neke bake koje sjede i u rukama drže nekakve brojanice. Pitala sam se što je to. Što to drže u rukama? Znala sam samo jedno: Želim to imati. Kad god bih vidjela svećenike u vjerskoj odori ili nešto povezano s vjerom, to me snažno privlačilo, upravo fasciniralo. Mislila sam da oni moraju znati nešto o Ocu, o Bogu. U to mi je vrijeme još bilo neugodno ući u crkvu, iako sam kao stilistica radila u blizini crkve sv. Ivana Krstitelja. Bilo mi je neugodno jer sam mislila: Što će ljudi reći ako se ne ponašam kako bi trebalo? Bilo me je stid. Bilo me je stid učiniti ono što je dobro, a nije me bilo stid činiti loše stvari...

U to sam se vrijeme često selila u potrazi za poslom. Moja je posljednja gazdarica nosila prekrasan privjesak s Gospinom slikom. Rekla sam joj da mi se jako sviđa. Pitala me znam li tko je to. Ja sam bila prepoznala sličnost s ikonama pa sam rekla da znam, da je to Gospa, ali o njoj nisam znala ništa. U to sam vrijeme već bila razmišljala o tome da ako pristupim ikojoj vjeri, to će biti katolička. Pitala sam gazdaricu u koju crkvu ide. Rekla mi je: „U katoličku.“ Pitala sam je može li me povesti sa sobom. Tako sam prvi put u životu bila na misi. Sjećam se da je crkva bila puna ljudi, ali sam imala dojam da smo tamo samo Isus i ja. Bog mi je govorio stvari koje nisam razumjela, ali sam shvaćala jednu stvar: Ovo što se događa na oltaru je istina, Bog je doista živ i dolazi nam preko euharistije.

Gospa zna da današnji svijet treba mir. Mi znamo da je njezina prva poruka bila o miru između Boga i čovjeka i između ljudi. Vidimo da mir nije moguć ako ga nemamo u svom srcu.

Počela sam često odlaziti u crkvu. Moja je majka mislila da je u redu ići u crkvu nedjeljom, no kad sam joj rekla da u crkvu idem svakoga dana, njoj je doslovno pozlilo. Pitala se što su to učinili njezinoj ljubljenoj kćeri! Rekla mi je: „Dušo, nedjeljom je dovoljno!“ Ja sam joj pokušavala objasniti da mi Bog želi nešto reći i da zato idem u crkvu i na svetu misu.

MISIONARKA - KAKO I GDJE?

Vjerujem da se mnogi od vas sjećaju tih prvih trenutaka obraćenja. Imaš osjećaj da letiš, da nema granica, da si napravljen od ljubavi i da možeš činiti samo dobre stvari. Ja sam u srcu osjećala da želim učiniti nešto doista dobro, da to mora biti jako teško i da mora proizaći iz žrtve. Odlučila sam postati misionarka, otići u Afriku – u Etiopiju – i raditi s djecom koja boluju od AIDS-a i koja trebaju nekoga da se brine za njih. Bila sam spremna potpisati ugovor s jednom organizacijom koja radi u Etiopiji. Kad sam to htjela učiniti, Bog mi je jasno progovorio. Rekao mi je da moja misija nije Afrika nego moja zemlja Ukrajina koja treba ljude koji joj žele pomoći. To je za mene bilo doista teško. Sada je trebalo shvatiti što točno trebam učiniti. Počela sam moliti na tu nakanu i provodila mnoge sate u klanjanju pred Presvetim.

Razgovarala sam sa svojim ujakom i rekla mu da želim postati misionarka u Ukrajini. Pita me što ću učiniti. Rekla sam da u Ukrajinu želim donijeti Božju riječ. On mi je na to odgovorio: „Ako želiš donijeti Božju riječ u Ukrajinu, nemoj to činiti riječima nego djelima. Našim ljudima u Ukrajini dosta je riječi. Oni trebaju djela.“ Pitala sam ga što da radim. Odgovorio mi je da je najnužnija medicinska pomoć, da su mnoga djeca bez zdravstvene skrbi. Rekao mi je da bi to bila prava misija.

Vratila sam se svojim dugim satima pred Isusom u euharistiji. Upoznala sam mnoge ljude koji su djelovali u Rusiji, Ukrajini i drugim zemljama bivšeg Sovjetskog Saveza. Mislila sam da ćemo organizirati slanje kontejnera s medicinskom pomoći ili početi akcije čišćenja po bolnicama ili nešto slično, nešto jednostavno. Onda sam razgovarala s jednim drugim ujakom koji mi je rekao: „Ti bi htjela pokrenuti akcije besplatnog čišćenja u tvom

Zaporožju, ali ne misli na to da u gradu iz kojega dolazi tvoja baka postoji klinika koja se brine za 45 tisuća ljudi i koja nije bila modernizirana još od 1950.“ Osjećala sam da me Bog priprema i da mi otvara vrata. Otišla sam u tu bolnicu i vidjela da joj nužno treba obnova i medicinska oprema. U najtežem je stanju bilo rodilište.

Bog me vodio, ali sam trebala još puno moliti. Sa svim svojim željama došla sam u Međugorje. Za Međugorje sam čula od one gospođe koja me dovela u Katoličku Crkvu. Govorila mi je o Lurdu i o Fatimi, ali i o ovom mjestu gdje se Gospa sada ukazuje. Ja sam se odmah vidjela ovdje.

U Međugorje sam došla u travnju 2008. na duhovne vježbe s fra Jozom na Širokom Brijegu. Bilo je to u tišini i postu, vrlo duboko. Kad smo se sa Širokog Brijega vratili u Međugorje, otišla sam moliti kod kipa Uskrsloga. To mi je bio posljednji dan. Odlučila sam pokušati živjeti poruke koje Gospa daje u Međugorju. Molila sam krunicu da mi Gospa otvori put i pojasni što mi je činiti. Bila sam fasci-

VALENTYNA
PAVSUKOVA

JEDNOG ME DANA POZVALA K SEBI I REKLA DA ME ŽELI NAUČITI JEDNU MOLITVU. Naučila me *Očenaš*. Rekla mi je da ću se sjetiti te molitve kada mi u životu bude teško i kada se budem osjećala loše.

Kad sam bila tinejdžerka postavljala sam si pitanje postoji li Bog. Čak smo se i među prijateljima bojali ili nas je bilo stid postavljati to pitanje. Među nama je vrijedilo pravilo da onaj tko postavlja pitanja o Bogu nije normalan. Živjela sam, dakle, bez Boga, bez čistoće, bez ičega što bi se moglo nazvati dostojanstvom. Kad sam imala 17 godina, majka me pozvala k sebi na posao. Rekla mi je da sjednem, da mi želi reći nešto vrlo važno, što će mi možda biti teško čuti, ali da razmislim o tome. Rekla mi je ovo: „Danas me nazvao netko iz američke države Ken-

tucky i rekao da si na lutriji dobila američku zelenu kartu, dozvolu boravka.“ U Americi se na lutriji svake godine podijeli po 50 tisuća takvih dozvola. Mislila sam: „Ja ne znam engleski. Svi su moji prijatelji u Ukrajini. Ne želim ići u Ameriku!“ Pitala sam mamu što misli o tome. Rekla mi je da odem i vidim pa ako mi bude preteško, mogu se vratiti. Morala sam pričekati svoj osamnaesti rođendan. Prošla je godina dana i 25. lipnja 2002. stigla sam u Ameriku. Bila je to 21. obljetnica Gospinih ukazanja.

SLOBODNA I SAMA

Dakle, imam 18 godina, slobodna sam i nalazim se u Americi! Nema roditelja, nema nikoga da mi govori što da radim. Počela sam živjeti svoj život u toj zemlji slobod-

Marijina zemlja

Juan Manuel Cotel, poznati španjolski glumac i redatelj, nakon posjeta Međugorju odlučio je snimiti film „Marijina zemlja” koji je u posljednjih godinu i pol dana vidjelo više od milijun gledatelja u 23 zemlje diljem svijeta. Blažena Djevica Marija, koja nas svojom ljubavlju vodi k Isusu, glavni je protagonist filma. Međugorje se, također, kao mjesto čudesne prisutnosti Marijine, proteže kroz cijeli film. Budući da se približavamo obljetnici Gospinih ukazanja, razgovarali smo s redateljem filma „Marijina zemlja” kao jednim od plodova milosti koju Bog na poseban način izliva na ovom mjestu već 34 godine.

FILKA MIHALJ

G. Cotel, zahvaljujemo Vam na vremenu koje ste izdvojili za ovaj razgovor. Predstavite se čitateljima Glasnika mira!

Veliko mi je zadovoljstvo i ja sam taj koji bi trebao zahvaliti vama. Rođen sam u Madridu u Španjolskoj, a živim u Valenciji. Sretno sam oženjen i otac sam tri prekrasne kćeri. Za sebe volim reći da sam samo jedan mali pripovjedač priča, koji ponekad radi iza, a ponekad ispred kamera. U početku karijere radio sam u audiovizualnom novinarstvu, ali sam uskoro prešao na zabavnu formu jer mi je novinarstvo postalo dosadno. Počinjem raditi na glazbenom programu, komediji, crtanom filmu, kazalištu, natjecanjima... Međutim, Bog je, čini se, imao drugačiji plan. Počeo sam naslućivati da Bog želi da svoj rad posvetim Njemu. Slutnja se uskoro pretvorila u potpunu sigurnost. Od tada svjedočim kako Bog djeluje danas u svijetu. To su najbolje priče. One govore o ljubavi, o otajstvu. Istinite su, uzbudljive i potresne, a opet priče s puno humora i avanture. One su uvijek aktualne i, ono što je najvažnije od svega, to su priče koje iscjeljuju, koje imaju moć da gledatelja ispune novim zanosom, da mu uliju još više nade i mira koji dolaze samo s Neba. Ne nalazim ništa toliko nužno i potrebno kao obznaniti ljudima istinu o praktičnoj djelotvornosti ljubavi našega Oca i Otkupitelja, u svima nama. O djelotvornosti Duha Svetoga koji želi živjeti u svakome od nas i biti u našoj službi.

U GODINU I POL DANA FILM JE PRIKAZAN U 23 ZEMLJE. A IMAMO PREDVIĐENU SKORU PREMIJERU U BRAZILU, FRANCUSKOJ, RUSIJI, LITVI, ŠVICARSKOJ... SAMO BOG ZNA PLANOVE KOJE IMA S OVIM FILMOM.

Otkud ideja za film „Marijina zemlja”?

Naime, bila je to kombinacija različitih „okidača”. Prije svega ideja je došla iz susreta s bezbroj tužnih i obeshrabrenih ljudi, punih srdžbe i strahova. S druge strane, imao sam sreću upoznati i jako sretne ljude čiji se život u potpunosti promijenio nakon osobnog iskustva izravnog i prisnog odnosa s Djevicom Marijom. Većina njih je trpjela od „modernih bolesti”. Bolesti mržnje, beznađa, tuge i očaja. Međutim, to iskustvo im je na iznimno pozitivan način promijenilo život i njihove nutarnje rane bile su u potpunosti iscjeljene. I kad prepoznaš tako djelotvoran i učinkovit lijek, a uz to još i besplatan, onda to želiš i ispričati! Otud eto zamisao za film „Marijina zemlja”. Njime želimo pokazati da Djevica Marija, Isusova majka i Majka svih ljudi nije neki lik iz prošlosti već netko živ i blizak, čije je poslanje da nam svima, bez iznimke, omogući i pokaže put do naše vlastite sreće.

Možete li nam ukratko reći o čemu se radi u filmu i što ga povezuje s Međugorjem?

Film je osmišljen kao istraga u kojoj specijalni agent ima zadatak istražiti i ispitati one ljude koji još uvijek vjeruju u „recepti s Neba”. Uspostavi li se da su „recepti” samo obmana, nema više prepreka nastaviti živjeti život lišen Božjih zapovijedi. Međutim, otkrije li da je istina da smo stvoreni, da smo ljubljani,

da nam je Bog oprostio i da nas je želio... ako je istina da bilo tko može izravno razgovarati s Isusom, i da On nije došao da nas sudi nego da nam služi, onda ne bismo trebali imati straha promijeniti ono što je za naše vlastito dobro potrebno promijeniti. S tom misijom agent kreće na put koji ga vodi u deset zemalja svijeta, a završava u Međugorju. On otkriva da se upravo tu u Međugorju, u velikom broju, događaju promjene: ljudi dolaze s neizlječivim ranama, a vraćaju se kući iscjeljeni.

Zašto naziv „Marijina zemlja”?

Razmišljao sam i o drugim nazivima. Mislio sam film nazvati „Milosrđe”, „Moja djeca”, „M-Files”, „Povratak kući”... i konačno se odlučio za MARIJINA ZEMLJA. Ovaj naziv na neki način odražava realnost da ne postoji niti jedan kvadratni centimetar na zemlji, gdje bi netko mogao reći „ovdje nikoga nije briga za mene, ovdje neću primiti ničiju ljubav”. Tamo gdje postoji ijedna osoba, ma tko ona bila... upravo tamo ima izravan i jednostavan pristup svojoj vlastitoj Majci, nebeskoj Majci, bez potrebe za ikakvim protokolom. Cijela zemlja ima pokriće i nikada ne ostaje bez signala – kako bi mogao izravno komunicirati s Marijom, s Isusom, s Ocem, s Duhom Svetim. Mi smo djeca Božja i djeca Marijina, uvijek i svugdje.

Gdje ste snimali film?

Na putovanju agent u svojoj istrazi prolazi kroz Španjolsku, Englesku, Kolumbiju, Panamu, Meksiko, SAD, Portugal, Francusku i Bosnu i Hercegovinu. Snimali smo i u Portoriku, ali taj dio smo odlučili izuzeti iz ovoga filma.

„Marijina zemlja” je sjajan primjer kako i film može biti u službi evangelizacije. Je li namijenjen isključivo vjernicima katolicima ili...?

Nijedan evangelizacijski poticaj ne može biti usmjeren isključivo prema katolicima. Bilo bi to svojevrsno potkopavanje evanđelja koje je namijenjeno svim ljudima, bez iznimke. Ništa u Katoličkoj Crkvi nije namijenjeno samo katolicima. Bog nije postao čovjekom da bi otkupio mnoge nego da bi otkupio svakog čovjeka. Nije postao tijelom da bi ga blagovali mnogi nego svi. Nije dao

Naš Bog je živ, blizak i djelotvoran, i dovoljno je ispričati čudesa koja on danas čini. A za to nije potrebno biti veliki.

svoju Majku mnogima već svima. Božja ljubav je sveobuhvatna, univerzalna, za one koji ju prihvate, jer Bog se nikada ne nameće. Njegova želja je da služi svakomu od nas, posebice onima koji Ga još uvijek ne poznaju, onima koji još nisu svjesni ljubavi koju primaju.

Film je u prosincu 2013. premijerno prikazan u Španjolskoj. Zatim su uslijedile zemlje Južne Amerike, SAD-a, a potom europske zemlje.

U godinu i pol dana film je prikazan u 23 zemlje. A imamo predviđenu skorbu premijeru u Brazilu, Francuskoj, Rusiji, Litvi, Švicarskoj... Samo Bog zna planove koje ima s ovim filmom.

Film je do sada vidjelo preko milijun gledatelja. Jeste li očekivali ovakav uspjeh?

Kad radiš s Bogom i za Boga, dođe dan kada te više ništa ne može iznenaditi. Zapravo, iznenadujuće bi bilo da se ništa ne događa. Jer, Riječ Božja se uvijek ostvaruje: „... postavih vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane...“ Mi imamo neizmjernu sreću da možemo vidjeti sve te plodove koje Duh Sveti uzrokuje, ne toliko po broju gledatelja, koliko u divnoj promjeni koju ovaj film potiče. Mnogi nam pišu kako bi nam to posvjedočili. Provodimo dane plješući djelu Božjemu u ljudima preko tako jednostavnoga oruđa kao što je jedan film.

Koji su planovi s filmom u budućnosti?

Skoro da i ne pravimo planove već nastojimo rješavati i nositi se s iznenađenjima kojih ima svakodnevno. Na primjer, ovog tjedna su nam došla dva prijedloga, da napravimo premijeru u Francuskoj i Švicarskoj. To nismo mi bili planirali. Dogodilo se kada je Bog to želio i kada je netko u Francuskoj i u Švicarskoj prihvatio taj poziv s Neba, da film prikaže u svojoj zemlji. Na taj način je prikazan u svim zemljama do sada.

Način na koji je film bio distribuiran je također čudesan.

To su čudesa koja se događaju Božjom intervencijom i zahvaljujući konkretnim osobama koje su pristale surađivati s Njim. Tako se većina čuda i dogodi. Bog predlaže, Bog poziva... ali ako ne surađuješ, nema čuda. Bog s nama djeluje u timu, nikada sam. U slučaju ovoga filma, čudesna distribucija filma se sastoji u tome da naši promotori diljem svijeta nisu filmski profesionalci već mali ljudi,

jednostavni i ponizni, koji u potpunosti vjeruju u snagu Božju, a ne u svoju vlastitu. Kad se to dogodi, kad se čovjek preda Bogu, dogodi se čudo! Među našim distributerima možete naći pekare, glazbenike, bankare, informatičare, studente... koji su se s maksimalnom profesionalnošću dali na promociju MARIJINE ZEMLJE. Dakle, iz čiste ljubavi prema Bogu i prema ljudima, znajući da nikada neće primiti ni priznanje ni zahvalu za to. Ali tu poniznost Bog blagoslivlje s obilnim plodovima.

Možemo li uskoro očekivati prikazivanje filma u BiH i Hrvatskoj?

Svakako bi nam bilo drago film „Marijina zemlja“ prikazati i u BiH i u Hrvatskoj. Međutim, u vezi s tim mi iz Španjolske ne možemo učiniti mnogo. Ako se pojave osobe u BiH koje se žele uključiti u avanturu organiziranja promocije filma, proces je vrlo jednostavan.

„Infinito+1“ je mala produkcjska kuća. Kako to da je iznjedrila ovako velik projekt?

MARIJINA ZEMLJA u usporedbi s holivudskim super produkcijama ili čak s mnogim europskim filmovima i nije neki veliki projekt. Mi se ne želimo natjecati u veličini, proračunu, niti poznatim glumcima... nije u tomu naša efikasnost. Mi isključivo stavljamo naglasak na to da priča koju želimo ispričati bude, koliko je god to moguće, u službi evangelizacije. Da u gledatelju probudi želju za Bogom, želju za obraćenjem, želju za radošću i mirom koje nam Bog daruje. Na svu sreću, tu inspiraciju nalazimo u brojnim pričama današnjice koje nam svjedoče o Božjem djelovanju u svijetu. Nije potrebno

puno mašte, dovoljno je otvoriti oči za stvarnost koja nas okružuje. Naš Bog je živ, blizak i djelotvoran, i dovoljno je ispričati čudesa koja on danas čini. A za to nije potrebno biti veliki. Rastemo nekim prirodnim ritmom, tek toliko da bismo mogli napraviti još filmova. Produkcjska kuća djeluje već 8 godina i toliki smo koliki smo. Ali ne uzdamo se u našu veličinu već u veličinu Božje moći koja je neizmjerana.

Prije dvije godine svjedočili ste na Festivalu mladih u Međugorju. Što za vas znači Međugorje i namjeravate li ponovno doći?

Međugorje je jedan veliki dar u mom životu, i nemoguće ga je procijeniti. Neprocjenjivi dar za mene i za moju suprugu, za naš brak, za našu cijelu obitelj. Jedno iznenađenje koje nas je zateklo. Otišli smo znatiželjni, ne nadajući se da će taj kratki izlet uopće utjecati na naš svakodnevni život, međutim nije bilo tako. Vratili smo se duboko dirnuti, s jednom novom i drugačijom željom da više ljubimo Boga i sve ljude. U Međugorje smo ponovno otišli s našim kćerima. To iskustvo Božjeg milosrđa smo preporučili i mnogim prijateljima i članovima obitelji. Svi su se vratili neizmjereno zahvalni. Svakako bismo željeli ići ponovno u Međugorje, ali prije svega želimo da Bog bude središte našega života. To je naj snažniji učinak koji je Međugorje imalo na nas. Učinak koji nadilazi to malo geografsko mjesto kako bi se proširio po cijelom svijetu. Pa čak i ako nikada više ne odemo u Međugorje, ne bi se ništa strašno dogodilo. Ali ako izgubimo onu bliskost s Bogom koja nam je u Međugorju darovana, to bi već bilo tužno i tragično. Važno je vraćati se uvijek i iznova besplatnoj ljubavi Božjoj.

I za kraj, poruka našim čitateljima i, ako Bog da, budućim gledateljima filma „Marijina zemlja“?

Neka vas Bog blagoslovi, i neka nas sve blagoslovi! Neka živi u svakome od nas i neka se očituje u svim našim mislima, riječima, željama i djelima. Neka pročisti sve što treba biti pročišćeno i neka preobrazi vjeru koja je u nama zaspala ili se ugasila. Neka svatko od nas postane instrument u Njegovim rukama, kojim će ljubiti sve one koje zateknemo na životnom putu. Izadiđimo van, bez straha i stida! Budimo apostoli radosti i ljubavi za cijeli svijet!

3. MEĐUNARODNA DUHOVNA OBNOVA ZA LIJEČNIKE I MEDICINSKO OSOBLJE

OD 13. DO 16. SVIBNJA 2015. U MEĐUGORJU JE ODRŽAN TREĆI MEĐUNARODNI SEMINAR ZA LIJEČNIKE I MEDICINSKO OSOBLJE POD NAZIVOM „MIR VAMA“ (IV 20, 21). Prvi koji su govorili o potrebi i mogućnosti takvih seminara bili su francuski znanstvenici, koji su pod vodstvom prof. Henrija Joyeuxa sa Sveučilišta u Montpellieru za 20. obljetnicu ukazanja vršili znanstvena istraživanja na vidiocima. Svjesni činjenice da se medicinsko osoblje iz dana u dan susreće s patnjom svih oblika i razmjera, konkretne korake u tom smjeru učinili su prije četiri godine organizatori hodočašća iz Francuske i zamolili Župni ured da im organizira

je, Slovačke, Ukrajine, Latvije, Litve, Italije, Francuske, Irske, Engleske, Kolumbije, Barbadosa, Poljske, BiH i Hrvatske. Simultani prijevod bio je organiziran na sedam jezika.

Duhovna obnova započela je predavanjem međugorskog župnika fra Marinka Šakote i voditelja seminara fra Ljube Kurtovića, nakon čega su sudionici sudjelovali u večernjem molitvenom programu. Drugi je dan započeo molitvom pred Presvetim, a potom su slijedila razmatranja i predavanja. Poslijepodne su pohodili Križevac moleći križni put, a navečer sudjelovali na sv. misi i klanjanju. Treći je dan započeo molitvom krunice na Brdu ukazanja, a potom su uslijedila predavanja i razmatranja te

duhovnu obnovu za skupinu liječnika i medicinskih sestara koji su iskusili da im Međugorje može biti izvor snage. Taj prvi seminar vodili su fra Ante Vučković i fra Marinko Šakota. Iskustvo tog prvog seminara govorilo je da bi takve susrete trebalo podignuti na međunarodnu razinu. Istovremeno je Valentyna Pavsyukova (čije svjedočanstvo objavljujemo u ovom broju *Glasnika mira*) počela organizirati hodočašća za studente medicine i liječnike ginekologe iz Ukrajine i drugih zemalja bivšeg Sovjetskog Saveza. Činilo se da Bog daje znakove...

Ove je godine na duhovnoj obnovi sudjelovalo oko 200 sudionika iz 16 zemalja: Austrije, Njemačke, Sloveni-

večernji molitveni program: krunica, sv. misa i molitva pred Križem. Sudionici su svakoga dana u vrijeme popodnevnik stanki imali prigodu za klanjanje pred Presvetim u tišini. Posljednjeg dana seminarar govorio je dr. Christian Stelzer, liječnik iz Beča i širitelj poruke Kraljice Mira, koji je u Međugorju proslavio 30. obljetnicu postojanja molitvene skupine „Oase des Friedens“ (Oaza mira) iz Beča, čiji je voditelj. Jozo Vasilj svjedočio je o svome ozdravljenju od raka koje se dogodilo u Međugorju. Susret je završio sv. misom koju je predslavio voditelj seminara fra Ljubo Kurtović, koji je svim sudionicima podijelio blagoslovljene krunice da bi povelj Gospu u svojoj svakodnevici.

Iskustva sudionika

MEDICINSKA SESTRA MARICA MAMUŠA IZ NOVOG TRAVNIKA već treći put sudjeluje na seminaru za liječnike i medicinsko osoblje. „Dolazim da se duhovno okrijepim, da nađem mir za svoj život, posao i svoju obitelj. Svi mi trebamo sabranost i mir jer smo svi opterećeni raznim problemima i brigama. Stalno susrećemo ljude koji pate. Mir za kojim svi čeznemo može nam dati samo Isus.“

LIJEČNICA ANA PETRIĆ IZ ZADRA često dolazi u Međugorje. Na seminaru za liječnike i medicinsko osoblje prvi je put. „Drago mi je da se i za nas liječnike ovakvo nešto organizira. Meni je Međugorje uvijek poseban izvor milosti i ohrabrenje na radnom mjestu.“

DR. DANIJELA DE MICHELI VITTURI IZ SPLITA, SPECIJALISTICA OBITELJSKE MEDICINE, sudjelovala je na sva tri seminara. „Tema seminara ‚Mir vama‘ kaže da bi oni koji su došli trebali pogledati odakle nemiri, bilo osobni, bilo u svijetu oko nas. Kao liječnici smo pozvani skrbiti za zdravlje cjelokupne osobe, što uključuje i dušu. Voditelj seminara fra Ljubo Kurtović dao nam je prigodu razmisliti o tome što čovjeku može pomoći u potrazi za mirom i uvidjeti kako čovjeku pomoći ako mu se pristupi na pravi način. U današnjem užurbanom vremenu, čovjek je svakodnevno izložen tolikim informacijama da se može izgubiti. Opterećen je svojim poslovnim zadacima, ne nalazi mir, što može izazvati cijeli niz bolesti. Jako je važno stati pred Gospodina i vidjeti koje muke i boli muče čovjeka. Bitno je u svakom danu pronaći za sebe trenutak u kojem će se stati, odmoriti i razmatrati.“

DR. JOSIP KOVAČ, LIJEČNIK IZ ZAGREBA, sudjelovao je na sva tri seminara. „Smatram da moramo rasti u duhu, a da bismo u duhu rasli, moramo se negdje hraniti. Hranimo se na izvoru ljubavi, a to je Međugorje.“

DUBRAVKA MANDIĆ, FARMACEUTKINJA IZ ZAGREBA, drugi je put na seminaru u Međugorju. Svjedoči da svaki put iz Međugorja odlazi obogaćena za novo duhovno iskustvo: „Shvatila sam da moj duhovni rast ovisi o ovakvim događanjima. Svaki put kad duhovno malo padnem, trebam Božju pomoć i okružje dobrih ljudi da bih išla naprijed.“

KARDIOLOGINJA THERESE GLOUMEAU S BARBADOSA liječnica je već 44 godine. „Put do Međugorja je jako dug, 36 sati leta. Ovo nije moj prvi posjet Međugorju, ali sam prvi put na seminaru za liječnike i medicinsko osoblje. Za ovaj seminar sam čula od jedne kolegice s Barbadosa. Pozvala me da pođem s njom i odmah sam pristala. Jako volim Međugorje, koje sam prvi put posjetila 2003. godine. Htjela sam se vratiti i ranije, ali jednostavno nije bilo moguće. Očito je Gospa odlučila da je sad vrijeme za ponovni dolazak. Smatram da je ovaj seminar jako koristan jer mi pomaže shvatiti kako da pomognem ljudima i što da im kažem o nutarnjem miru i osobnom odnosu s Bogom.“

PRED PRESVETIM

Isuse, ti si onaj koji progovara u našim srcima.
Tvoja riječ duh je i život.
Progovori snagom Duha u našim životima
večeras, dok ti se klanjamo.

U sebi smo na ovo klanjanje donijeli
toliko toga što priječi da čujemo tvoju riječ,
da ona dođe u naše dubine.
Oslobodi nas, Isuse,
svega onoga što priječi put tvojoj riječi u nama.

Očisti ljubav svakog srca ovdje večeras, Isuse!
Neka naša srca budu po tvome Srcu i neka,
u zajedništvu s čitavom Crkvom,
večeras izraste stablo vjere u ovom
našem zajedništvu!

Klanjam ti se, Isuse,
i u dubini srca želim ovo vrijeme
posvetiti samo tebi.

Molim te, Isuse,
neka tvoja milost u meni djeluje,
nek me mijenja za tebe!
Pomozi mi da ne budem pred tobom
nego u tebi, Isuse:
ovdje, neraskidivo.
Operi nam večeras oči duše
kako bismo mogli prepoznati tvoj pogled
pun ljubavi, dobrote i milosrđa
kojeg tako silno trebamo!
Onaj mladić iz Evanđelja nije imao sreće
i nije prepoznao tvoj pogled.
Ne dopusti da i mi odemo nekamo drugamo
samo zato što se naši pogledi nisu susreli, Isuse.

Toliko smo se puta, Isuse,
odлучili za tebe, a onda povlačili odluku.
Neka nas tvoj pogled osnaži!
Neka nam pomogne u onom najdubljem
opredjeljenju za tebe!

Vjerujem, Isuse:
iznenađenja koja nam ti pružaš na tom putu
mnogo su ljepša od onoga što možemo i zamisliti.
Hvala ti!

Marijo, pomози nam posve otvoriti svoje srce
kao što si ga ti otvorila.

M.

PRIBILJEŽIO I
PREVEO
ZORAN
PERVAN

Svjedočanstva

ANDY, ENGLSKA

Došao sam jer me nekoliko prijatelja već godinama moli da dođem ovamo, a nedavno sam upoznao i neke ljude koji su već planirali dolazak na Mladifest ove godine. Poklopilo se da imam slobodno ovih dana pa sam odlučio doći. Mislio sam da će ovo biti nešto kao Lurd, ali nije. Atmosfera je potpuno drukčija. Ovdje je više veselja i slavlja, možda zbog toga što je Mladifest, ali ja uživam u svemu ovome. Čini mi se da ima više različitih naroda, ima dosta ljudi iz Istočne Europe i uživam u tome što upoznajem toliko različitih ljudi s raznim iskustvima. Zaista uživam u misi i klanjanju navečer. Ljudi koji iskazuju toliko radosti na misi odjednom utihnu na klanjanju, i to je nešto što mislim da se može dogoditi samo u Katoličkoj Crkvi. Jutros sam bio na Brdu ukazanja i vidio mnoštvo ljudi koji su se penjali po stijenama i po stablima, samo da dođu do vrha. Podsjetilo me na biblijsku priču o Zakeju i učinilo mi se da je to taj isti osjećaj kao u Isusova vremena. Jednostavno sam uvidio da se ovdje Gospa ukazuje našem naraštaju kao što je to činila kroz vjekove.

GIOVANNA, MEKSIKO

Ovo mi je šesti dolazak u Međugorje. Prvi sam put bila ovdje kao dvanaestogodišnjakinja s cijelom obitelji. Od tada u meni raste ljubav prema Bogu i Gospi. Ovaj dolazak mi je bio najbolji jer sam napokon shvatila zašto me Gospa dovodi ovamo. Mir koji sam ovdje našla iznad je moje mogućnosti objašnjenja i taj mir je stalan, ne prestaje. Ovdje sam kao volonter već četiri mjeseca pa možete zamisliti moju radost zbog boravka ovdje i sudjelovanja u večernjem molitvenom programu. Imam mogućnost upiti sve što svećenici kažu, sve poruke i ukazanja. Mogu samo reći da Kraljica Mira ovdje živi i da je tu prisutna svaki dan. Iako provodim dane radeći, iako sam umorna i imam razne probleme, oni nisu bitni jer imam taj mir koji me nikad ne napušta. Volontiranje je zasigurno najbolja stvar koju sam ikad učinila. Čudno je kada se možete dati drugima, služiti drugima i zaboraviti sebe, svoje želje, svoje planove, brige i nevolje. Preporučila bih svakome da učini nešto ovakvo, barem jedanput u životu.

SEAN, IRSKA

Ovo mi je deveti dolazak u Međugorje. Prvi sam put bio ovdje 2003. godine i vraćam se zbog unutrašnjeg mira koji mi Međugorje daje. Prvi sam se put malo opirao, ali sada svaki put imam taj osjećaj mira. Dolazim uzeti malo vremena, odmoriti se od svakodnevnog života, moliti, opustiti se i biti s dragim ljudima i s Gospom. Volim ići na Križevac, napose rano ujutro, gore dočekati izlazak sunca i moliti. Međugorje je središnji dio mogega života. Mislim da mi cijela godina ovisi o dolasku ovamo. Ljudi u Irskoj uglavnom pozitivno govore o Međugorju, iako uvijek ima onih koji ne vjeruju. Zato im moramo govoriti o Međugorju kao mjestu mira, i da se ovdje zasigurno nešto događa, i da ne će znati ako i sami ne dođu.

IVAN DRAGIĆEVIĆ (9/10)

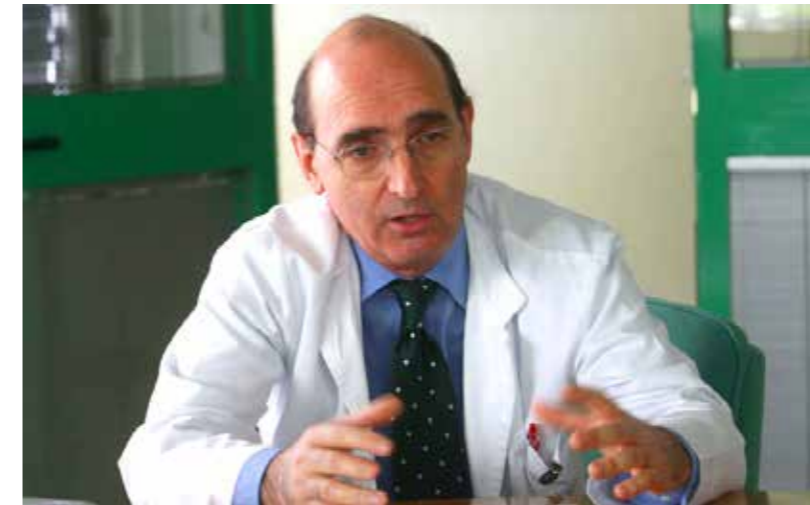
JEDAN JE MOJ PRIJATELJ MALO SKEPTIČAN. NAKON ŠTO GOSPA DA PORUKU 25. U MJESECU, ON ME SUSRETNE DAN POSLIJE I KAŽE MI: „MA ZNAM KOJU JE GOSPA PORUKU JUČER DALA. OPET MOLITE, MOLITE, MOLITE!“ Ja sam ga pitao: „Prijatelju, jesi li ti počeo moliti?“ Nije bio siguran. Ja sam mu rekao: „Eto vidiš zašto Gospa ponavlja! Da si ti počeo moliti, ja sam siguran da Gospa to jučer ne bi ponovila. Nešto bi novo rekla!“ To vrijedi za sve nas. Trebali bismo prihvatiti i živjeti ono na što nas Gospa zove, početi u školu molitve jer Gospa kaže: Ako želite ići u školu molitve, morate znati da u školi molitve nema vikenda, nema odmora. Svaki dan moramo ići u školu molitve. I kao pojedinac, i kao obitelj, i kao zajednica.

Gospa kaže: „Draga djeco, ako želite moliti bolje, onda uvijek morate moliti više, jer moliti više uvijek je osobna odluka, a moliti bolje jest milost dana onima koji mole više.“ Mi često znademo reći da nemamo vremena za molitvu. Radimo puno, zauzeti smo ovim ili onim stvarima, djeca idu u školu, ne možemo se sastati u obitelji, i uvijek kada trebamo moliti, biti u zajedništvu, u molitvi, uvijek je problem vrijeme. Ali Gospa nam kaže vrlo jednostavno: „Draga djeco, nemojte uvijek reći da nemate vremena. Nije vrijeme problem, draga djeco, problem je ljubav. Jer, draga djeco, kad čovjek nešto voli i ljubi, on uvijek ima vremena, a kad nešto ne voli i ne ljubi, nikad ne će naći vremena.“ Evo, dragi prijatelji, dragi mladi, vidite kako ljubav pokreće! Ako ima ljubavi, sve je moguće.

Krunica kao fizioterapija za transplantirane šake

Milanski kirurg dr. **Massimo del' Bene**, koji je 2010. izveo prvu transplantaciju šaka u Italiji, kaže da je prije ove zahtjevne operacije došao na hodočašće u Međugorje i molio Gospu da mu pomogne. „Prije operacije došao sam u Međugorje zatražiti Gospinu pomoć. Deset dana poslije transplantacije došao sam ponovno u Međugorje zahvaliti Kraljici Mira što je sve doista dobro prošlo. U to je

vrijeme pedesetogodišnja pacijentica kojoj sam transplantirao šake trebala početi fizioterapiju. Iz Međugorja sam joj donio krunicu jer mislim da je prebiranje zrnaca krunice najbolja terapija za njene presađene šake. Supruga i ja dolazimo u Međugorje svakih šest mjeseci da bismo se duhovno osnažili i obnovili. Za posao koji radim potrebna je snaga.“

U Međugorju sam shvatio smisao svoga križa

Manuel Reato iz Italije kaže da se u Međugorju njegov život potpuno promijenio jer je tu našao smisao svoga križa. „Dolazim u Međugorje od 1990. godine. Za Međugorje sam čuo kad sam imao devet godina. Nisam odmah povjerovao, nego sam tu istinu otkrivao malo pomalo i ona je oblikovala moj život. Počeo sam živjeti Gospine poruke. Najvažnije je da čujemo Gospine riječi i da se mijenjamo. Ovdje nalazimo mir koji možemo širiti u mjestu gdje živimo. U Međugorje dolazim najmanje dva puta godišnje i to se trudim prenijeti svakom hodočasniku koji sa mnom dođe.“

Slušajući Radiopostaju „Mir“ Međugorje, Manuel Reato je samoinicijativno i samostalno naučio hrvatski jezik. Gospa ga je pratila u rastu i uzela ga u svoju službu. Manuel već desetak godina prevodi s hrvat-

skog na talijanski materijale koje objavljujemo na web stranici www.medjugorje.hr, kao i knjige u izdanju nakladničke kuće ICM.

Duhovna obnova molitvene zajednice *Marijini službenici*

Carlos Lopez Valencia, voditelj zajednice *Marijini službenici*, prvi je put došao u Međugorje 1991. Tada je doživio prekrasno i čudesno obraćenje srca. „Tog sam trenutka napustio sve one loše stvari koje sam do tada činio. Po ljubavi naše nebeske Majke trudio sam se biti bolja osoba, moliti i pomagati više. Naša zajednica odlazi u različita svetišta na duhovnu obnovu. Prošle smo godine bili u Zaragozi, u Španjolskoj. Ove smo godine odlučili doći u Međugorje i doveli smo gotovo 60 članova *Gospinih službenika* iz SAD-a, Portugala i Italije. Došli smo jer trebamo više rasti u duhovnom životu kako bismo bili što bolji misionari, Marijini i Isusovi sljedbenici. Došli smo kako bismo shvatili što Gospodin od nas traži. Ljudi koji su s nama ovamo došli prvi put imali su divna iskustva. Ja se ponekad jako umorim, ali mi Gospa daje snagu i gura me naprijed. Događa mi se napast obeshrabrenja pa kažem da ovo više ne mogu raditi, ali me Gospa uvijek pridigne. Ova je zajednica moja obitelj koja mi pomaže, daje mi potporu i prolazi sve krize sa mnom.“

Jorge Zvala je rođen na El Salvadoru, ali je odrastao u SAD-u, u San Franciscu. Svjedoči da je kao i većina njegovih vršnjaka bio udaljen od Crkve i da nije znao moliti. „Jedva sam se prisjećao Očenaša i Zdravomarije, a Vjerovanja nikako. Sjećam se da sam kao mladić uvijek tragao za srećom. Izlazio bih sa svojim prijateljima i činili smo sve kako bismo pronašli sreću. Nakon takvih trenutaka osjećaj sreće brzo je nestajao i tražili smo iznova. Kad sam čuo o ukazanjima u Međugorju, odlučio sam doći. Moj je rođak Carlos imao istu želju i pošli smo zajedno. Ovdje je moje srce odjednom bilo ispunjeno. Deset godina se nisam ispovjedio i došao sam na ispovijed u Međugorje. Sjećam se osjećaja *Gospine blizine*, kaže Jorge koji je s Carlosom po povratku iz Međugorja osnovao molitvenu zajednicu. „To smo doživjeli kao plod Međugorja. Trebalo je tu vjeru provesti u djelo. Osnovali smo zajednicu i odlučili pomagati siromašnima. Duhovnu obnovu svake godine organiziramo na nekom drugom mjestu. Jako sam sretan što smo ove godine u Međugorju. Gospu uvijek vidimo kao istinski uzor misionara koji uvijek stavlja druge ispred sebe.“

Seminari posta, molitve i šutnje na hrvatskom jeziku

- 20. - 25. srpnja 2015. (prijava od 1. svibnja)
- 29. studenog - 4. prosinca 2015. (prijava od 1. listopada)
Seminari se održavaju u kući molitve *Domus pacis*. Molimo vas da prijave pošaljete elektronskom poštom na adresu seminar.marija@medjugorje.hr (za Mariju Dugandžić).

Sveta potvrda i prva sveta pričest u župi Međugorje

U Međugorju je u crkvi sv. Jakova u subotu 16. svibnja sakrament svete potvrde primio osamdeset jedan krizmanik. Sveto misno slavlje u 10 sati predslavio je mons. dr. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanjski, koji je krizmanicima i podijelio sakrament. Svojim

pjevanjem svečanost je uveličao veliki župni zbor pod ravnanjem sestre Irene Azinović.

U nedjelju 17. svibnja pedeset i sedmero djece iz župe Međugorje pristupilo je prvoj svetoj pričesti. Svečanu svetu misu u 10 sati predslavio je fra Dragan Ružić, a misno je slavlje svojim pjevanjem uveličao

međugorski dječji zbor „Golubići mira“ pod ravnanjem s. Irene Azinović. Dva dana prije prve pričesti, djeca su prvi put pristupila sakramentu svete ispovijedi. Pratile su ih njihovi roditelji koji su se također ispovjedili. Poslije euharistijskog slavlja u crkvi, slavlje se nastavilo u obiteljima.

Duhovna obnova mostarske Frame

Od 8. do 10. svibnja 2015. godine u Međugorju je održana duhovna obnova mostarske Frame. Cilj duhovne obnove bila je priprema za nadolazeća primanja i obećanja u bratstvu. U subotu, nakon jutarnje molitve, duhovni asistent fra Antonio Šakota održao je predavanje o temi koja je ujedno i geslo duhovne obnove: „Živite dostojno poziva kojim ste pozvani.“ (Ef 4, 1) Tijekom duhovne obnove u Međugorju mladi su se u molitvi uspjeli na Podbrdo i Križevac te nazočili molitveno-liturgijskom programu međugorske župe.

U MEĐUGORJU NALAZIM SNAGU I MIR

Nisam bila vjernik, no kada sam došla u Međugorje, rekla sam: „To je to, to je moj život!“

PRIREDIO
KREŠIMIR
VASILJ

ZOVEM SE ONDINA IVANOV I ŽIVIM U ZADRU. Nisam bila vjernik, nisam molila Boga niti sam išla u crkvu. Život sam, kao i mnogi, shvaćala jednostrano. Tako je to bilo do moje 44. godine kad sam, nakon bezbrojnih pokušaja, zanjela svoju Ivu. (Godinama nisam mogla imati djece i godinama sam se bezuspješno liječila i s medicinske strane bila praktički otpisana.) Ali, kako to u životu često biva, nad svjetlo radosne vijesti iznenada su se nadvili tamni oblaci. Nakon što sam obavila amniocintezu u Zagrebu, saznala sam da nosim curicu s Downovim sindromom. Tada su mi predložili da im se javim ukoliko želim napraviti pobačaj. Bila sam nesretna i puna tjeskobe, ali sam u dubini duše znala da ne ću pobaciti. Moja molitvena zajednica, u koju sam se uključila netom prije trudnoće, dala mi je tada veliku podršku. Neprestano su molitvom bdjeli nad nama dvjema i danas mislim da je tada i započelo moje obraćenje. Dosta sam se isplakala, ispovijedala, i istovremeno čekala rođenje moje djevojčice. U iščekivanju rođenja moje Ive miješali su se osjećaji tjeskobe i radosti, nade i beznađa.

Došao je i taj dan. Malena Iva se rodila. No ni tada nisam mogla osjetiti svu sreću i radost rođenja djeteta. Iva se rodila u 37. mjesecu trudnoće sa zapetljanjem crijeva i spojenim želudcem, a hranu je primala na sondu. Krštena je odmah po rođenju. Nitko joj nije davao šanse da će preživjeti. Doktori joj osim antibiotika ništa nisu ni davali, no nada nije usahla. Zajedno sa svojom molitvenom zajednicom usrdno i s ljubavlju molila sam za malenu Ivu. I Bog je odgovorio na naše molitve. Nakon 40 dana Ivin organizam je profunkcionirao na takav način da su i doktori ostali u čudu.

Prije nego što sam dobila Ivu, stalno sam se tražila. Mislila sam da sve probleme mogu riješiti sama, ali zapravo, oslonjena samo na svoje snage, bila sam izgubljena. Tada sam otišla u Međugorje. I tu sam po prvi put osjetila stvarnu Božju nazočnost. Tu sam počela moliti i slaviti Boga. U Međugorju sam našla ono za

čim sam toliko čeznula – MIR! Tada sam rekla: „To ja tražim, to je to, to je moj život.“ I kad god sam u Međugorju, osjećam se blagoslovljeno.

U Međugorje idemo često i ostanemo po nekoliko dana, jer moja Iva voli biti u Međugorju. Do sada smo se, što se tiče udruge „Vjera i svjetlo“, jedanput godišnje sastajali u Lurdu, no od ove ćemo se godine sastajati u Međugorju. Tako ćemo ove godine u lipnju na nacionalnoj razini održati susret u Međugorju.

Međugorje mi u životu puno znači. Tu nalazim snagu i mir. Tu nalazim sebe. Kad idemo na hodočašće u Međugorje, moja Iva uvijek moli za sve nas i za svoga tatu. Od ovakve se djece može puno naučiti. Oni su topli i jednostavni, mi sve zakompliciramo, puno razmišljamo. Kad moja Iva osjeti moju zabrinutost, samo mi kaže: „Mama zašto se brineš, imaš mene, imaš Isusa i Gospu Međugorsku, ja te volim!“ – tada vidim da me moja kći preobrati-la i da imam za koga živjeti.

Mislim da me Gospodin odabrao jer me voli i dao mi je poseban zadatak u životu i osposobio me da ga mogu izvršiti.

MEĐUGORJE MI U ŽIVOTU PUNO ZNAČI. TU NALAZIM SNAGU I MIR. TU NALAZIM SEBE. KAD IDEMO NA HODOČAŠĆE U MEĐUGORJE, MOJA IVA UVIJEK MOLI ZA SVE NAS I ZA SVOGA TATU.

MEĐUNARODNA OKUPLJANJA

4. međunarodno hodočašće za osobe s invaliditetom

Četvrto međunarodno hodočašće za osobe s invaliditetom održava se od 11. do 14. lipnja 2015. Glavni je organizator udruga *Susret* iz Čitluk, u suradnji sa Župnim uredom i Majčinim selom. Međugorski župljani ovim hodočasticima i ove godine pružaju besplatan smještaj i hranu. Fra Marinko Šakota, međugorski župnik, uvjeren je da je to jako važno za župljane. „Toliko smo primili i sve je milost, sve nam je dar. Moramo uzvratiti taj dar.“

20. međunarodni seminar za svećenike

6. - 11. srpnja 2015.
MIR VAMA! (Iv 20, 21)

Ponedjeljak, 6. srpnja 2015.
16.00 – 18.00 Registracija sudionika (dvorana sv. Ivana Pavla II.)
18.00 Večernji molitveni program

Utorak, srijeda i četvrtak, 7., 8. i 9. srpnja 2015.
9.00 Klanjanje pred Presvetim
9.30 Predavanje, molitva
12.00 Stanka (klanjanje u tišini)
15.30 Predavanje, molitva
18.00 Večernji molitveni program

Petak, 10. srpnja 2015.
6.00 Križni put na Križevcu, ispovijed
15.30 Predavanje, molitva
18.00 Večernji molitveni program

Subota, 11. srpnja 2015.
8.30 Odlazak na grob fra Slavka Barbarića, molitva
9.00 Iskustva, svjedočanstva
11.00 Završna sv. misa

Voditelj je seminara p. Ivan Mandurić, D. I., rođen 1962. godine u Posušju gdje je završio osnovnu i srednju školu. Nakon što je diplomirao arhitekturu u Zagrebu, nekoliko je godina sudjelovao u Domovinskom ratu, potom radio kao arhitekt u državnim službama i u

privatnom sektoru. S 37 godina, 1999. godine stupio je u Družbu Isusovu. Studij teologije pohađao je u Zagrebu i Rimu. 2009. godine zaređen je za svećenika. Prvu godinu svećeničke službe proveo je kao kapelan u župi Jordanovac, a 2010. godine povjeren mu je pastoral mladih Družbe Isusove u bazilici Srca Isusova u Zagrebu gdje i danas djeluje, osobito kroz udrugu SKAC (Studentski katolički centar) koju vodi kao predsjednik i duhovnik. Kroz nju je osobito angažiran u brojnim programima za formaciju mladih.

Na seminar se možete prijaviti e-mailom (seminar.marija@medjugorje.hr) ili faksom (00 387 36 651 999 – za Mariju Dugandžić).

Kao i svih proteklih godina, tijekom seminara međugorski župljani svećenicima pružaju besplatan smještaj. Molimo sve svećenike koji sami osiguraju smještaj kod svojih prijatelja u Međugorju da nam na svojoj prijavi naznače ime, prezime i broj telefona obitelji kod koje će biti smješteni. Svećenici koji nemaju mogućnost izravno dogovoriti smještaj s obiteljima neka to naznače na prijavi i mi ćemo se za to pobrinuti.

Troškovi seminara pokrivaju se s pet misnih intencija. Sa sobom je potrebno ponijeti celebret od svoga poglavara, albu, stolu i Bibliju.

16. međunarodni seminar za bračne parove

12. - 15. srpnja 2015.
BRAK I OBITELJ – POČETAK BOLJEGA SVIJETA

Nedjelja, 12. srpnja 2015.
15.00 Registracija sudionika
17.00 Uvod u seminar
18.00 Večernji molitveni program

Ponedjeljak, 13. srpnja 2015.
9.00 Jutarnja molitva
9.30 Predavanje, razgovor
12.00 Klanjanje pred Presvetim u tišini
15.30 Predavanje, razgovor
18.00 Večernji molitveni program u crkvi

Utorak, 14. srpnja 2015.
6.00 Molitva na Križevcu
10.00 Predavanje, razgovor
12.00 Klanjanje pred Presvetim u tišini
16.00 Predavanje, razgovor
Pred Presvetim – priprava za ispovijed
18.00 Večernji molitveni program
22.00 Klanjanje pred Presvetim

Srijeda 15. srpnja 2015.
7.00 Molitva na Brdu ukazanja
10.00 Iskustva sudionika
11.30 Završna sv. misa

Koordinator je seminara međugorski župnik fra Marinko Šakota.

Predavači na seminaru su Ružica i Stjepan Lice. Ružica je rođena 1956., a Stjepan 1954. godine. Roditelji su troje djece te imaju troje unučadi. Ružica je diplomirana vjeroučiteljica i vjeroučitelj-savjetnik. Radi kao vjeroučiteljica u osnovnoj školi. Niz godina priprema odrasle za sakramente kršćanske inicijacije. Objavila je knjigu meditativnih zapisa „Živi povezan s Nebom“. Stjepan je diplomirani pravnik. Pretežiti dio radnog vijeka radi u visokom školstvu. Objavio je niz knjiga meditativne proze, lirike i priča. Redovito surađuje u katoličkim časopisima te na Prvom programu Hrvatskog radija i Hrvatskom katoličkom radiju. Zajedno su održali niz predavanja duhovnog sadržaja te duhovne obnove za bračne parove, vjeroučitelje i mlade.

Seminar će se održati u dvorani sv. Ivana Pavla II. Prilog za troškove je 40 € za jedan bračni par. Prijaviti se možete e-mailom (seminar.marija@medjugorje.hr) ili faksom (00 387 36 651 999 – za Mariju Dugandžić). Broj sudionika je ograničen prostorom pa vas molimo da svoje prijave izvršite što prije. Isto tako molimo sve bračne parove, sudionike seminara da sami osiguraju smještaj u Međugorju.

26. Mladifest

Međugorje, 31. 07. - 6. 8. 2015.
MIR VAMA! (Iv 20, 21)
Međugorski Mladifest i ove se godine održava od 31. srpnja do 6. kolovoza. Svečano otvaranje Festivala je u petak 31. srpnja u 19 h. Festival završava 6. kolovoza, na svetkovinu Preobraženja, sv. misom zornicom na Križevcu. Na programu su kateheze, svjedočanstva, liturgijska slavlja, molitve i klanjanja, a kao i svake godine, bit će i nekih iznenađenja. Za cijelo vrijeme Mladifesta osiguran je simultani prijevod na hrvatski, engleski, talijanski, njemački, francuski, španjolski, portugalski, poljski, slovački, slovenski, mađarski, rumunjski, ruski, češki, korejski, arapski, mandarinski kineski i kantoneški kineski.

BOG... TATA

Majka Elvira uvijek kaže da se Providnost probudi prije nas i prethodi svakom koraku našega života. Nisam poznavao značenje te riječi, ona nije bila u mom rječniku. U Zajednici, naprotiv, ta se riječ često ponavlja kao živa nazočnost koja nas prati na putu.

MARCO ZAPPELLA

KAD JE U ZAJEDNICI NEDOSTAJALO MLIJEKA, SOLI, ŠEĆERA... PITAO SAM STARIJE MOMKE ZAŠTO TO NE KUPIMO? Odgovarali su mi: *Moli, vidjet ćeš da će Providnost misliti na to...* Često sam se u lice smijao onome koji bi mi rekao da molim za sol, kavu, mlijeko ili nešto drugo... Za mene je postojao dućan, a ne Providnost, sve dok jednog lijepog dana Providnost nije odlučila osobno mi se predstaviti i pomilovati me. Ovdje u Međugorju.

Tijekom rata nismo imali puno toga za jesti, naš je jelovnik bio sačinjen uglavnom od kupusa i krumpira, krumpira i kupusa... Želudac je često prigovarao i glad je bila družica naših dana. Jedne večeri prije spavanja, nakon napornog radnog dana, Arrigo, mladić koji je spavao na krevetu ispod mojega, reče mi: *Marco, sjećaš li se Kinder čokoladica sa žitaricama?* Kad sam čuo riječ *Kinder*, osjetio sam rad zlijezda slinovnica u ustima i odgovorio sam mu: *Naravno da se sjećam, misliš li da je sada pravi čas o tome govoriti?* A

Arrigo reče: *Kako su te čokoladice bile dobre...* Želudac mi se počeo buniti i rekoh mu: *Sad je dosta, ne mislimo na te stvari, spavajmo!* Ubrzo nakon toga, Arrigo nastavi: *Marco, bila bi dovoljna samo polovica, bio bih zadovoljan samo s polovicom Kinder...* Ja njemu: *Spavaj! Zaspali smo s okusom Kinder u glavi.*

Sutradan ujutro stigla su dva autobusa hodočasnika koji su donosili i humanitarnu pomoć za ratne izbjeglice. I nama su ostavili par kutija živežnih namirnica. Ne ču vam ni govoriti kakvo je slavlje nastalo kad smo u kutijama s tjesteninom, rižom, sirom i drugom hranom – već ste shvatili – našli i *Kinder* čokoladice sa žitaricama! Točno, baš *Kinder* sa žitaricama o kojima smo sanjali prethodne noći! Arrigo i ja smo se pogledali s nevjericom. Stiglo je ono što smo sanjali. To je sasvim sigurno bio san kojega je diktirao želudac, ali je stigao, bio je tu taj naš mali san, postao je stvarnost.

U tom mi je trenutku jedna stvar postala jasna: Bog je Tata, tata koji

misli na svoju djecu, koji ide ispred svoje djece i ljubi ih. Osjetio sam Njegovo milovanje, Njegovu nježnost. Prethodne večeri mu se nisam molio, nisam kleknuo da bih Ga nešto zamolio, samo sam pomislio na nešto, ta misao čak nije ni potekla od mene, pa ipak *Kinder* je bio u toj kutiji! I zamislite: Na kraju dana, nakon večere, kuhar je podijelio *Kinder* čokoladice sa žitaricama. Ne ćete vjerovati, nije bilo dovoljno za sve nas i kuhar je odlučio da svatko dobije po polovicu. Pogledah odmah Arriga i rekoh mu: *Zašto sinoć nisi ranije zaspao, zašto si rekao da bi ti bila dovoljna samo polovica, eto, neka ti sad bude!* Dobro smo se nasmijali i uživali u *Kinder* čokoladici.

Bog je prisutni Tata, tako prisutan da živi u nama, diše u nama, voli nas iznenađivati i ugoditi nam, njegov omiljeni sport je: LJUBITI NAS. Danas sa sigurnošću znam da Providnost nije samo riječ nego osoba, nazočnost nečije potpore, a to je Bog ... Tata.

Prevela Marija Dugandžić

PROROK U SVOM ZAVIČAJU

FRA ANTE
VUČKOVIĆ

Danas nam iz Biblije kao hrana dolaze dva čitanja koja se zrcale jedno u drugom. Oba govore o tome kako je prorok primljen u svom zavičaju.

KAD JEDNO ISTO PITANJE NAĐEMO I U STAROM I U NOVOM ZAVJETU, ONDA TO NIJE SLUČAJNO. Vrlo je vjerojatno da se u podnožju krije nešto što se tiče vjere uopće ili, preciznije, nešto što se tiče čovjeka kao takva, u ovom slučaju čovjeka – vjernika.

Kad Jeremija izreče sve ono što mu je Gospod zapovjedio da naviješta svemu

narodu, zgrabiše ga svećenici i proroci govoreći: „Platit ćeš glavom!“ (Jr 26, 7–8) I dođe u svoj zavičaj. Naučavaše ih u njihovoj sinagogi te zapanjeni govorahu: „Odakle ovomu ta mudrost i te čudesne sile? Nije li ovo drvodjeljin sin? Nije li mu majka Marija, a braća Jakov, i Josip, i Šimun, i Juda? I sestre mu nisu li sve među nama? Odakle mu sve to?“ I sablažnjavahu se o njega. A Isus im reče: „Nije prorok bez časti doli u svom zavi-

čaju i u svom domu.“ I ne učini ondje mnogo čudesa zbog njihove nevjere. (Mt 13, 54–58)

Premda su događaji o kojima izvješćuje knjiga proroka Jeremije i Matejevo Evanđelje stoljećima udaljeni jedan od drugoga, ipak se gotovo do u detalje zrcale jedno u drugom.

U prvom i u drugom slučaju riječ je o tome da zajednica vjernika,

počevši od najvažnijih, od poglavara, od glavara svećeničkih, od onih koji predstoje zajednici, od onih koji su privilegirani bilo po svom znanju, bilo po društvenom položaju, da ta zajednica odbija onoga koji govori u ime Božje. Nama se nameće pitanje što je to u čovjeku uopće, a nadalje u čovjeku – vjerniku, onom tko je vrlo blizu Božjoj riječi, što je to u čovjeku da se opire Bogu, da se opire njegovoj riječi? Iz ovih kratkih tekstova možda se možemo približiti i razumijevanju onoga što je Isus prošao i doživljavao, a što je prije njega proživio Jeremija, ali i razumijevanju nas samih – pitanja kako se ta dva događaja tiču nas.

Ako prolistamo Novi zavjet, vidjet ćemo da o ovom Isusovu dolasku u Nazaret izvješćuju trojica evanđelista – zovemo ih sinoptici. Matej i Marko govore otprilike isto, dok je Luka puno opširniji. Daje nam puno više detalja i u taj događaj zbija cijelu Isusovu misiju. Luka je htio pokazati da se u početku Isusova djelovanja dogodilo silno oduševljenje i onda, u sinagogi, relativno brzo, gotovo u trenu, strahoviti otpor; gotovo da su ga htjeli strmoglaviti niz padinu svoga grada i ubiti. To je Isusov put. Sve je počelo širokim prihvaćanjem, oduševljenjem, i sve je završilo na odbijanju i na križu.

(NE)ZNAJJE KAO PREPREKA

Matej stavlja naglasak na nešto drugo. I on kaže da je Isus došao u svoj zavičaj, u Nazaret, tamo gdje je odrastao, da je išao u sinagogu, tamo gdje je sa svojim dugo godina molio – i da ih je počeo naučavati. Matej također bilježi da su bili zapanjeni njegovim naukom. Bilježi dvije stvari koje su bile razlog njihove zapanjenosti. Prvo, mudrost. Kao da kaže: Nikad nisu čuli da netko govori kao što je on govorio. Drugo, primijetili su da se u njegovoj blizini i kroz njega događa nešto što su oni nazivali čudesne sile. To je izazvalo općaranost, oduševljenje, ali onda naglo, odjednom, i sablazan. Kako to? Što se to mora dogoditi u čovjeku – ili ovdje u zajednici – da dođe do tako nagle promjene, od prihvaćanja i oduševljenja do odbijanja, do toga da su Isusa smatrali skandalom? Skandal je u grčkom prepreka, kamen spoticanja. Matej ovdje kaže: Onaj koji je došao objaviti lice nevidljivoga Boga u svom domu, u svojoj kući, u sinagogi

u Nazaretu, svojima postaje prepreka do Boga, skandal. Njegovi smatraju da im priječi i ometa pristup Bogu! Što se to dogodi u čovjeku da Božju riječ, Isusa samog, počne promatrati kao smetnju, strah, prepreku? To je i naše iskustvo. Mi živimo u svijetu u kojem ćemo uvijek iznova susresti ljude koji ne mogu podnijeti molitvu, koji ne mogu podnijeti nas svećenike, koji ne mogu vidjeti redovnike, koji nisu čuli ni jednu riječ iz naših usta, a već imaju otpor i prema molitvi i prema svetom i prema onome tko nosi obilježje svetoga na sebi! To je naše svakodnevno iskustvo. Pitamo se što se događa u takvu čovjeku?

Matej nas upućuje da pozornošću na njegov opis otkrijemo što se događa u čovjeku u susretu sa svetim. Isusovi se mještani pitaju: Pa zar mi njega ne znamo? Pa znamo mu obitelj, znamo gdje je odrastao, poznajemo ga! I odjednom nam postaje jasno: Njima nije skandal to što oni ne bi znali. Nemaju oni premalo znanja! Oni misle da znaju puno više, oni misle da ga poznaju! Oni misle: Budući da ga poznajemo, ne može biti točno ovo što vidimo i čujemo – mudrost i čudesne sile! Njima je to što znaju o njemu prepreka da se susretnu s njim. Tu se već približavamo nama samima.

BOG PO NAŠOJ MJERI?

Jedna od najvećih prepreka da dođemo bliže Bogu jest to što imamo mjeru za Boga, što mislimo da znamo kakav je Bog, što očekujemo da bude onakav kakav mi mislimo da treba biti. I to se događa posvuda. Pogledajmo Međugorje. Svako malo čujemo: Pa nije moguće da se Gospa ukazala toliko puta! Ne priliči to njoj! U meni, dočim čujem takve reakcije, odmah skače pitanje: Kako ti znaš što njoj priliči? Čime ti to mjeriš? Jesmo li došli dotle da ti imaš mjeru u koju Bog i Gospa moraju stati, inače ih ne priznaješ? Nisi li ti onda Bogu bog? Ništa nije tako teško kao pustiti da svijet bude to što jest, da drugi bude ono što jest, da Bog bude Bog!

Osjećamo da se nešto slično dogodilo u Nazaretu. Isusovi su mještani imali mjeru i Isus je za njih ne može prekoračiti. Nije po njihovim očekivanjima, a to ne smije biti. To je priča iz našeg svakodnevnog života. Dočim imam prijatelja, nekoga koga volim i tko mi je važan, i stavim mu granice, on mi više ne može biti

blizu jer mora ispuniti moja očekivanja i ne smije biti to što jest. Upravo to je jedna od prvih zabrana koje Bog daje svom narodu: Ne pravi sebi lik! Ni riječima, ni slikom, ni idejom, ni zamislama, jer kad god napraviš lik o Bogu, Bog to više nije. To važi i za naše ljudske odnose. Dočim ja napravim lik o drugom čovjeku, on više ne može biti to što jest. To ide i puno dublje. Doseže do u same korijene naše zapadne civilizacije. Ako se vratimo na početak onoga što smatramo Zapadom, ako odemo u Grčku od prije dvije tisuće godina, otkrit ćemo da su Grci prvi shvatili

Najčudesnije od svega je da on, koji je bio odbačen, nas nije odbacio. On, komu ljudi nisu dali povjerenje, ima povjerenje u svakoga od nas. To je za nas možda najvažniji izvor – da onu snagu koju nam je dao, onaj duh koji nam je dan, mudrost koja nam je dana iz odnosa s njime, bez obzira na odbačenosti i nepovjerenje, smijemo unijeti u ovaj svijet i učiniti ga boljim mjestom.

da imamo čudesnu sposobnost uma koja se sastoji u tome da razumijemo stvari, a razumijevanje je *shvaćanje*. Gotovo svi jezici kažu da *shvatiti* dolazi od *uhvatiti*, *uzeti rukom*, *obuhvatiti*, *učiniti svojim*, *svojim vlasništvom* i *posjedom*. No, dočim ja nešto učinim svojim vlasništvom i svojim posjedom, to više nije to! To nešto je, što god ono bilo, već izgubilo svoju samostalnost. Mojim je s-hvaćanjem to nešto postalo po mojoj mjeri! Slutimo važnu lekciju: Ako hoćemo razumjeti imalo od toga tko je Bog, onda on zasigurno nije ni po našoj mjeri, ni po našim očekivanjima. Ako hoćemo razumjeti drugoga čovjeka, moramo mu ostaviti slobodan prostor da ne bude po našoj mjeri. Ako se to dogodi, među nama se događa najčudesnije od svega što se među ljudima može dogoditi: Otkrivamo da je svijet puno bogatiji i puno ljepši od naših očekivanja. Svako prijateljstvo, svaka ljubav je zatečenost da je drugi potpuno drukčiji i da je baš to dobro, da nam je baš to dobrodošlo.

Mjesto u kojem smo rođeni prati nas cijeli život, pa će Isus na koncu, kad bude razapet, biti nazvan Nazarećaninom, bit će nazvan imenom mjesta u kojem nije bilo otvorenosti i povjerenja za ono što je činio i radio. Tako je na sebe uzeo ljudsku odbačenost.

VJERA I POVJERENJE

U ovom kratkom Matejevu tekstu primijetiti ćemo još jednu važnu stvar. Isus je došao svojim, ali u trenutku kada im je počeo davati od sebe ono što on jest, odjedanput su mu njegovi oduzeli ono najvažnije: Oduzeli su mu povjerenje. Matej kaže: Zbog njihove nevjere nije mogao mnogo stvari učiniti. Nije bilo vjere. Kad čujemo da nije bilo vjere, opažamo jedan važan moment: Ovi u sinagogi su Isusovi suvremenici, sunarodnjaci, vjeruju isto što i on vjeruje. Oni su priznavali jednog Boga, imali su jednu Toru, čitali su iste tekstove, molili iste molitve u istoj sinagogi. Svejedno Matej kaže: Nisu imali vjere. Ovo je važna lekcija. Vjera nije u formuli, u izričaju, u ne-

čem što ja vjerujem, vjera je u pitanju povjerenja nekome. Sve se u Nazaretu slomilo kad su Isusovi suvremenici isti sadržaj trebali staviti u odnos prema Isusu. Tu je pukla njihova vjera. Nije je bilo. Nestalo je povjerenja.

Uočavamo još nešto što se tiče nas i naših ljudskih odnosa. Dočim imam povjerenja prema nekom, dočim mu izričem povjerenje, on je spreman dati najbolje od sebe. Matejevim jezikom: Svu mudrost i čudesnost koju ima u sebi. Dočim mi uskratimo povjerenje drugom čovjeku, on se suši, ne može dati od sebe, a još manje sebe. Nije više spreman sudjelovati. Ne može u odnosu prema nama ništa.

Ako je to slučaj s Isusom, koliko li je to onda više slučaj s nama u našem životu? Kad pogledamo oko sebe ili u vlastiti život i vidimo da nam je netko oduzeo povjerenje koje je prije imao, kao da smo izgubili pola sebe, kao da smo izgubili snagu. U tome možda leži najvažnija lekcija Matejeva odlomka: On je došao svojim, oni su mu oduzeli povjerenje, ali on nije ostao razočaran, nije upao u očaj. Nije upao u cinizam, nije ih prokleo, nije se osjećao da njegov život ovisi o njima. Što je napravio? Najčudesnije i najjednostavnije: Otišao je

iz Nazareta, uzeo sebi drugo mjesto koje će nazvati svojim mjestom – Kafarnaum – i radio ono na što je bio pozvan. Ali svojih se čovjek nikada ne može riješiti. Mjesto u kojem smo rođeni prati nas cijeli život, pa će Isus na koncu, kad bude razapet, biti nazvan Nazarećaninom, bit će nazvan imenom mjesta u kojem nije bilo otvorenosti i povjerenja za ono što je činio i radio. Tako je na sebe uzeo ljudsku odbačenost. Do krajnjih granica, da bismo mi u njegovu križu, u njegovoj silini duha kojom je to prihvatio i preobrazio u dobro, mogli staviti njemu na križ svoje odbačenosti, nepovjerenje koje nas okružuje, i iskusiti da temelj našeg povjerenja ne dolazi od ljudi. Dolazi odozgo i hranimo se odozgo. On je na takav način postao najčvršći i najdublji izvor povjerenja.

Najčudesnije od svega je da on, koji je bio odbačen, nas nije odbacio. On, komu ljudi nisu dali povjerenje, ima povjerenje u svakoga od nas. To je za nas možda najvažniji izvor – da onu snagu koju nam je dao, onaj duh koji nam je dan, mudrost koja nam je dana iz odnosa s njime, bez obzira na odbačenosti i nepovjerenje, smijemo unijeti u ovaj svijet i učiniti ga boljim mjestom.

OBITELJI U „GOSPALANDU“

ROBERT RUKAVINA

Draga djeco! Svevišnji mi daje milost da mogu biti još s vama i da vas vodim u molitvi prema putu mira. Vaše srce i duša žedaju za mirom i ljubavlju, za Bogom i njegovom radošću. Zato, dječice, molite, molite, molite i u molitvi ćete otkriti mudrost življenja. Ja vas sve blagoslivljam i zagovaram za svakog od vas pred mojim sinom Isusom. Hvala vam što ste se odazvali moje pozivu. (Poruka od 25. lipnja 2014.)

Bio sam tako sretan i radostan kada sam lani pročitao ovu Gospinu poruku! Velika je milost što je Gospa još uvijek s nama na ovaj način u Međugorju. Ovo je doista vrijeme milosti, obraćenja i spasenja. Ne čudi stoga da toliko ljudi osjeća Gospinu prisutnost sve ove godine od početka ukazanja, bez obzira na sve one koji pokušavaju zaniijekati ukazanja u Međugorju i osporiti ih na puno načina, kao na primjer: „A što bi se Gospa ukazivala tako dugo?“

Da se Gospa prestala ukazivati u Međugorju, bi li ljubav Božju spoznalo toliko mnoštvo srdaca? Između ostalih i moja djeca. Da se Gospa prestala ukazivati prije, recimo, desetak

godina, ja bih svojoj djeci mogao samo pričati o ukazanju, a ovako, oni su je „doživjeli“ i ne treba im moja priča što sam to ja osjetio u Međugorju. Rekao bih da oni mene „kuže“. Oni imaju vlastito iskustvo osjeta, vjere i molitve. Još u majčinoj utrobi slušali su svoju majku kako izgovara *Zdravo Marijo milosti puna...* Zato nije začuđujuće da su u Međugorju osjetili i srcem doživjeli koga im je to majka „pozdravljala“.

Nisu čuli Gospin šapat na uho niti su Gospu vidjeli očima (iako se sve to moglo dogoditi), nije to nekakva fatamorgana, nije to sveopće obiteljsko ludilo nego osjećaj srca, a srce ne vara! Da, vole oni i more i loptu, dječje igre i koješta drugo povezano s njihovom dobi (od 5 mjeseci do 13 godina), ali oni pitaju: „Kada ćemo u Međugorje? Jedva čekam Međugorje, Mladifest... Tata, najljepše mi je kod žute dvorane na travi kad se čitavim Međugorjem razliježe molitva krunice... Mama, kako je bilo lijepo na Podbrdu noću!“ Baš to!

Kako sam već negdje bio napisao, ne treba djeci ni *Gardaland* ni *Disneyland*, njima treba „Gospaland“, njima treba osjetiti Božju ljubav i radost, njima treba, poput ostalih organa, udova i sposobnosti, razvijati srce (da ne zakržlja sebičnošću), kako bi jednoga dana bili spremni darovati ljubav, a Međugorje je škola srca. Iz tih razloga Udruga Kup-Karmel već šestu godinu zaredom organizira hodočašće obitelji. Ove godine hodočašće će se održati od 19. do 21. lipnja. Uvjet je da na hodočašće idu oba roditelja i djeca, osim ako su možda, nažalost, rastavljeni ili ih je smrt supružnika razdvojila. Dobrodošli su i djedovi i bake.

To je hodočašće gotovo besplatno i svake godine broj hodočasničkih obitelji raste, što nam govori da ga je vrijedno organizirati. Brojna su svjedočanstva supružnika koji kažu kako im je ovo hodočašće spasilo brak koji je bio pred raspadom: nakon hodočašća ostali su zajedno. Dirljivo je kada djeca svjedoče da sa svakim završenim hodočašćem u „kasicu prasicu“ počinju skupljati novce za sljedeće. Neki se roditelji odluču za dijete više u obitelji... Svjedočanstva su brojna... Uistinu, ne vraćaju se supružnici kućama „napunjenih baterija“ jer nisu ni roboti ni

baterija od auta ni dio nežive prirode. Svi smo mi Božja stvorenja s dušom i srcem. Svijet u kojem živimo kod mnogih je, nažalost, izazvao malo-dušje. S hodočašća se vraćaju nove obitelji obnovljena duha, s vjerom i nadom u bolje sutra i život vječni.

Priča mi jedan čovjek: „Čitav sam život žurio i trčao za zaradom. Hvala Bogu imam dobar posao, ali razmišljao sam samo o njemu i bavio se samo njime. Nikad nisam imao vremena za obitelj. Djeca su odrastala pored mene, a da nisam bio ni svjestan kako vrijeme prolazi. Nikad ni na more nismo zajedno otišli jer zbog posla nisam imao vremena. Vrijeme je prošlo, djeca odrasla, a ja imam osjećaj da ih ni ne poznam.“ I što da mu kažem, osim: Ako si, eto, propustio biti tata ili mama i nisi tada spoznao mudrost življenja, imaš pred sobom još vremena pa budi mudar djed ili baka. Kao takav stavi Boga na prvo mjesto u svom životu i u životu svoje djece i unučadi, za odgoj nije nikada kasno: opominji, ponavljai, usmjeravaj kao Gospa, i djeca i unuci ti ne će „profulati“ život.

Gospa je s nama trideset i tri, još koji dan i bit će trideset i četiri godine, i sigurno će doći vrijeme kad ne ćemo imati milost Gospine prisutnosti koju sada imamo. Zato je sada čas da poput vidjelaca onih prvih dana ukazanja potčimo kroz „draču“ života i utješimo se u krilu Majke i poslušamo što nam to Ona govori, a onda neka nas Gospa vodi, jer Ona je siguran put do njezina Sina Isusa!

SVIJETU SU POTREBNI SVETI OČEVI

Sveto pismo nas od prvih stranica uči da očinstvo ne samo da svoj izvor ima u Gospodinu već ga bez Gospodina nije moguće živjeti i ostvariti u njegovoj punini.

KREŠIMIR MILETIĆ

PROMATRAJUĆI SVETOG JOSIPA, DOLAZIMO DO PRAVOG MODELA OCA I OČINSTVA. OCA, KAKVOG BI TREBALI NASLJEDOVATI I OD KOJEG MOŽEMO UČITI ŽIVJETI NAŠE OČINSTVO, ČAK I AKO NE POSTOJE ŠKOLE ZA OČEVE. OCA KOJI JE PRISUTAN U OBITELJI.

MOŽDA ME U CIJELOME ŽIVOTU NIŠTA NIJE TAKO DUBOKO POTRESLO I ISPUNILO RADOŠĆU KAO OČINSTVO. I zaista, sve riječi, teorije i pokušaji da mi netko približi očinstvo prije onog dana u rodilištu kad nam se rodila naša prva kćer Marta, nisu ni približno mogli opisati taj osjećaj kada sam po prvi put ugledao njezine okice i primio ju u svoje ruke. I zaista, nekom neobjašnjivom jednostavnošću osjetiš da više nisi isti, da ti je to dijete darovalo neku novu dimenziju koju bez njega nikada ne bi otkrio. Kao da se odjednom pokrene neki unutarnji kod koji restarta cijeli server i cijelo tvoje biće usmjeri prema tom malenom djetetu. Nakon Marte je došla Lucija, pa Josip, Filip i prije manje od mjesec dana maleni Jakov. Nekako kao i djeca, tako polako raste i moje očinstvo, razvija se, sazrijeva. Danas znam puno više nego na samome početku, no postoji još toliko toga što osjećam da je neotkriveno ili što trebam naučiti, mijenjati, jer kao što je svako dijete jedinstveno i neponovljivo, tako su i mnoge situacije s kojima se susrećem u njihovom rastu i odgoju jedinstvene. Zaista, kako rastu djeca, tako smo i mi cijelo vrijeme u rastu našeg roditeljstva. I mi kao roditelji starimo, mijenjamo se. I zato je cijeli taj odnos iznimno dinamičan.

Hoće li zazvučati presmiono ako na samome početku ove kolumne napišem kako je tema očinstva, o kojoj danas želim zajedno s vama promišljati, jedna od ključnih tema s kojom je povezana i u kojoj svoje korijene ima i sveopća kriza vrijednosti koja zapljuskuje današnji svijet?

Zašto bi baš očevi bili ti na kojima leži tolika odgovornost za današnje stanje u svijetu? Vjerojatno je izvore ili odgovornost za probleme s kojima se suočavaju naše obitelji ili naše društvo lakše tražiti u nekome ili nečemu izvan naših obitelji, no odgovore na gotovo sva pitanja ipak ćemo pronaći upravo tu – u nama samima, u načinu na koji živimo svoje životne uloge i u kojoj mjeri u svemu tome surađujemo s Gospodinom. „Ako je Bog za nas, tko će protiv nas?“, piše sveti Pavao Rimljanima (usp. Rim 8, 31). Zato bih želio da zajedno pokušamo otkriti ljepotu i važnost očinstva, preko kojeg Gospodin izliva neizmjeran blagoslov na naše obitelji, na Crkvu i na cijeli svijet.

„NEMAM VREMENA ZA OBITELJ“

Da je Sotona u svojoj mržnji prema obitelji mogao zamisliti njemu najljepšu rečenicu koju bi izgovarali očevi, vjerojatno bi u samome vrhu na top listi bila rečenica: „Nemam vremena za obitelj“. Iako obitelji danas imaju prosječno manje djece, čega bi logična posljedica trebala biti da roditelji mogu više pozornosti i vremena posvetiti svakom djetetu, svjedoci smo suprotnog trenda. Mobiteli, DVD-ovi, televizori ili kompjutorske igre postali su kao svojevrsni *baby sitters* pred kojima djeca provode sate, a komunikacija u mnogim obiteljima svedena je na minimum. Kafici i kladionice postali su za mnoge muškarce mjesta na koja se redovito odlazi, dok je s druge strane duhovni život sveden na minimum, ako ga uopće i ima. Najčešće opravdanje koje se može čuti jest to da je

Očevi, suočeni s brojnim izazovima i teškoćama, svojim ograničenjima, grješcima, manama, neuspjesima, u opasnosti su da gube hrabrost te pobjegnu od svojeg očinstva. Crkva treba posvetiti i uložiti posebno vrijeme upravo u očeve. Očevi bi trebali biti posebna ciljna skupina nove evangelizacije.

muškarac (otac) „umoran od posla“ i da se „treba malo opustiti“. Kao da se žena (majka) cijeli dan odmarala i da ne treba odmor.

Čak se i kao model ponašanja u nekim sredinama nudi da je „normalno“ da muškarac (otac) ima slobodu izlaziti, biti izvan obitelji, „odmarati se s prijateljima“, a da je ženi (majci) mjesto kod kuće da odgaja djecu. Na roditeljske sastanke tako češće odlaze majke, a jedan dio očeva se opravdava da je taj dio odgoja – školovanje, pisanje zadaća i učenje posao majki, a ne njih, očeva.

Suvremeni očevi prolaze kroz svojevrsnu krizu i zato što ih nitko (ozbiljnije i sustavnije) nije pripremao za roditeljsku ulogu. Svi trebaju položiti ispit za dobivanje vozačke dozvole i svi polaze vozačku školu da bi tu do-

zvolu dobili. Naravno, zato da nauče voziti i da upravljanjem vozilom ne počine neku štetu ili ne ugroze nečiji život. **No, tko se zapravo bavi školovanjem i odgojem za roditeljske uloge?** Nije li upravljanje obitelji čak i puno odgovornije, a grješke koje se mogu činiti u odgoju mogu imati teške posljedice, koje će djeca teško i s velikim naporom trebati ispravljati u svome životu? Znamo koliko kratko traju zaručnički tečajevi, a znamo i da budući očevi i majke zapravo jedinu pomoć po tom pitanju dobivaju od Crkve. Država, koja bi trebala u svojoj politici dokazati da je obitelj temelj svakog društva, u ovom području odgoja za roditeljstvo ne poduzima praktički ništa konkretno ni konstruktivno, čak naprotiv – dobro su nam poznati pokušaji nametanja rodne ideologije i protu-obiteljskih vrijednosti kroz tzv. „zdravstveni odgoj“.

U svemu tome, situaciju otežava i očit problem usklađivanja obiteljskog života i rada, gdje poslodavac često ne ide na ruku obiteljima. Naravno, sve je ovo teško nositi ukoliko čovjek pokušava teret roditeljstva nositi sam. Sveto pismo nas od prvih stranica uči da **očinstvo ne samo da svoj izvor ima u Gospodinu već ga bez Gospodina nije moguće živjeti i ostvariti u njegovoj punini.**

SVETI JOSIP KAO PRIMJER I VRHUNAC LJUDSKOG OČINSTVA

Tu povezanost vidimo od primjera Abrahama i njegovog očinstva, pa do Zaharije, oca Ivana Krstitelja koji je, kad je prestao računati s Bogom, zanijemio, a usta su mu se otvorila tek kad je prihvatio Božju volju. Naše očinstvo je nijemo bez pouzdanja i živog odnosa s Gospodinom, bez prihvaćanja i prijanjanja uz Njegovu volju. Iz takvog očinstva ništa ne progovara. I onda ne čudi da očinstvo mnoge umara jer im ostaje skrivena njegova dubina, blagoslov i ljepota koju mogu otkriti jedino u suradnji s Gospodinom.

Najljepši primjer i vrhunac ljudskoga očinstva ostvaren je u sv.

Josipu koji je pokazao svim suvremenim očevima kako se živi očinstvo, kako se čuva obitelj. Čitav niz svetih očeva koje nam otkriva Sveto pismo bili su u svojem temelju vjernici i zato su ostali zapisani kao velikani u povijesti spasenja. Nije moguće ostvariti i živjeti puninu braka, puninu očinstva, bez življene vjere, bez molitve, redovitoga pristupanja sakramentima, bez čitanja Svetog pisma, bez sudjelovanja u životu kršćanske zajednice. To je kao da pokušavaš izgraditi kuću bez građevinskog materijala. Čovjek je nesposoban za ljubav, za trajnu ljubav, bez Božje pomoći i intervencije.

Tako, promatrajući svetog Josipa, dolazimo do pravog modela oca i očinstva. Oca, kakvog bi trebali nasljedovati i od kojeg možemo učiti živjeti naše očinstvo, čak i ako ne postoje škole za očeve. Oca koji je prisutan u obitelji. Oca koji u obitelj unosi nježnost, opraštanje, poštovanje, vjernost i nesebično sluzenje. Oca koji svojim primjerom uči dijete odricanju, ispravnom rasuđivanju, vladanju sobom. Oca koji, poštujući zakone, vrijednim radom i brigom za opće dobro na najbolji način u dijete usađuje ljubav prema domovini. Oca koji živi intenzivan unutarnji život, čovjeka tišine.

OTAC U BIBLIJI

„Sine moj, kad ti je mudro srce, i ja se od srca veselim; i kliče sva nutrina moja kad ti usne govore što je pravo“. (Izr 23, 15-16) Takav otac kao svoj najveći životni uspjeh i ostavštinu doživljava sazrijevanje svoje djece u odgovorne, poštene i mudre osobe koje će znati „hodati s Gospodinom“ i služiti Gospodinu kroz život. A da bi postali takvi, on je trebao i morao biti nazočan, prisutan, angažiran, ispravljati, usmjeravati, poučavati, ohrabrivati, tješiti, opraštati, ljubiti. Da bi jednoga dana njegova djeca imala zdrave temelje za zasnivanje obitelji i život u braku, on je trebao biti prvi svjedok žive, potpune i vjerne ljubavi prema svojoj supruzi, njihovoj majci. U trenutcima kad su djeca proživljavala svoju mladost, nesigurnosti, strahove, neizvjesnosti – on im je svojom blizinom, nježnošću, postojanošću, pravednošću, mudrošću bio čvrsto sidro koje će možda tek kasnije, kad odrastu, prepoznati i priznati kao takvo.

Dobar otac zna čekati i zna oprostiti, od sveg srca. Naravno, on zna također odlučno ispravljati: nije slabi otac, popustljiv, sentimentalni. Otac koji zna ispraviti bez ponižavanja umije i zaštititi ne štedeći samoga sebe, rekao je nedavno papa Franjo tijekom kateheze na općoj audijenciji, naglašavajući da se mnogo puta ne može ništa drugo činiti nego čekati; moliti i čekati sa strpljivošću, ljubaznošću, velikodušnošću, milosrdem, tumačeći prisposobu o rasipnom sinu ili točnije o milosrdnom ocu (usp. Lk 15, 11-32). Ovdje možemo nadodati odlomak iz Poslanice Efežanima: „A vi, očevi, ne ogorčujte djece svoje, već ih odgajajte stegom i opomenom Gospodnjom“ (usp. Ef 6, 4), u kojoj se jasno opominje

(odgovornosti prema njihovoj dobi i razumijevanju).

Jedan od prvih tekstova u kojima se Gospodin u Starom zavjetu obraća očevima možda najsnažnije razotkriva važnost upravo očeva u odgoju njihove djece: *Čuj, Izrael! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! Zato ljubi Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! Riječi ove što ti ih danas naređujem neka ti se urežu u srce. Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad liježeš i kad ustaješ.* (usp. Prnz 6) U Izrekama 22, 6-11 nalazimo: *Upućuj dijete prema njegovu putu, pa kad i ostari, neće odstupiti od njega.* Dakle, sam Gospodin je upravo očevima stavio ovu ulogu na srce – da poučavaju svoju djecu o

života? Znamo li se, radi naših obitelji i poslanja koje imamo, odvojiti od nebitnih izvanjskih stvari i posvetiti našim obiteljima?

Kada bi očevi „odradili“ svoj posao onako kako je to Gospodin zamislio, svijet bi danas izgledao drugačije. Naši bi mladi imali u svoja srca usađene kršćanske vrijednosti, živu vjeru. Brakovi bi bili drugačiji. Naše bi cijelo društvo bilo drugačije. Svijet bi vjerojatno brže upoznao i Gospodina kao milosrdnog Oca, jer bi riječ otac i sadržaj te riječi s kojim se susrećemo u obiteljima bio prepun žive Gospodine prisutnosti. Zato, evo nam poticaja da počnemo otkrivati svu ljepotu i dubinu očinstva, moleći svetog Josipa da nam na tom putu pomogne.

KAKO POMOĆI OČEVIMA DA BUDU SVETI OČEVI?

Očevi, suočeni s brojnim izazovima i teškoćama, svojim ograničenjima, grješcima, manama, neuspjesima, u opasnosti su da gube hrabrost te pobjegu od svojeg očinstva. Crkva treba posvetiti i uložiti posebno vrijeme upravo u očeve. Očevi bi trebali biti posebna ciljna skupina nove evangelizacije. Ako je za djecu od iznimne važnosti pronalazak milosrdnog oca u obiteljskom domu, kad se vraćaju nakon njihovih promašaja, pogriješaka ili padova, onda je iznimno važno da i sami očevi živo osjećaju tu milosrdnu ljubav Gospodina koji oprašta i njihove padove, pogriješke, lutanja.

Posebno osmišljene duhovne obnove za očeve svakako bi mnogim očevima pomogle u otkrivanju ljepote i dubine očinstva te potaknule pozitivne promjene u njihovim životima i obiteljima. U SAD-u je, primjerice, pokrenut pokret E5men, <http://www.e5men.org>, koji potiče muževne da srijedom poste za svoje žene. Naziv „E5men“ su uzeli nadahnuti 5. poglavljem Poslanice Efežanima: „Muževi, ljubite svoje žene kao što je Krist ljubio Crkvu te sebe predao za nju.“ (usp. Ef 5) I ovdje ponovo dolazimo do savjeta što ga neumorno ponavlja Kraljica Mira: Molite, molite! Organiziranje različitih susreta, edukacija, tribina, svjedočanstava na razinama župnih zajednica bilo bi vrlo korisno, kao i promicanje i širenje pobožnosti svetome Josipu. Vjerujem da ste i sami dobili neke poticaje ili ideje. Neke nas u svemu ovome prati zagovor svetog Josipa i blagoslov Kraljice Mira!

vjeri, o Gospodinu, i to ne kada budu imali vremena nego bez prestanka, uvijek i u svim životnim situacijama. Upravo je takva vjera oca najsnažniji alat evangelizacije čitave obitelji. Koliko li se ovo razlikuje od duha današnjeg svijeta koji očeve isključuje iz odgoja djece, udaljava ih iz obitelji raznim podvalama?

I ako se sada vratimo na početak ovog teksta i tvrdnju kako je kriza vrjednota današnjeg svijeta povezana s krizom očinstva, možda će biti jasnije zbog čega bi tome bilo tako. Ako očevi ne sudjeluju u evangelizaciji svoje djece, već nasuprot tome, otežavaju njihov duhovni rast i sazrijevanje, možemo li uopće imati tako visoka očekivanja od novih naraštaja? Jesmo li, poput svetog Josipa, ljudi tišine i dubokog unutarnjeg

Kada bi očevi „odradili“ svoj posao onako kako je to Gospodin zamislio, svijet bi danas izgledao drugačije. Naši bi mladi imali u svoja srca usađene kršćanske vrijednosti, živu vjeru. Brakovi bi bili drugačiji. Naše bi cijelo društvo bilo drugačije.

očeve da otac svojom strogoćom, nepravdom, pristranošću ili nerazumnom primjenom vlasti ne smije izazivati ogorčenost u svoje djece. Riječ „opomena“ u sebi sadrži ideju „dozvati djetetu nešto na um“, odnosno podsjetiti dijete na pogriješke (konstruktivno) ili dužnosti

NIKOLINA NAKIĆ

ISKONSKA ŽENSTVENOST

KAO ŽENA, SUPRUGA, MAJKA, KĆI I SESTRA – ŠTO NISU MOJE JEDINE NEGO MOŽDA NAJVAŽNIJE ULOGE – ODLUČILA SAM ZA PRVU TEMU SVOJE KOLUMNJE U GLASNIKU MIRA UZETI POJAM ŽENSTVENOSTI.

Što ženstvenost u današnje vrijeme podrazumijeva, jesmo li se odmakli od njezina izvornog značenja, jesu li žene zaboravile vrijednost i ljepotu one iskonske ženstvenosti? Ako jesu, zašto jesu? Koje su to okolnosti bile presudne i dovele do toga da o sebi prestanemo misliti kao o remek-djelu božanskog stvaralaštva, u kojem smo se trenutku usudile pomisliti da smo ISTA manje od toga?

Bog je čovjeka načinio kao muško i žensko na svoju sliku. Muškarac i žena zajedno jednako su čovjek, u to sumnje nema, no treba reći da ovdje svaka jednakost prestaje. Žena nije jednaka mužu, ali jest jednakopravna. Zašto tako često uspoređujemo neusporedivo? Niti je muškarac savršeniji od žene niti je žena uzvišenija od muškarca. Njihova ljepota leži upravo u njihovoj različitosti, prožimanju i nadopunjavanju. Savršena komplementarnost, baš kako je to nepogriješivi Tvorac na početku i zamislio.

Jedna prekrasna izreka kaže: *Žena je nastala od muškarčeva rebra. Ne od njegovih stopala da se po njoj gazi, ne od njegove glave da se njome vlada... nego*

od boka da mu bude jednaka, ispod ruke, da bude zaštićena i pokraj srca da bude voljena.

Moderni ljudi tu čistu i jednostavnu istinu nažalost tako često zaboravljaju! Što se više i drugi udaljavamo od svoje iskonske biti, to smo nesretniji i nekompletniji, to smo ranjeniji i jadniji i na kraju nam život prolazi u uzaludnom pokušaju da se pokrpkamo, da zacijelimo, da pronađemo davno izgublenu slobodu s kojom smo bili rođeni, a koje se nažalost samo maglovito sjećamo.

Zašto je ženama današnjice toliko teško otkriti svoju pravu iskonsku ženstvenost? Iz jednostavnog razloga što je svijet danas sve vrijednosti i istinu preokrenuo naopačke. Više nije prihvatljivo dopustiti ženi da bude – žena! Od nje se očekuje da bude jednaka muškarcu na svim poljima, nažalost i na onima na kojima je to potpuno nemoguće, samo da bi se dokazala poanta.

Feministkinje današnjeg doba traže od žene da bude i žena i muškarac, što ne samo da je nemoguće nego je prema ženi i okrutno i na kraju ona ispada najveća žrtva. Žena danas mora raditi apsolutno jednake poslove kao i muškarac da bi dokazala svoju „jednakost“, dok s druge strane nije pošteđena svega što je činilo ženski posao kroz vjekove – dakle, žene i dalje rađaju djecu, kuhaju, drže tri ugla kuće održavajući umjetni privid „super-žene“ koja sve može, koja ničeg nije pošteđena i koja je – na kraju recimo istinu – premorena.

Zbilja, zašto bismo trebale težiti toj umjetnoj jednakosti? Tko nam je nametnuo taj imperativ? Jesmo li svjesne koliko cijenu pritom plaćamo?

Kad se odlučujemo plesati na glazbu svijeta i povijati se trendovima koji od nas stvaraju nekakav umjetni pandan muškarcu, mi gubimo onaj najdragocijeniji dio sebe s kojim smo baš sve rođene – dio Marije! Umjesto da osvijestimo i njegujemo tu našu posebnost i dragocjenost, odbacujemo je kao nešto nevažno i zastarjelo, a ne znamo da se zapravo odričemo najljepšeg dijela sebe: svoje ljepote, dostojanstva i slobode.

Nije istinski lijepa žena koja robuje standardima ljepote koje su nam danas nametnuli kao jedine važeće! Nije istinski dostojanstvena žena koje će gaziti sebe da bi se dopala drugima, drugima koji je ustvari i ne žele vidjeti onakvu kakva ona zaista i jest! Nije istinski slobodna žena koju svijet uvjerava da je slobodna gospodarica vlastitog tijela ako odluči ukloniti novi život koji joj raste pod srcem! Tek tada je stavila okove i tek tada postala zarobljenica. Nema to veze ni s ljepotom, ni s dostojanstvom, ni sa slobodom! Ti pojmovi leže negdje drugdje.

Ženina snaga počiva u njejoj nježnosti, skrbi i sućuti. Nekad i u suzama! Počiva u čvrstoj odlučnosti da se bori za svoje, u ludoj hrabrosti i sebedarju, u spoznaji da je baš ona baštinila dionštvo Marije, i u tome i iz toga izvire ono pravo dostojanstvo, prava ženstvenost, i na kraju krajeva, prava sloboda.

Onog trenutka kad vi, drage žene, shvatite da nije na vama da rušite ili oponašate muški svijet i njegova pravila nego da ga izgrađujete i dopunjujete ženskim načinom koji nam je zorno predočila Žena svih žena, moći ćete reći da ste otkrile svoju iskonsku ženstvenost. Recept je u vama, morate samo za njime posegnuti: traže se snaga i ljubav. Za to ste, na kraju krajeva – i stvorene.

SVOJU SAM ENERGIJU I ŽIVOT USMJERIO PREMA **TRAŽENJU I SPOZNAJI BOGA**

Fenomen Gospe u Međugorju izaziva različita tumačenja. Hodočasnici su u pravilu oduševljeni i spoznaju Gospu kao istinu, kao spas, kao produhovljenje.

ZDRAVKO TOMAC

BIO SAM VIŠE PUTA U MEĐUGORJU I GLEDAO SAM I PROUČAVAO HODOČASNIKE IZ RAZLIČITIH DIJELOVA SVIJETA.

Mnogi su od njih toliko duboko doživljavali mističnost, toliko su duboko vjerovali u međugorsko čudo i istinitost pojavljivanja Gospe, da su izgledali kao da su u transu. Gledajući te ljude našao sam odgovor zašto milijuni hodočasnika iz cijeloga svijeta dolaze u malo Međugorje, zašto se mnogi vraćaju, zašto mnogi dolaze i desetak puta i zašto ovdje nalaze svoj duševni mir i spokoj. Uvjerem sam da je odgovor u činjenici da su ljudi bogotražitelji, da duboko u svojoj nutрини imaju potrebu za transcendentnim, za nebom, za mistikom, za Bogom kao

odgovorom na svoje dvojbe o smislu života.

Čovjek ne može sam spoznati kako je postao, kako se rodio niti kako je nestao, kako je umro. I zbog toga, da bi spoznao te najveće tajne, čovjeku je potrebna religija, potrebna mu je mistika i mistična spoznaja.

U traganju za odgovorima o smislu života mnogi ljudi pronalaze odgovor upravo uranjajući u mistiku, u vjeru. Hodočasnici u Međugorju doživljavaju mističnu pojavu Gospe kao odgovor na pitanja koja im postavlja njihovo srce, kao potvrdu smisla života. Hodočasnici, a osobito vidio, padaju u mistično stanje kada mogu doživjeti intuitivne spoznaje koje su toliko jake da

trajno mijenjaju čovjeka i potvrđuju njegovu vjeru. Dakle, hodočasnici koji na mističan način doživljavaju Gospu obogaćuju se novim emocijama. Doživljavaju duhovno prosvjetljenje koje im mijenja život. Važno je napomenuti da se Božjom milošću i mističnim događajima mijenja svijest čovjeka.

I ja sam osobno u svom životu doživio mistična stanja koja su me promijenila, koja su promijenila moj život i cilj života, tako da sam od tih doživljenih mističnih događaja svu svoju energiju i život usmjerio prema traženju i spoznaji Boga. Osposobljavao sam se i pripremao za nove mistične događaje, tražio sam Boga dok ga konačno emotivno nisam pronašao.

ATEIZAM JE POGUBAN ZA LJUDSKO DRUŠTVO

I zbog svog osobnog iskustva, duboko vjerujem u istinitost vidjelaca i drugih koji u Međugorju istinski, u mističnim situacijama spoznaju Gospu koja je izabrala Međugorje da otvara nove vidike ljudima koji su spremni tražiti, koji su spremni vjerovati.

Svi su ljudi, manje ili više, bogotražitelji. Oni koji traže, koji vjeruju, u stanju su istinski probuditi vlastitu dušu. Čvrsto sam uvjeren da su mnogi filozofi, mislitelji i sveci u

ciju okiva i sputava okovima materije i gibanja. Sve što se ne može dokazati eksperimentom proglašava se praznovjerenjem. Priznaje se samo ono što se praktičnim metodama može dokazati. Sve ono što je nevidljivo, što čovjek osjeća, naslućuje i intuitivno spoznaje proglašava se patološkim, parapsihološkim, neznanstvenim – dakle lažnim. Zaustavljaju se osjećaji, zaustavljaju se misli, zaustavlja se traganje za smislom života, za onim što je sakriveno, vječno i neprolazno.

ciljeva i napretka. Čovjek se podređuje društvu. Dakle, „ubojstvom“ Boga čovjek gubi apsolutnu vrijednost i ostaje samo dio prirode, gubi svoju izuzetnost i dostojanstvo.

Svi ljudi su braća jer imaju istog duhovnog oca, Boga Oca. Negiranjem Boga Oca negira se i bratstvo među ljudima, ljudi prestaju biti braća i postaju „drugovi“ koje povezuju interesi i prije svega mržnja prema onome drugome i drukčijem, različitom od njegovih klasnih ciljeva, različitom od njegove nacije, različitom od njegove vjere, različitom od njegove rase. Dakle, osporavanje Boga kao zajedničkog duhovnog oca ruši temelje bratstva među različitim ljudima, klasama, nacijama i rasama. Čovjeka s drugim ljudima više ne povezuje zajedničko božansko Sinovstvo nego gospodarski, nacionalni, klasni ili neki drugi interesi,

Bog je čovjeku ostavio slobodu učinivši ga slobodnom i stvaralačkom osobom, čak bi se moglo reći da mu je omogućio nastaviti Božje stvaranje svijeta i samoga sebe kao pojedinca i vrste.

tako da se ljudi dijele u suprotstavljene i neprijateljske tabore. Suprotno tome, čovjek-vjernik prima duhovnost od Boga Oca tako da nasljeđuje duhovne vrijednosti kao što su dostojanstvo, čast, viteštvo, istinitost, velikodušnost, opraštanje, kajanje, mudrost, genijalnost religioznog podrijetla kao i potrebu za ljubavlju, humanošću, ljepotom i dobrotom. Zato je najveća razina i bit slobode sloboda u duhovnom životu, u stvaralaštvu, u odnosu prema Bogu.

ČOVJEK MOŽE BITI OSOBA SAMO U ZAJEDNIŠTVU

Osoba ne može postojati izolirano, izdvojeno. Osoba se može ostvarivati i postojati samo u zajedništvu. Bitna pretpostavka da čovjek postane i ostane osoba jest prihvaćanje Boga kao duhovnog oca. Dakle, čovjek je osoba u onoj mjeri u kojoj se ostvaruje kao slika Božja. Svaki čovjek žudi i teži postati osobom. A da bi to postao mora živjeti u brojnim odnosima s drugim ljudima.

Bog je čovjeku ostavio slobodu učinivši ga slobodnom i stvaralačkom osobom, čak bi se moglo reći da mu je omogućio nastaviti Božje stvaranje svijeta i samoga sebe kao pojedinca i vrste. Zato ruski religijski filozof Berdjaev naziva čovjeka „Božjim suradnikom i stvarateljem osmog dana“. Svaki je moralni postupak individualan i svaka je moralna odluka individualna. Čovjek svaki slučaj i moralni problem rješava samostalno i odgovorno, ne smije postati moralni automat, ne smije biti puki izvršitelj kategoričkih imperativa i zakona nego im treba nastojati biti moralni stvaratelj. Dakle, čovjek stalno stvara i realizira ili ne realizira svoju moralnost.

Sv. Augustin daje posebnu važnost Božjoj iluminaciji, iluminaciji duha, a Berdjaev iluminaciji slobode. Berdjaev tvrdi da je za spoznaju istine potrebno osvjetljenje božanske biti u čovjeku. Dakle, stvaralačka je spoznaja moguća samo onom čovjeku koji je doživio unutrašnje obraćenje – prosvjetljenje, kao uvjet dubljega uvida u numinoznu stvarnost, stvarnost izvan fenomenalnog svijeta, uvid u nevidljivi svijet – svijet uzroka.

(Nastavlja se)

OSPORAVANJE BOGA KAO ZAJEDNIČKOG DUHOVNOG OCA RUŠI TEMELJE BRATSTVA MEĐU RAZLIČITIM LJUDIMA, KLASAMA, NACIJAMA I RASAMA

Danas psihologija, kao znanost, priznaje stvaranje čovjekovih svijesti u kojima je sposoban spoznati ono što nije sposoban spoznati u običnom stanju. Dakle, danas se i znanstveno priznaje mogućnost spoznaje mističnog, koja se ranije smatrala bolešću, magijom ili patologijom. Nijekanje – negiranje Boga, negiranje duhovnosti čovjeka, negiranje čovjeka kao slike Boga, negiranje božanskih načela u čovjeku, negiranje besmrtnosti čovjeka i svođenje čovjeka samo na naravno (prirodno) biće, pretvara čovjeka u sredstvo, u sliku i priliku društva, u sredstvo ostvarivanja društvenih

pravu kada kažu da se u iznimnim trenucima sreće ili nesreće, ljubavi ili tuge, velikog veselja ili velike boli, čovjeku običan normalan svijet, njegov realni svijet čini nestvarnim, sličnim snu. Ali kada nastupi proces buđenja duše, a mnogima je duša probuđena upravo u Međugorju, tada spoznaju da je ljudski život samo predodžba, san te da se ništa ne može razumjeti isključivo materijalistički ili empirijski.

Život koji se svodi na obično trajanje i uživanje čovjeka kao materije koja će, prije ili kasnije, smrću prestatu postojati u obliku čovjeka, život je bez ljepote, sadržaja i slatke tajne. Ateizam, koji se oslanja na materijalizam, poguban je za ljudsko društvo jer čovjekovu misao i emo-

SV. IVAN KRSTITELJ I Marija U AIN KAREMU

Caravaggio, Ivan Krstitelj, cca 1604.

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

U MJESECU LIPNJU SLAVIMO NEKOLIKO SVETKOVINA. Jedna od njih je i Rođenje sv. Ivana Krstitelja. Bogu hvala, Novi zavjet nije pretjerano škrt mjestima koja opisuju važnost ove iznimne povijesne osobe. Živio je u pustom kraju, s onu stranu Jordana, gdje je pripremao put Gospodinu (usp. *lv* 1, 28; *Mk* 1, 3); podrijetlo vuče iz svećeničke obitelji (usp. *Lk* 1, 5); propovijedao je krst obraćenja (usp. *Mk* 1, 4; *Mt* 3, 1; *Lk* 3, 3); na koncu, Herod Antipa mu je dao odrubiti glavu na nagovor žene mu Herodijade, koja ustvari bijaše žene Herodova brata Filipa (*Mk* 6, 14-29). Riječ je o svecu kojega, uz Blaženu Djevicu Mariju i svetoga Josipa, u liturgijskoj godini spominjemo više nego jedanput. Zanimljivo je također da neki autori starije (Josip Flavije) više spominju Ivana Krstitelja negoli samoga Isusa. Nemali broj bibličara i u samim evanđeljima vide određenu sklonost neprestanoga dokazivanja Isusove superiornosti nad Ivanom, što pretpostavlja snažan utjecaj Ivana u društvu toga vremena. U Djelima apostolskim nalazimo i jedan dokaz Ivanove popularnosti i izvan područja Palestine. Naime, Pavao u Efezu nailazi na učenike koji dotad nisu primili Duha Svetoga, nego bijahu kršteni krstom Ivanovim (usp. *Dj* 19, 1-7). Bilo kako bilo, riječ je o vrlo važnoj povijesnoj osobi.

AIN KAREM

O mjestu rođenja sv. Ivana imamo tek jedan generički podatak iz Lukina evanđelja: *Tih dana usta Marija i pohiti*

u Gorje, u grad Judin. Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. (Lk 1, 39-40) Tradicija već od prvih stoljeća taj grad u Judejskom gorju poistovjećuje s Ain Karemom (vinogradarski zdenac), naseljem zapadno od Jeruzalema, to jest njegovim predgrađem. Danas u tom mjestu postoje dva svetišta posvećena dvama evanđeoskim događajima: Marijinu pohodu sv. Elizabeti i rođenju Ivana Krstitelja. Vrijedna je spomena i činjenica da tek od kasnoga srednjeg vijeka nalazimo zabilješke o dvama različitim svetim mjestima u Ain Karem. Dotad se uvijek spominjala jedna crkva. Isto tako zbunjuje činjenica što u objema crkvama nalazimo ostatke iz bizantskoga razdoblja pa se teško odlučiti o kojoj crkvi pišu najstariji hodočasnički zapisi.

Valja naglasiti kako u crkvi Rođenja sv. Ivana Krstitelja, u pomoćnoj apsidi s desne strane oltara, nalazimo spomen na sv. Elizabetu. Zapravo, povijest ovoga mjesta pokazuje kako se u starijoj častila uspomena na nju, da bi se tek potom težište prebacilo na Isusova preteču. Ova povijesno-arheološka zapletenost svoju utjehu, pak, nalazi u činjenici što danas o dvama događajima možemo razmatrati na različitim lokacijama, uz dodatak da različito mjesto Marijina pohoda objašnjavamo postojanjem Zaharijina ljetnikovca u kojemu se Elizabeta skrivala od seoskih zlih jezika (usp. *Lk* 1, 24-25). U crkvi Rođenja sv. Ivana hodočasnik sav svoj nutarnji napor usmjerava ka razmatranju rođenja Ivanova, kao i hvalospjeva Zaharijina, *Blagoslovljen*

Gospodin Bog Izraelov (Lk 1, 57-59), ispisanoga na svim jezicima svijeta u predvorju same crkve. U drugoj crkvi, onoj Marijina pohoda, središte naše molitve postaje Marija – Bogorodica, Bezgrješno začeta, Pomoćnica kršćana, Posrednica milosti i Utočište grješnika. Upravo ovdje cijela Crkva pjeva njezin hvalospjev, *Veliča duša moja Gospodina (Lk 1, 39-56)*, također ispisanoga u predvorju crkve na svim jezicima svijeta.

Ovim spomenima valja nadodati još dva. Naime, u crkvi Marijina pohoda, točnije u Donjoj crkvi, nalazimo i kamen koji podsjeća na pokolj Nevine dječice. U jednom apokrifnom spisu, Jakovljevu protoevanđelju, spominje se i bijeg sv. Ivana. U jednom iz trenutku, piše apokrifni pisac, sv. Elizabeta zavapila Bogu bježeći pred Herodovom vojskom: *Goro, otvori se i primi majku i sina!* Gora se otvorila i iz nje je potekla voda, nastavlja legendarni spis. Spomen na taj događaj, kako rekoh, čuva Donja bazilika u kojoj se do danas nalazi i zdenac, još iz bizantskoga razdoblja.

Spomen mučeništva u Ain Karem nalazimo i u crkvi Ivanova rođenja. Naime, pronađena je i jedna kapelica iz istoga razdoblja, danas ispod ulaza u crkvu, s natpisom: *Budite pozdravljeni, vi mučenici Božji!* Ovom valja nadodati kako Betlehem nije previše udaljen od Ain Karema, kojih 10 km. Sapienti sat!

Franjevci i danas čuvaju ova mjesta. Crkva Ivanova rođenja do njihova dolaska bijaše štala, a crkva Marijina pohoda pusta nakon odlaska armen-skih redovnika iz nje. Ain Karem i njegova svetišta u sebi kriju još mnoge zanimljivosti, o kojima će biti riječi nekom drugom zgodom.

PARALELIZAM IVANA I ISUSA

U Evanđelju što ga slušamo na svetkovinu rođenja Isusova preteče (*Lk* 1, 57-66.80) slušamo o samom rođenju sv. Ivana. No, da bismo dohvatili Lukinu poruku valja nam zaviriti u jedan širi kontekst. Naime, za prva dva poglavlja Lukina evanđelja karakterističan je paralelizam, književna vrsta kojom Luka u ovom slučaju pred čitatelje stavlja povijesti dvaju velikih likova, Ivana i Isusa, pokazujući pritom kako je Isus uzvišeniji od onoga koji je poslan pripremiti mu put. Posebice u oči upada njihovo podrijetlo: Za Ivanove roditelje upotrijebljeni su izričaji koji se pripisuju savršenim vjernicima (1, 5-7), dok se za Isusovu majku i

Mjesto krštenja
na rijeci Jordanu

sv. Josipa to ne bi dalo zaključiti na prvi pogled (1, 26-27). Ipak, ni tako „savršen“ život Elizabete i Zaharije ne oslobađa ih sterilnosti. Zaharija ispunja sve uvjete, i moralne i naslijeđene, da bi mu se povjerile i liturgijske službe, a ipak do duboke starosti ostaje sterilan, ne posjedujući najveći, razlikovni blagoslov Božjih sljedbenika – potomstvo. A kasnije još i zanimemje (1, 11-23). Tako je nekako i danas. U mogućnosti smo ispunjavati sve uvjete što ih Zakonik kanonskog prava traži, a na kraju u svome djelovanju i življenju ostati neplodni. Isto vrijedi i za Elizabetu, koja se i nakon samoga začeca djeteta skriva, ostavljajući čitatelja zbunjena pred tako neočekivanim činom. Prvi čin, možemo zaključiti, obavijen je šutnjom i skrivanjem.

Međutim, evanđelje odiše radošću (1, 57-58). U drugom smo činu opisa povijesti Ivanove. Nakon početne radosti, rodbina traži da se dijete nazove po ocu, čemu se Elizabeta usprotivi (1, 59-60). Nipošto, nego zvat će se Ivan; Ivan mu je ime (1, 60.63). Šutnju prvoga čina sada prekriva hrabrost u govoru i blagoslivljanje Boga. Rodbina želi novopečene roditelje vratiti na put početne pravednosti, ispunjavanja zakona, tradicije i raznih odredbi koje počesto više skrivaju negoli otkrivaju pravu sliku Boga. Međutim, Elizabeta i Zaharija su upoznali jedan savršeni put – milost. Ono do čega ih ni najvjernije izvršavanje zapovijedi nije dovelo, sada im je omogućeno Božjim milosnim djelovanjem. I oni se potpuno okreću tom Božjem putu, planu koji ima s njima.

Spomenuvši prethodno paralelizam prisutan u prvim dvama poglavljima Lukina evanđelja, otkrit ćemo upravo uz pomoć toga stila da Božji plan s Ivanom i njegovim roditeljima nije imao za cilj samo njih. Već u prvom činu, naročito u Zaharijinoj molitvi u hramu, možemo uočiti jedan važan detalj (ima ih zacijelo i više, ali nam je dovoljan jedan): Anđeo Gabrijel naviješta Zahariji kako je njegova molitva uslišana (1, 13). Što je Zaharija molio? U prvi mah bismo svi odgovorili – da mu Bog podari potomstvo. I sam anđeo mu veli da će mu žena roditi sina (1, 13). Međutim, s razlogom su neki bibličari doveli u pitanje takav zaključak. Ipak se radi o pravedniku, vrlo religioznom čovjeku, koji na tako važnome mjestu i u tako važnome trenutku ne bi molio nešto samo za sebe. U tom smislu se predložilo da je bilo riječi o molitvi za spasenje Izraela. Drugim riječima,

Crkva Marijina pohoda

Zaharija je molio za dolazak Mesije! I Bog mu je uslišao molitvu, postavljajući i njega samoga kao jednoga od glavnih sudionika najvažnijega događaja u ljudskoj povijesti. Upravo će njegov sin naviještati ispunjenje vremena i pripravljanje puta za Mesijin dolazak.

Ovu lijepu sliku naoko kvari ono što mi često nazivamo kažnjavanjem Zaharijinim (1, 20). Čudno nam je to kažnjavanje. Pogotovo što Zaharija u dijalogu s anđelom koristi iste riječi što ih za isti dijalog koristi i Marija (1, 34), i biva nagrađen nijemošću, dok Marija nakon susreta s anđelom odlazi Elizabeti navješćujući joj radosnu vijest. I upravo se ovdje krije ključ razumijevanja prethodno spomenute Zaharijine šutnje i Elizabetinoga nelogičnoga skrivanja. Između opisa navještenja i rođenja Ivanova stoji navještenje rođenja Isusova. Marijin pristanak uz Božji plan i dolazak Sina Božjega u svijet, tako reći otvaraju svaka usta začahurena, otvaraju vrata spasenja. Spasitelj je tu, među nama! I Ivan, Zaharija i Elizabeta postaju vrlo važni sudionici toga nadasve milosnoga događaja. Najmilosnijega! Isus otvara usta Zahariji i daje hrabrosti Elizabeti usprotiviti se i rodbini. Isus je taj koji omogućuje i svako naše dobro djelovanje, svaki naš ispravan govor o Bogu, svaki naš ispravan stav pred Bogom. Na njegovu smo sliku stvoreni, njegovom smo milošću otkupljeni! I u njemu je sav naš uspjeh, sva naša radost, sva naša veličina, sva naša važnost. Tolika da kao sv. Ivan možemo uskliknuti: *Ja nisam dostojan odriješiti mu remenje na obući!* (Lk 3, 16) Vrata Isusova spasonosnoga ulaska u svijet otvorio je Marijin *Fiat* – neka mi bude!

Svijet je u slici Zaharijine šutnje i Elizabetina skrivanja dobio Spasitelja kojemu je Marija bila svetohranište. Zaputimo se, poput nje, u svijet u koji smo pozvani nositi Krista, Radost i Nadu svijeta, i danas obavijena šutnjom i skrivanjem pred nepravdama i podmuklosti zla.

SVIJET JE U SLICI ZAHARIJINE ŠUTNJE I ELIZABETINA SKRIVANJA DOBIO SPASITELJA KOJEMU JE MARIJA BILA SVETOHRA NIŠTE. ZAPUTIMO SE, POPUT NJE, U SVIJET U KOJI SMO POZVANI NOSITI KRISTA, RADOST I NADU SVIJETA, I DANAS OBAVIJENA ŠUTNJOM I SKRIVANJEM PRED NEPRAVDAMA I PODMUKLOSTI ZLA.

Zdenac u Donjoj bazilici

RED CISTERCITA

FRA DRAGAN BOLČIĆ

„U ONO VRIJEME, JEDANAESTORICA POĐOŠE U GALILEJU ... KAMO IM JE NAREDIO ISUS.“ (MT 28, 16) Ovako počinje završni odlomak Matejeva evanđelja. Gospodin Isus upućuje svoje učenike u Galileju. Tamo su prvi put čuli Njegov glas, upijali Njegove riječi, gledali Njegova djela i hodili s Njime. Samim time u njima će se buditi sjećanje. Tu nas je prvi put pozvao, dodirnuo. Tu smo ga prvi put čuli i vidjeli. Tu je dotakao naše srce. To je izvor i početak našega hoda za Njim. Gospodin Isus ih vraća na izvor – tamo gdje je sve počelo.

Mnogi se crkveni redovi redovito vraćaju na izvore. Vraćaju se tamo gdje je sve počelo jer žele biti dosljedni duhu svoga utemeljitelja. Red koji danas predstavljamo

nastao je iz jedne takve potrebe. Naime, nekoliko se benediktinskih monaha odvaja iz svoje matične opatije želeći provoditi monaški život što vjernije i dosljednije prema Pravilu sv. Benedikta. Tako će nastati novi red u Katoličkoj Crkvi – **Red cistercita** (lat. *Ordo Cisterciensis* – *OCist*). Iako smo u dosadašnjim člancima redovito predstavljali utemeljitelja reda, ovoga puta ćemo predstaviti onoga koji je dao najveći zamah Redu – sv. Bernarda iz Clairvauxa.

POČETCI I RAZVOJ REDA - SV. BERNARD

Red cistercita osnovao je 1098. u mjestu Cîteaux (lat. *Cistercium* – odakle potječe i naziv Reda) u Francuskoj

benediktinac Robert de Molesme sa svojih dvadesetak monaha iz opatije Molesme. Želio je živjeti benediktin-ska pravila u izvornoj čistoći jer su samostani vremenom postajali sve bogatiji te nevjerniji duhu utemeljitelja – sv. Benedikta. Povjesničar Pierre Riché piše: „Tu su na nizinama, gdje se do kasno znala zadržavati magla, na nekoliko proplanaka opkoljenih starom šumom, prvi cisterciti otpočeli svoje obdržavanje šutnje i molitve. Zadovoljavali su se jednostavnom lanenom nebojenom haljinom, (...) hranili se povrćem, uljem i soli. Sasvim obučeni lijegali su na slamu, sjekli su drveće, bavili se žetvom, uzgojem loze, stočarstvom i sastajali se u kapelici šest puta na obredima svake noći.“ Izvornost, zbijena u jednostavnost i skrovitost, vjernost i dosljednost, biva privlačnom.

Bernard je rođen u Fontaine-lès-Dijonu 1090., osam godina prije osnutka cistercita. Bio je jedno od sedmero djece aristokratske, bogate, moćne, ali i pobožne obitelji. Zarana bijaše povučen, udubljen u proučavanje knjiga, osobito Svetoga pisma. Prvi životopisac ga opisuje kao dječaka koji bijaše sklon sabranosti koja dušu raspolaze za kontemplaciju. Veli se da je za mladenačkih dana

jedne božićne noći u snu doživio viziju Djeteta Isusa. Tu valja tražiti ljubav koju je njegovao prema utjelovljenoj Riječi – Isusu Kristu. Nenadani događaj koji ostavlja traga na Bernardu jest smrt njegove majke. Tada bijaše u osamnaestoj godini života. Mnogi su upravo u tome događaju vidjeli kasniju Bernardovu izvanrednu pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji. U svakom slučaju, Bernard traži tišinu, molitvu i šutnju kako bi našao Boga. Tako 1112. godine ulazi u Red cistercita s nekolicinom onih, koje je tijekom svoga mladenaštva oduševio za traženje Boga.

Kad je opatija Cîteaux postala prenapučena, Stjepan Harding, tadašnji opat, donio je važnu odluku: Bernarda s još dvadesetoricom monaha 1115. poslao je osnovati novu opatiju u mjestu Clairvaux. „Načinili su nekoliko drvenih koliba, sobicu opatu te kamenu kapelu. Bernard se smjestio u tijesnu sobicu i bio strog prema svom tijelu, tako da je obolio i ostao bolestan čitava života. Bernard je među svojim monasima bio kao otac sred svoje djece, otac kojega poštuju, koji treba biti primjer za svoje monahe.“ (P. Riché) Bernard je s dvadeset i pet godina (!) postao opat, a iste je godine bio zaređen i za svećenika. Tu se otvarao tišini i kontemplaciji, trudio se ovladati svojim naglim temperamentom. Ponirao je u Božju riječ, uranjao u njezine dubine iz čega su nastajale homilije, govori, pisma i djela koja je tijekom cijeloga života zapisivao. Bijaše izvrstan govornik i teolog. Svojim je izlaganjem istina katoličke vjere te silnim propovjedničkim žarom oduševljavao slušatelje. Zračio je svojom pojavom i uvjerljivošću kojom je govorio te su ga mnogi uglednici – pape, kraljevi, knezovi – pitali za pomoć i savjet. Pierre Riché navodi kako je izračunato da je sv. Bernard proveo više od jedne trećine svoga života izvan matičnoga samostana. Osnovao je šezdeset i sedam opatija u

četrdeset i šest mjesta na prostorima današnje Francuske, Njemačke, Italije, Španjolske, Portugala, Engleske, Irske, Belgije... tako je Red još za života sv. Bernarda (1147.) imao oko 340 samostana. Krajem srednjega vijeka bilo je više od 700 kuća. Sredinom XIV. st. počelo je loše razdoblje za razvoj Reda, uzrokovano ponajprije nepovoljnim povijesnim čimbenicima te stalnim ratovima u kojima su kuće bile otuđivane, a članovi protjerivani.

Daljnji tijek povijesti Reda obilježen je stvaranjem donekle neovisnih kongregacija izoliranih samostana. U tom je razvoju važno napomenuti da 1606. godine počinje stroga opservancija iz koje će tijekom XVII. st. nastati reformistički pokret poznat pod nazivom **trapisti**. Službeno, pokret se ujedinio u Red 1892. pod imenom *Red cistercita stroge opservancije* (lat. *Ordo Cisterciensis Strictioris Observantiae* – OCSO). Red cistercita doživio je teške gubitke tijekom Drugoga svjetskog rata. Danas ima 1 626 članova (s novcima) od kojih oko 750 svećenika. Valja spomenuti da postoji i ženski ogranak Reda cistercita – *cistercitske monahinje*. Prva je njihova zajednica osnovana još 1125. godine. Danas u Redu ima 825 monahinja, zajedno s novakinjama.

Cistercitska opatija Boncombe iz 1167.

CRTICE IZ REDA CISTERCITA I ŽIVOTA SV. BERNARDA

- Cisterciti su kontemplativni red u kojemu se isprepliću kontemplacija i akcija. Žive u klauzuri i cijeli život ostaju vezani uz samostan u koji su pristupili. Iako žive zajedno u velikim samostanima, važna im je samoća i šutnja jer su to načini traženja Boga. Molitveni život je temelj zajedničkoga života. Tijekom dana se okupljaju *sedam* puta na zajedničku molitvu. Dan obično počinje između 4 i 6 sati ujutro, a završava molitvom Povečerja u 20 sati.

- Cistercitski habit sastoji se od bijele ili sive tunike, škapulara s pojasom ili pasićem, te u članova sa doživotnim zavjetima od kukule (kukuljica). Monahinje usto imaju i veo, crne boje kod zavjetovanih sestara, a bijele boje kod novakinja.

- U početku je fizički život cistercita bio dosta mukotrgan i težak. Bili su vrtlari, mlinari, krojači, tesari, kožari. Isušivali su močvarna tla, bavili se stočarstvom. S vremenom su se uključivali u odgojne i pastoralne aktivnosti. Valja spomenuti da su bili pisari i slikari koji su oslikavali rukopise. Njegovali su pismo svetoga teksta. Poznati su po arhitekturi, koja je arhitektura poniznosti sačinjena od kamena i svjetlosti.

- Red cistercita dao je Crkvi brojne svetce, svete, mističarke i pape od kojih izdvajamo neke: sv. Aelred iz Rievaulxa, sv. Gertruda iz Helfte, Matilda iz Hackeborna te Matilda iz Magdeburga (mističarke), Eugen III., Lucije III. i Benedikt XII. (pape). Valja spomenuti da je i majka sv. Bernarda, Aletaha, blaženica Katoličke Crkve.

- Cisterciti na hrvatske prostore dolaze 1208. godine u današnje Topusko. Tijekom narednih stoljeća na našim su prostorima utemeljili oko dvadesetak samostana. Zbog turskih prodora tijekom XVI. st. nestaju iz Hrvatske. Od 1982. postojala je jedna njihova rezidencija u Jastrebarskom koja je pripadala austrijskoj kongregaciji Wettingen-Mehrerau iz Bregenza. Bilo je ukupno pet monaha sa doživotnim zavjetima. Međutim, 2010. dvojica posljednjih cistercita napuštaju Hrvatsku te se vraćaju u matičnu opatiju.

- Sveti Bernard je vjerojatno najveća crkvena i politička ličnost XII. stoljeća. Crkveni je naučitelj. Radio je na jedinstvu Crkve, reformator je crkvenih struktura, zagovornik Druge križarske vojne. Borac je protiv krivovjerna. Jedan je od najpismenijih ljudi srednjega vijeka. Po njemu cisterciti ponekad nazivaju i *bernardincima*. Toliko je bio poznat da ga je i slavni Dante stavio u svoja tri posljednja pjevanja *Raja*. Pisao je mnogo. Glavna su mu djela komentari *Pjesme nad Pjesmama*, *O Božjoj ljubavi*; pisao je i o stupnjevima poniznosti i oholosti, o milosti i slobodnoj volji, o biskupskom ponašanju. Bio je vrlo rječit, sažet i dubok. Pripisuju mu se i poznati himan *Jesu dulcis memoria* (*Na Isusov se spomen sam*) te posljednja tri zaziva u molitvi *Salve Regina* (*Zdravo, Kraljice*): „O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria - O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo.“ Zbog iznimne pobožnosti prema Gospi nosi nazive „marijanski naučitelj“ te „Marijina citara“. Preminuo je 20. kolovoza 1153. godine. Toga dana je slavlje njegova spomenadana. Zaštitnik je od opsjednutosti, padavice i drugih duševnih bolesti.

DVA NAJPOZNATIJA TEKSTA SV. BERNARDA

IME JE DJEVICI MARIJA

Ti, koji u stalnoj nepostojanosti sadašnjeg života opažaš da si više poput broda kojim se poigravaju bijesni valovi, no lađe privezane u mirnoj luci, čvrsto svoj pogled upri u sjaj one zvijezde, ako ne želiš da te razbije silni vihor.

Ako se dignu vjetrovi napasti i nasučesh se na hridi nevolja, gledaj u zvijezdu, zazovi Mariju...

U opasnostima,

u tjeskobama,

u kolebanjima,

misli na Mariju,

zazovi Mariju...

Slijedeći njezine primjere nećeš zalutati;

zazoveš li je nećeš izgubiti nadu;

razmišljajući o njoj nećeš pasti u zabludu.

Oslonjen na nju nećeš posrnuti;

pod njezinom zaštitom nećeš se ničega bojati;

uz njezino vodstvo nećeš malaksati;

s njezinom zaštitom prispjet ćeš svom cilju.

MEMORARE (SPOMENI SE)

Spomeni se, o predobrostiva Djevice Marijo,

kako se nije nikad čulo da si ikoga zapustila

koji se k Tebi u zaštitu utekao,

Tvoju pomoć zatražio i Tvoj zagovor zamolio.

Ovim pouzdanjem obodren,

utječem se i ja k Tebi, Djevice djevica.

K Tebi, Majko dolazim,

pred Tobom eto stojim ja grješnik i uzdišem.

Nemoj, Majko Utjelovljene Riječi,

prezreti mojih riječi,

nego ih milostivo poslušaj i usliši! Amen.

Podatci preuzimani iz: Zdravka KRPINA, *Leksikon katoličkih redova. Muški redovi*, Zagreb 2015.; Pierre RICHÉ, *Kratki životopis svetoga Bernarda*, Zagreb 2012.; <http://de.wikipedia.org/wiki/Zisterzienser>; <http://en.wikipedia.org/wiki/Cistercians>; www.sveci.net; www.ocist.org;

ULOGA DUHOVNIKA NA KRŠĆANSKOM ISTOKU 5/5

KADA NEMA DUHOVNIKA

Što učiniti ako ne možemo naći duhovnog vođu? Duhovnici poput svetog Antuna ili svetog Serafima rijetki su i malobrojni. Možemo se uteći knjigama, posjećivati milosna mjesta, učiti od redovničkih zajednica...

BISKUP
KALLISTOS WARE

NAJPRIJE SE MOŽEMO UTEĆI KNJIGAMA.

Već se sveti Nil Sorski u Rusiji petnaestoga stoljeća žalio na krajnju rijetkost kvalificiranih duhovnih vođa, a možemo pretpostaviti da ih je u njegovo doba bilo mnogo više nego danas! On potiče na marljivo traženje sigurnoga vođe dostojna povjerenja te nastavlja: „Ako se takvoga učitelja ne može naći, sveti nam oci nalažu da se okrenemo Svetom pismu i slušamo kako sam Gospodin govori“. Budući da se svjedočanstvo Svetoga pisma nikada ne smije odvajati od stalnoga svjedočenja Duha u životu Crkve, možemo dodati da će tražitelj htjeti čitati djela Otaca, napose Filokaliju. Ovdje ipak postoji jedna opasnost: Dok *starac* svoje vođenje prilagođava unutaršnjem stanju svake osobe, knjige nude isti savjet svima. Kako razlučiti je li neki tekst primjenjiv na našu situaciju? Ako i ne možemo naći duhovnoga oca u punom smislu riječi, trebali bismo barem pokušati naći nekoga tko je iskusniji od nas, tko nas može voditi u čitanju.

Može se učiti i posjećujući mjesta na kojima se božanska milost pokazala na poseban način i gdje je „molitva bila valjana“, kako to kaže T. S. Elliot. Prije donošenja neke važne odluke, u nedostatku drugoga duhovnog vođe, mnogi će kršćani otići na neko hodočašće, u neki samostan ili svetište nekoga sveca, i tamo će moliti za prosvjetljenje. Tako sam i ja donio neke od najtežih odluka u životu.

Treći je način učenje od redovničkih zajednica koje imaju uvriježenu tradiciju duhovnoga života. U nedostatku osobnog učitelja monaško okruženje može poslužiti kao *abba*; može nas oblikovati redovit dnevni program koji uključuje vrijeme liturgijske i tihe molitve, ravnotežu između fizičkoga rada, učenja i rekreacije. Čini se da je to bio glavni način duhovnoga učenja kod svetog Serafima Sarovskog. Dobro organiziran samostan na pristupačan i živ način utjelovljuje naslijeđenu mudrost mnogih *staraca*. Ne samo monasi nego i posjetitelji koji ostaju duže ili kraće vrijeme mogu se dati izobražavati i voditi iskustvom zajedničkoga života.

Nije slučajnost da se „karizmatско“ duhovno oćinstvo, koje se najprije pojavilo u Egiptu u četvrtom stoljeću, nije dogodilo unutar dobro organiziranih zajednica pod vodstvom svetog Pahomija, nego među pustinjacima i u polu-pustinjačkoj sredini Nitrije i Skita. U Pahomijevoj zajednici duhovno vodstvo davao je Pahomije, poglavari pojedinih manastira i poglavari pojedinih „kuća“ unutar manastira. *Pravilo* svetoga Benedikta isto tako predviđa opata kao duhovnog oca i ne spominje se nikakvo vodstvo „karizmatične“ vrste, osim u Pravilu, §46, gdje je rećeno da monasi mogu svoje grijehe ispovijedati ne samo opatu nego i nekom od starijih monaha koji posjeduje duhovne darove (*tantum abbati, aut spiritalibus senioribus*). Mora se priznati da su s vremenom cenobitske zajednice prihvatile mnoge tradicije duhovnoga oćinstva u obliku koji se razvijao među eremitima, ali potreba za njima uvijek se manje osjećala u cenobijima, upravo zato što ih vodi zajednički život u skladu s monaškim pravilom.

Konaćno, važno je naglasiti krajnju fleksibilnost odnosa između duhovnog vođe i ućenika. Neki se sa svojim duhovnim vođom susreću dnevno, čak stalno: s njim jedu i rade, katkada dijele istu ćeliju, što je često bio slučaj u egipatskoj pustinji. Drugi će ga susretati jednom mjesećno ili jednom godišnje. Treći će posjetiti nekog *abba* samo jednom u životu i to će im biti dovoljno da nađu pravi put.

Postoje razne vrste duhovnih otaca i majki. Rijetki će biti ćudotvorci poput svetog Serafima Sarovskog. Mnogi svećenici i laici koji nemaju nikakve spektakularne darove sigurno su sposobni ponuditi vodstvo koje ljudima treba.

Dalje, nemojmo nikada zaboraviti da uz duhovno oćinstvo i majćinstvo postoji i duhovno bratstvo i sestrićstvo. U školi ili na sveučilištu često više naućimo od svojih kolega nego od učitelja. Isto se može dogoditi u našem molitvenom životu i unutar njem traganju.

Kad ljudi misle da nisu uspjeli pronaći duhovnog vođu, to je često zato što od njega ili nje oćekuju da

bude nešto posebno; hoće svetog Serafima pa zatvaraju oći pred vođama koje im Bog šalje. Njihovi problemi često i nisu tako složeni, i u svom srcu već i sami znaju odgovore, ali im se ti odgovori ne sviđaju jer od njih zahtijevaju strpljiv i trajan trud. Zato traže nekakvog *deus ex machina* koji će jednom ćudotvornom rijeću učiniti da sve odjednom postane lako. Takvim ljudima treba pomoći da shvate koja je prava priroda duhovnog vođenja.

SUVREMENI PRIMJERI

Zaključno bih želio podsjetiti na dva starca našega vremena koje sam imao ćast i sreću osobno upoznati. Prvi je otac Amfilohije (†1970.), svojevremeno opat manastira svetoga Ivana na Patmosu, a zatim *geron* zajednice monahinja koju je osnovao nedaleko od manastira. Najznakovitije za njegov karakter bila je njegova blagost, smisao za humor, toplina, smisao za miru i istovremeno trijumfalnu radost. Osmijeh mu je bio pun ljubavi, ali bez ikakve sentimentalnosti. Život u Kristu, kako ga je on shvaćao, nije nikakav težak jaram koji treba zlovoljno i rezignirano nositi, nego osoban odnos za kojim treba težiti svim srcem. Ćvrsto se odupirao svakoj duhovnoj tiraniji i okrutnosti. Dok je umirao i oprastao se od monahinja za koje se brinuo, opatici je stavio na srce da ne bude prestroga s njima: „Sve su ostavile da bi došle ovamo, neka ne budu nesretne.“

Napose se sjećam dviju stvari. Prva je njegova ljubav prema prirodi, napose prema drveću. „Znaš li“, znao je govoriti, „da nam je Gospodin dao jednu zapovijed koja nije

Postoje razne vrste duhovnih otaca i majki. Rijetki će biti ćudotvorci poput svetog Serafima Sarovskog. Mnogi svećenici i laici koji nemaju nikakve spektakularne darove sigurno su sposobni ponuditi vodstvo koje ljudima treba.

navedena u Svetom pismu? Ona glasi: Ljubi drveće!“ Tko god ne voli drveće, bio je uvjeren, ne voli Krista. Dok bi slušao ispovijedi mjesnih seljaka, davao bi im za pokoru da posade stablo. Zahvaljujući njegovu utjecaju, mnogi obronci Patmosa koji su nekada bili ogoljele stijene sada se zelene.

Druga stvar koja mi je ostala u sjećanju jest savjet koji mi je dao kada mi je kao novozaređenom svećeniku došlo vrijeme da se s Patmosa vratim na Oxford, gdje sam trebao početi predavati na sveučilištu. On nikada nije bio na Zapadu, ali je imao dobar uvid u situaciju u dijaspori. „Ne boj se“, ponavljao mi je. „Ne boj se svojega pravoslavlja“, govorio mi je. „Ne boj se što ćeš kao pravoslavac na Zapadu često biti izoliran i uvijek u manjini. Ne pravi kompromise, ali ni ne napadaj druge kršćane. Ne budi ni defenzivan ni agresivan. Jednostavno budi ono što jesi.“

Takva je uloga duhovnoga oca. Sveti Barzanuf je rekao: „Brinem se za tebe više nego što se ti brineš sam za sebe.“

Obradila i prevela Lidija Paris

BEZ-PRIRODNA DUHOVNOST U BEZ-BOŽNOJ PRIRODI

FRA BOŽE
VULETA

Posljednjih nekoliko desetljeća gotovo nema ni jednog dokumenta u okviru socijalnog nauka Crkve u kojem se izravno ili neizravno ne bi govorilo o ekološkoj problematici. Osim dokumenata Svete Stolice brojne biskupske konferencije širom svijeta izradile su dokumente u kojima se problematizira stanje okoliša i odgovornost ustanova i pojedinaca na dotičnim područjima. Ekološka tematika postala je jednom od središnjih tema ekumenskih procesa i međureligijskog dijaloga.

SVAKI OBLIK „ZAUSTAVLJANJA“ PRED PRIRODOM NA NEKI SE NAČIN PRETAČE U STRAHOPOŠTOVANJE, A SVAKO ELEMENTARNO STRAHOPOŠTOVANJE U SPOZNAJU I OSJEĆAJ DIONIŠTVA SA SVIM ŠTO POSTOJI I ŽIVI. Svako

stvorenje, živo i neživo, svaka pojava u prirodi u takvom se promatranju doživljava kao očitovanje prirodne cjeline kojom je čovjek ne samo okružen već u kojoj je sadržan i opstoji njegov život. U takvom se promatranju priroda pojavljuje kao mjesto čovjekova postanka, opstanka i ostvarenja. „Okoliš“, tj. ono što čovjeka okružuje, zapravo postaje „su-svijet“, makar je čovjek zadnja karika u životnom lancu, a svako pojedino stvorenje kao „su-stvorenje“, kao jedna od pojava iste sveobuhvatne stvarnosti.

Ipak, osim egzistencijalnih razloga čovjeku je svojstveno kultiviranje prirode i zbog stvaralačke dimenzije njegove naravi. Međutim, u svim svojim činima korištenja i preoblikovanja prirode, čovjek mora u mudroj suzdržljivosti i postidnom obziru svoj pogled svrnuti na ono „što se ne može proizvesti i što se ne može prozreti, ali se ipak nedvojbeno svakodnevno doživljava“ (G. H. Schwabe).

Kršćanstvo vjeruje da su sva stvorenja u Bogu i da je Bog u svim stvorenjima: „Bog, Stvoritelj svijeta i svega što je u njemu... svima daje životni dah i sve ostalo... zbilja nije daleko ni od jednog od nas. Po njemu, naime, živimo, mičemo se i jesmo...“ (Dj 17, 24.27b.28.) Sv. Toma Akvinski to je izrekao ovako: „Kao što je duša čitava prisutna u svakom dijelu tijela, tako je i čitav Bog prisutan u svemu i u svakom pojedinom.“ Zato Bog u kršćanstvu ne može biti apstraktni Subjekt (bez-prirodni Bog), ni priroda mjesto bez Boga (bez-božna priroda). Dok se čovjek svojevremeno mučio s nadmoći prirode, a vjerski nauk o stvaranju s razumskom spoznajom Boga, danas je problem čovjekova odnosa prema prirodi pitanje kontrole čovjekove nadmoći nad prirodom, a pitanje nauka o Bogu pitanje spoznaje stvorenja (J. Moltman). Zanesen napretkom znanosti, čovjek je sve više „sužavao prostor“ Bogu u materijalnom svijetu. Za Boga gotovo više nije bilo

mjesta ni potrebe u nanošću razotkrivenoj prirodi. Istovremeno se spekulativna teologija našla zatečena u vlastitoj zamci dokazivanja Božje opstojnosti razumskim kategorijama. Bog je pritom postajao sve apstraktniji, kao da mu nije bilo potrebno i nije ga zanimalo njegovo stvarateljsko djelo u prirodi. Iako su se znanost i teologija naizgled našle u sukobu, posljedice njihova pristupa bile su im zajedničke: priroda bez Boga i teologija i duhovnost bez prirode.

„ŠTO GOD UČINISTE JEDNOM OD MOJE NAJMANJE BRAĆE, MENI UČINISTE“

U otkrivanju dublje dimenzije postojećega najuočljivije postaje upravo ono što je najranjivije, najslabije, najpodređenije. Dopirući do tog najranjivijega, čovjek istovremeno dotiče i tajanstvenu

čuvanje vrijednosti života i svekolikih oblika njegova očitovanja.

Budući da strahopoštovanje upućuje na osjećaj nutarnje pripadnosti ili srodstva sa svim stvorenjima, kao i na životnu ovisnost o njima, i ono najmanje i najslabije zadobiva vrijednost u svojoj znakovitosti koja upućuje na to da je svaki oblik postojanja neodjeljiv od jednog sveobuhvatnoga reda, da je njegov sastavni dio. Stavom strahopoštovanja ostvaruje se istovremena distanca i blizina, odstojanje i tijesna povezanost. U takvom stavu ne ostaje prostora za suprotstavljajući odnos čovjeka prema prirodi. Tamo gdje se čovjek osjeća sastavnim dijelom prirode, gdje mu je očita utkanost u prirodu, gdje vlada osjećaj životnoga zajedništva, zapravo jedinstva, u svom se ophođenju s prirodom može ponašati odgovorno.

Kršćanska duhovnost prirode mora razvijati sposobnost i spremnost empatičkoga, suživljavajućega odnosa prema prirodi i svakom pojedinom stvorenju u njoj.

Čovjeku je doduše u redu stvorenoga – ili u ishodu evolutivnoga procesa – dodijeljena jedinstvena uloga interpretatora prirode. Međutim, on jednako tako ostaje svim nitima svoga bića utkan u njezinu mrežu. Tek u svijesti i osjećaju jedinstva s čitavom prirodom čovjek može ispravno vrednovati sebe, može postati svjestan svoga pozitivnoga smisla i vrijednosti, može razviti odnos prema prirodi kao su-dionik, može razviti etos zaštite i svekolike skrbi za biljke, životinje, a time istovremeno i za dobro vlastite kvalitete i održanja života.

Teološki gledano, Bog kao stvoritelj središte je svega stvorenoga, a stvorenja su zajednica različitih stvorenja u vlastitosti dostojanstva. Biblijski Bog pokazuje jednaku skrb za sva stvorenja. Za potopa u Noino vrijeme, naložio je Noi da u korablu uzme ne samo članove svoje obitelji već i sve vrste životinja. Bog sklapa savez ne samo s ljudima već i „sa svim živim stvorovima što su s vama: s pticama, sa stokom, sa zvijerima – sa svime što je s vama izišlo iz korabla – sa svim živim stvorovima na zemlji“

(Post 9, 9-10). Bog se prema svima odnosi kao prema svojim „partnerima“ s kojima sklapa savez.

Ako strahopoštovanje, na temelju vlastite vrijednosti svakog stvorenja, pretpostavlja „priznanje“ i pravo na postojanje svih stvorenja, čovjek će u takvom poimanju, koje polazi od same stvari ili bića i koje je usmjereno na njih, moći omeđiti vlastite potrebe i interese u svom zahvaćanju u prirodu. Stoga je u spoznajnom procesu kao i u duhovnosti nezaobilazan suživljavajući, empatički pristup. Drugim riječima, kršćanska duhovnost prirode mora razvijati sposobnost i spremnost empatičkoga, suživljavajućega odnosa prema prirodi i svakom pojedinom stvorenju u njoj.

U ovom se kontekstu Isusove riječi o odnosu prema siromasima i rubnima svake vrste – Što god učiniste

jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste – mogu protegnuti na „su-stvorenja“, i to prvenstveno na ona „najmanja“, najslabija, najranjivija. Tim slobodnije se možemo odvažiti dosege Isusovih riječi koje se odnose na „Božje siromahе“ proširiti na stvorenja, kad znamo da se sve ono što se loše događa sa stvorenjima, najprije i najsnažnije odražava na „Božjim siromasima“, odnosno na Isusovoj i našoj „najmanjoj“ braći i sestrama, na onima na rubovima društvenoga života i zanimanja.

Drugim riječima rečeno, spoznaja do koje se dolazi u „promatranju“ prirode u stavu strahopoštovanja ne ograničava se na racionalni proces, već obuhvaća kako razumski tako i emocionalni i voljni oblik. Takva spoznaja teži k ujedinjenju s „duhom“ pojedinih bića, a djelovanje koje iz toga proizlazi usmjerava se i odmierava ne samo prema vlastitim potrebama već i prema dobru dotičnoga bića. Tako čovjek može izvršiti svoju ulogu „glasnogovornika“ prirode i su-stvaratelja svega stvorenoga te sa svim stvorenjima predvoditi slavljenje zajedničkoga Stvoritelja.

moć koja počiva u dubinama te ranjivosti. Stoga to najranjivije postaje na određen način najizrazitijim objektom poštovanja i zaštite od čovjekove nadmoći.

Štititi redovito ono što ima svoju vrijednost, što barem „nama vrijedi“. Stoga kršćanska duhovnost treba promicati takvu sliku prirode koja može pobuditi i učvršćivati stav strahopoštovanja iz kojega čovjek „potvrđuje“ „drugost“, tj. „vlastitost“ živih i neživih bića, svakoga bića bez iznimke. Istovremeno, u kršćanstvu se čovjek mora prepoznati kao moralno odgovorno biće kojemu je povjereno

MAJKA BOŽJA BISTRičKA

Hrvatski narod s posebnim žarom štuje lik Majke Božje i odavna je s ljubavlju naziva Kraljicom Hrvata. Marija Bistrica je najveće marijansko svetište u Hrvatskoj. U Bistricu ide pojedinac zamoliti Marijinu pomoć za sebe i svoje najmilije, k njoj ide i cijeli hrvatski narod tražiti olakšanje i spas. Ona je naša Kraljica koja razumije želje svog naroda i koja mu je spasiteljica u teškim vremenima, danas kao i nekada.

FRA KARLO
LOVRIĆ

KAO ŠTO NEMA NIKOGA IZ SINJSKE KRAJINE DA NIJE HODOČASTIO GOSPI SINJSKOJ ILI NIJEDNOGA VJERNIKA IZ HERCEGOVINE DA NIJE HODOČASTIO GOSPI ŠIROKOBRIJEŠKOJ, TAKO BISMO MOGLI REĆI DA NEMA NIJEDNOGA ZAGORCA KOJI NIJE HODOČASTIO ILI BAREM POŽELIO HODOČASTITI MAJCI BOŽJOJ BISTRičKOJ.

Želja nam je čitateljima Glasnika mira pružiti potpuniju sliku o ovom važnom nacionalnom svetištu Hrvata, da bi se i oni jednoga dana odvažili hodočašćem počastiti Majku Božju Bistričku. Ni njima ne će biti

uskraćena Božja milost koju će u svoga Sina Isusa isprobiti Majka Božja. Mariju Bistricu godišnje posjete mnoge tisuće hodočasnika. Jasno je da se hodočasnik razlikuje od turista. U novim ispovjedaonicama bistričke bazilike prokušani svećenici-ispovjednici u svako razumno doba dana stoje na raspolaganju pokajnicima koji žele pomirenje s Bogom.

Ovim tekstom želimo isto tako zahvaliti hodočascima iz Marije Bistrice i cijeloga Hrvatskoga zagorja koji dolaze u Međugorje i koji zajedno s nebrojenim hodočascima iz cijeloga svijeta svjedoče o milostima koje su u Međugorju primili po

zagovoru Kraljice Mira. Međugorje nema službeni status ni nacionalnog ni internacionalnog svetišta, ali je zato po ispovijedima nadmašilo i najpoznatija svetišta u svijetu i s pravom je prozvano „ispovjedaonicom svijeta“. Među međugorskim hodočascima još uvijek ima onih koji se zbog straha, stida ili nečeg drugog pri prvom ili drugom dolasku ne usude pristupiti svetoj ispovijedi, ali poslije toga ipak padnu na koljena, ne zbog penjanja na neko međugorsko brdo ili zbog posta o kruhu i vodi srijedom i petkom, nego zbog potrebe osloboditi se dugogodišnjeg tereta grijeha i doći do mira u svom srcu.

Marijino ime upisano u biljkama /4/

Oči Divice Marije

Euphrasia officinalis (E. stricta)

FRA MARIO
CRVENKA

NARODNA IMENA

hrvatski: Matere Božje oči, očanica, vidac

OPIS BILJKE

Očanica je ljekovita jednogodišnja biljka čija stabljika naraste do 15 cm visine i u gornjem je dijelu obično jako razgranata. Listovi su poredani naspramno i imaju s objiju strana 3 – 5 bodljasto ušiljenih zubaca. Cvjetovi su blijedoljubičasto cjevasti i nastaju u pazušcima gornjih listova. Ova biljka živi kao polunametnik opremljen usisnim korijenjem, pa im tako pričvršćena na livadne trave uzima

hranjive tvari. Gorkog je okusa, ali bez mirisa. Raste po livadama, vrištinama i na suhim obroncima. Spada u porodicu scrophulariaceae.

LJEKOVITA SVOJSTVA

Ova se biljka kao ljekovita spominje u klasičnim knjigama o bilju koncem 15. st., nju spominje i „Gučogoranska likaruša“ iz 18. st. Sadrži ljekovite tvari: između ostalih glikozid rinantin, eterično ulje. Kao lijek se uzima čitava biljka bez korijena. Koristila se za liječenje različitih bolesti očiju: kod upale očne spojnice (konjunktivitisa), upale šarenice (iritisa) itd.

Zanimljivo

Da je vid jedno od najosjetljivijih osjetila, može se zamijetiti kod slijepih osoba. Naš je narod koristio biljku upravo kod različitih oboljenja očiju, a to da joj je dao ime „oči Divice Marije“ proizlazi upravo iz njene ljekovitosti i znanja da je Majka Isusova bila najočitiji dokaz i svjedok njegova poslanja i navještanja Radosne vijesti. Gledajući Gospu i nasljeđujući njezin primjer, i nama će se otvoriti oči da uvidimo Kristovu veličinu. Ovdje vrlo dobro odgovaraju riječi pjesme „Djevice nevina“:

*Djevice nevina, Majčice blaga,
pogledaj ovaj nevoljni svijet
koj' te zaziva, Majčice draga,
i moli za tvoj zagovor svet.*

LEGENDA O MAJCI BOŽJOJ BISTRičKOJ

Čuvši da Turci provaljuju u Zagorje, suhonjavi Benedikt, župnik crkve sv. Petra, pripasa mač i baci se na konja. Odjaha do kapelice, istrgnu kip iz postolja i odnese ga u crkvu sv. Petra. Noću dlijetom i čekićem obi kamen ispod pjevališta i u otvor stavi kip, prekriži se nekoliko puta i zazida Djevicu. Turci su se zaista zalijetali u te krajeve, ali Bistricu nisu poharali. Seljaci su se srdili i pitali gdje je i kako nestao kip iz kapelice. Prolazile su godine, minula i seljačka buna. Kosti župnika Benedikta ležale su ispod kamene ploče u crkvi, tri metra od zazidanoga kipa. I ostao bi kip ondje zauvijek da se nije dogodilo čudo.

Bijaše to u vrijeme župnika Luke. Obnoć bi sam molio u praznoj crkvi, klečeći pred glavnim oltarom nad kojim je stajao nebeski ključar zabrinuta lica. Jedne noći opazi Luka odsjaj na pozlaćenim vratašcima svetohraništa i naglo se okrene prema crkvenom koru, sluteći nesreću. Snažna je svjetlost izbijala iz zida ispod pjevališta, rasvjetljavala grede i svu utrobu crkve. Pomisli župnik da je požar zahvatio kor, pritrči bliže, ali tada svjetla nestane. Popne se na pjevalište, ali ne opazi vatru ni išta neobično. Vratu se do oltara, sklupi ruke i zamisli se. Do jutra je nastojao proniknuti u tajnu toga znaka. Čak se na trenutak uzradio da je u zidu Sveti Gral, o kojemu je često maštao.

Oboružan željeznom šipkom i čekićem, razvali Luka sljedeće noći zid ispod pjevališta na onome mjestu gdje je vidio svjetlost. Ne nađe žuđeni kalež nego kip Majke Božje te se rasplače. Osjećao se iznevjerenim. Zatim se duboko posrami tog osjećaja, pade ničice i zamoli za oprostjenje Majku Milosrđa. Otare rubom haljine prašinu s Majčina lica i promotri njene zagorske obraze. Nasmiješi se jer mu bijaše poznato da se u svakom narodu i u svakom kraju Djevica ukazuje u liku njemu prisnom.

I opet su prolazile godine, umirali i rađali se ljudi, a kip Bogorodice s djetetom stajao na postolju uz glavni oltar jer se više nitko nije sjećao da pripada kapelici na Vinskom vrhu. Tako bi i ostalo da se nisu opet pomamili Turci, i to u doba kada je bivši bistrički župan odavno ležao pod kamenom pločom, ali u talijanskom Riminiju, jer se bio domogao visokih crkvenih časti. Tadašnji pak župnik, čije ime povijest ne pamti, oprezan kao onaj Benedikt i sklon zidanju kao i taj, zazida kip Majke Božje u strahu od poganskih osvajača. I dugo je Djevica čamila u mraku, sve do vremena biskupa Borkovića. A bijaše taj vrući štovatelj Djevice Marije još od dječjačkih dana.

Baš u onom tjednu kada je Borković pisao prijedlog Hrvatskom saboru da donese odluku o postu uoči blagdana Bezgrješnog začeca, najavi mu se jednoga jutra bistrički župnik Moltorisa. Biskup je postavljao brojna pitanja o stanju duha i duša u njegovom dijelu Hrvatskog zagorja te, naravno, upitao kako se štuje Majka Božja. Pomalo zatečen Moltorisa je rekao:

– *Uobičajeno, hm, u molitvama svakodneвно, a na Njezine blagdane zanosno. Ali nekih posebnih marijanskih svečanosti nema... To jest, nema čak ni kipa ni slike, ni kipa Marijina.*

– *Nema kipa? Kako nema kipa? Pa kip je bio ondje kad je meni bilo... no, oko dvadeset godina.*

– *Ja nisam našao takav kip u crkvi.*

– *Ona mora da ga je netko ukradio ili možda...*

Zamislili se biskup nad nitima neke stare priče, a glasno reče:

– *Nije valjda opet zazidan!*

– *Ma, u stvari ima ondje nešto u zidu, ali rekoše mi da je uzidana neka plemenita pokojnica. Samo joj se čelo vidi prekriveno prašinom.*

– *A vi lijepo pogledajte, pa se uvjerite.* – otpusti ga biskup.

Župnik učini što mu je bilo naloženo i pronađe kip Djevice, još većma pocrnjele u dugom tamnovanju, premda bijaše kraće od prvoga.

Ivan postavi kip na glavni oltar. Glas se proširi. Nagrne narod, a Majka Božja Bistrička stade šakom i kapom dijeliti milost nevoljnima i bolnima, kao da je htjela nadoknaditi izgubljeno vrijeme. U stotinu godina koje su slijedile dogodi se tisuću čuda, ako ne i više. Crkva postade pretijesna te bude sagrađena nova, ljepša i veća, posvećena ne više sv. Petru nego Gospi. Ni Bistrica ne ostade Bistricom, nego se od tada zvala Marijom Bistricom.

Današnja župna crkva u Mariji Bistrici građena je između 1879. i 1882. godine prema nacrtu bečkoga arhitekta Schmidta, a pod nadzorom njegovoga učenika Hermana Bolléa. Djelomično je izgrađena na starim temeljima i proširena u neorenesansnom stilu; podignute su i nove arkade, a proširen je i novi župni dvor. Slikar Ferdo Quiquerez naslikao je 22 čudotvorna uslišanja po zagovoru Majke Božje Bistričke, a D. Novak izradio kipove Krista raskrsta i sv. Kristofora.

Za vrijeme gradnje uoči blagdana Uznesenja Marijina izbio je požar u kojem je oštećena cijela unutrašnjost crkve, osim velikoga oltara i čudesnog kipa Majke Božje. Novi je oltar posvećen 1883. godine. Bistrička crkva 1923. godine dobiva naziv manje bazilike (basilica minor), a dodijelio joj ga je papa Pio XI. Nadbiskup zagrebački Antun Bauer, uz asistenciju nadbiskupa Alojzija Stepinca, okrunio je zlatom čudotvorni kip Majke Božje 1935. godine i proglasio Majku Božju Kraljicom Hrvata.

ZAVJET HRVATSKOG SABORA

Hrvatski sabor 1710. godine zavjetuje da će u crkvi Blažene Djevice Marije podići dostojan glavni oltar, a godine 1715. ispunjava taj zavjet i daje urediti veliki glavni oltar. Crkva je proširena i 1731. godine posvećena Majci Božjoj Snježnoj.

„Obećajemo da ćemo Ti ostati vjerni i iskreni štovatelji...

Vjerni dok budu žuborili potoci naši,
šumile rijeke naše,
dok se bude pjenilo sinje more naše.
Vjerni dok se budu zelenile livade naše,
dok se budu zlatile njive naše,
dok se budu sjenile tamne šume naše
dok bude mirisalo cvijeće domovine naše!”

To su riječi zavjeta što ga je 7. srpnja 1935., u svetištu u kojem će biti proglašen blaženim, Majci Božjoj Bistričkoj izrekao Alojzije Stepinac, nadbiskup koadjutor.

Kip Majke Božje Bistričke opisao je mons. Svetozar Rittig, župnik Svetog Marka, ovako: „Biser bistričkoga svetišta jest čudnovati kip Majke Božje Bistričke. Kip nije nikakva skupocjenost ni umjetnina. Ne odlikuje se nikakvom vanjskom ljepotom. Izdjeljan je iz drva i svojom se skromnošću i tamnim obrazom u prvi mah čudno doimlje duše, ali što dulje stojiš i moliš pred neobičnim likom, sve te više osvaja i obuzimlje, navru ti suze na oči i osjetiš unutrašnju ljepotu skromne Madone i obuhvatiš smisao biblijskih riječi.“

15. kolovoza 1971. godine održan je u Mariji Bistrici XIII. Internacionalni marijanski kongres te je tom prigodom Biskupska konferencija proglasila svetište Majke Božje Bistričke Nacionalnim prošteništem čitavoga hrvatskog naroda. 1971. godine održao se u Mariji Bistrici i Prvi hrvatski nacionalni marijanski kongres. 9. rujna 1984. godine održana je veličanstvena proslava završetka višegodišnjeg slavlja – trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata, tristota obljetnica našašća čudotvornog kipa Majke Božje Bistričke i Nacionalni euharistijski kongres.

POSTAJE KRIŽNOGA PUTA

U Mariji Bistrici je uređen okoliš prigodom dolaska Sv. Oca Ivana Pavla II. 3. listopada 1998. godine, koji je proglasio zagrebačkog nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca blaženim mučenikom. Početkom devedesetih godina prošloga stoljeća dovršen je i Križni put koji je započeo Alojzije Stepinac kao zagrebački nadbiskup. Bile su postavljene prve četiri postaje, a preostale su donirali, odnosno financirali, uglavnom Hrvati iz inozemstva. Hrvati iz hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj sa svojim hercegovačkim ocima franjevcima financirali su VIII. postaju Križnoga puta (Isus tješi Jeruzalemske žene). Postaju je uradio Ante Starčević, poznati umjetnik iz Zagreba. Njegovi se radovi nalaze i u crkvi na Širokom Brijegu, a njegov velebni mozaik sv. Franje Asiškoga na pročelju župne crkve na Kočerinu.

HRVATSKO ZAGORJE I MARIJA BISTRICA

Hrvatsko zagorje je kulturno-povijesna hrvatska regija u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, od Zagreba odvojeno Medvednicom - odakle mu i naziv „za gorom“. Pretežito je brežuljkast kraj između Maceljskog gorja, Medvednice i rijeke Sutle, čijim se središnjim dijelom, u smjeru zapad-istok, pruža gorski niz Strahinjčica-Ivančica koji dijeli Zagorje na sjeverni i južni dio. Sjeverno zagorje (u porječju gornjeg i srednjeg toka Bednje) gravitira prema Varaždinu i dio je Varaždinske županije, a južno (u porječju Krapine i uz Sutlu) pripada Krapinsko-zagorskoj županiji. Zbog guste naseljenosti i visokog prirodnog priraštaja sredinom XIX. stoljeća, uslijed jakog usitnjavanja ionako malih posjeda, pojavila se agrarna prenaseljenost. Tada se Zagorje iz imigracijskog počelo pretvarati u emigracijski kraj. Stanovništvo se iseljavalo u Zagreb, ali i u druge ponajprije poljoprivredne krajeve središnje i istočne Hrvatske. Sve do 1948. godine, zbog visokog prirodnog priraštaja i unatoč emigraciji, broj stanovnika se stalno povećavao do maksimalnih 273 tisuće. Nakon toga slijedi razdoblje izrazitog smanjivanja broja stanovnika koje traje sve do danas. Hrvatsko zagorje sada ima oko 207 tisuća stanovnika, a ipak još uvijek spada među najgušće naseljene hrvatske krajeve (oko 110 st./km²).

MAJKO BOŽJA BISTRičKA

Majko Božja Bistrička, moli se za nas. Mi smo tvoji putnici, blagoslovi nas. Mi ti ruke pružamo, srcem te pozdravljamo, zdravo, zdravo, zdravo Marijo! Umnoži našu vjeru, učvrsti ufanje, o primi mila Majčice, nas izgubljene sve.

Majko Božja Bistrička moli se za nas. S tobom nam se rastati žalostan je čas. Mi ti ruke pružamo, srcem te pozdravljamo: zbogom, zbogom, zbogom Marijo! Umnoži našu vjeru, učvrsti ufanje rasplamti mila Majčice, ljubavlju nas sve.

MOLITVA MAJCI BOŽJOJ BISTRičKOJ

Majko Božja Bistrička, ti si u svojoj majčinskoj dobroti odabrala u našem Hrvatskom zagorju mjesto koje se po tebi zove Marija Bistrica. Tu se časti tvoj čudotvorni lik. Tu je tvoje svetište u kojem svoju djecu obasipaš svojim milostima. Tu liječiš duhovne i tjelesne rane zemaljskih patnika i ispunjaš želje onih koji se pouzdano k tebi utječu. Ti poznaješ sve moje duševne i tjelesne potrebe. Tebi sam se, kao Božjoj i svojoj Majci, odlučio moliti, otvoriti svoje srce i izraziti svoje želje. Ti me, Isusova i moja Majko, koja u svojoj dobroti nikada nikoga nisi od sebe odbila, milostivo saslušaj i usliši. Amen. Zdravo, Marijo...

KOLIKO BOGOVA ZAPRAVO ŠTUJEMO MI HRVATI

IAKO ODNEDAVNO NIJE NAJPOPULARNIJI VIRTUALNI „LIK“ NA MREŽI/INTERNETU, JER O NJEMU - KORISTEĆI PRETRAŽIVAČ GOOGLE - MOŽETE PRONAĆI „SAMO“ 101 MILIJUN DOKUMENATA, dok ih, primjerice, o Vladimiru Putinu ima 166 milijuna, a o Baracku Obami čak 191 milijun, Isus Krist i njegova zemaljska majka, Kraljica Mira koja redovito svraća u Međugorje, i dalje su uzori koji ljude dobra srca i volje potiču na najplemenitije riječi i djela: na razmišljanje o smislu i prolaznosti života, siromaštvu, činjenju dobra, životu na zemlji i – vječnom životu.

SLAVEN LETICA

Ne tako davno na zasluženi smo povijesni odmor ispratili još jedan Uskrs, nastojeći barem tog dana zabraviti na sve ono loše što mu je prethodilo i zbivalo se u našem bliskom i dalekom okruženju i pozadini: dugotrajna recesija, masovna besposlica, brojni ratovi, terorističko zlo, psihoza izazvana pojavom i širenjem ebole, rijeke i logorišta izbjeglica i prognanika, opće ozračje tjeskobe i straha koji su se ponovno nadvali nad nama Hrvatima, Europljanima, pa i cijelim čovječanstvom.

Kršćanski dio čovječanstva svake godine slavi uskrsnuće Boga-čovjeka, ali, krajem godine, i rođenje bebe-Boga u

Spoznaja da pitanja vjere i nevjere nisu pitanja strogih i nepomirljivih suprotnosti, već složenih i uzbuđljivih kontinuiteta, mogla bi konačno dovesti do okončanja neotkrivenog hladnog rata znanosti i religije koji traje dvadesetak ili tridesetak puta dulje od onog „kratkotrajnog“: ideološkog Hladnog rata između komunističkog Istoka i demokratskog Zapada.

Betlehemu, čiji su mama i tata bili iz seoceta, zapravo selendre, Nazareta, za koju bi njeni tadašnji žitelji mogli slobodno reći da se nalazila Bogu iza leđa.

Upravo ta beba-Bog-seljačić kojem su roditelji nadjenuli ime Isus Krist i koji, sve govori u prilog te teze, nije znao niti jedan svjetski jezik osim materinskog, aramejskog, postao je i ostao, dulje od dva tisućljeća (zasad) glavni lik onoga što se naziva zapadnim kršćanstvom ili zapadnom civilizacijom.

Iako taj povijesni „lik“ u tom predugom povijesnom vremenu nije mijenjao ni ime ni prezime, što bi po današnjim hrvatskim zakonima slobodno mogao učiniti, a nije bitno promijenjeno ni njegovo metafizičko i teologijsko biće, genijalni američki teolog, svjetovni akademski „propovjednik“ (sveučilišni profesor), znanstvenik, istraživač i pisac povijesti kršćanstva **Jaroslav Jan Pelikan** (1923. – 2006.) u knjizi, koju vam od srca preporučujem za čitanje,

Isus kroz stoljeća (prevedena je na brojne svjetske jezike, pa i na hrvatski i to u Mostaru 1997.) uspio je pokazati i dokazati kako su povijesne okolnosti u kojima su ljudi i narodi živjeli mijenjale kulturne predodžbe, pa i stvarne slike i civilizacijske „slike“ o tom neponovljivom, tajnovitom, otajstvenom Bogo-čovjeku.

Pelikan bezbrojne osobne i skupne predodžbe i vjerovanja o Isusu Kristu svodi na osamnaest – tako bi ih nazvali mi sociolozi – „idealnih tipova“: Rabin, Prekretnica povijesti, Svjetlo poganima, Kralj kraljeva, Kozmički Krist, Sin Čovječji, Prava slika, Krist raspeti, Monah koji vlada svijetom, Zaručnik duše, Božanski i ljudski uzor, Svestrani čovjek, Zrcalo Vječnoga, Knez mira, Učitelj zdravoga razuma, Pjesnik duha/duše, Osloboditelj i Čovjek koji pripada cijelome svijetu.

U svojoj drugoj znanstveno-popularnoj knjizi sličnoga spoznajnog i prosvjetiteljskoga poslanja *Marija kroz stoljeća*, također prevedenoj na hrvatski jezik, također kod „Zirala“ u Mostaru, bavi se mijenama predodžbi, uvjerenja, vjerovanja i ukazanja ili „slika“ o Isusovoj majci, Bogorodici, Blaženoj Djevici, Kraljici Mira, Mariji.

Prava je grehota da isti autor nije napisao i knjigu *Bog kroz stoljeća* u kojoj bi pokazao kako su se mijenjale i kako će se i dalje mijenjati predodžbe ljudi o Bogu-Ocu-Svemogućem, Stvoritelju Neba i Zemlje.

Da su predodžbe različitih ljudi, društvenih skupina, naroda, pa i cijelih epoha i civilizacija (koje su, kako je

pokazao genijalni francuski pjesnik, esejist i mudroslov *Paul Valery*, ponekad *smrtne kao i mi ljudi*), o Bogu šarolike i da se mijenjaju vremenski i prostorno pokazuju brojna sociologijska istraživanja.

Najopsežnije i najtemeljnije istraživanje o, primjerice, predodžbama Amerikanaca o Bogu provela je skupina istraživača sa Zavoda za istraživanja vjere Sveučilišta Baylor. Terensko je istraživanje trajalo pune tri godine (od 2005. do 2008.), a sastojalo se od dubinskog intervju (upitnik je imao čak 400 pitanja) 1700 ispitanika. Na temelju rezultata tog istraživanja profesori Paul Froese i Christopher Bader objavili su 2010. knjigu *Četiri američka Boga: Što govorimo o Bogu i što taj govor kazuje o nama* (America's Four Gods: What We Say about God and What That Says about Us).

Ključni je rezultat istraživanja i temeljna poruka spomenute knjige saznanje da u današnjoj Americi doista postoje četiri paradigmatičke osobne, kulturno zadane, predodžbe ili „slike“ Boga koje pisci knjige nazivaju „četiri Boga“.

• **Prvog Boga nazivaju „Autoritativni (zapovjedni, mjerodavni, strogi) Bog“** (Authoritative God). U Boga kojeg ispitanici vide kao vrlo strogog, ponekad i vrlo ljutitog, goropadnog motritelja i sudca svakog i svih ljudskih postupaka, utjerivača božanske pravde na zemlji, vjeruje

31% Amerikanaca (treba kazati da je uzorak obuhvatio opću populaciju, dakle, vjernike raznih vjera, ali i nevjernike).

• **U drugog Boga kojeg nazivaju „Dobročudni (dobrohotni/dobronamjerni) Bog“** (Benevolent God) vjeruje i uzda se 24% Amerikanaca; za njih je Bog milostiv, dobronamjran, popustljiv, sklon gledanju kroz prste i oprostu malim, ali i velikim grešnicima kojem se uz ufanje mogu u molitvama obratiti kad su potrebiti, zdvojni i ranjivi.

• **U „Kritičnog Boga“** ili „Boga – kritičara“ (Critical God) vjeruje 16% Amerikanaca: oni vjeruju da Bog stalno, neopaženo i pažljivo, kritički promatra i prosuđuje svakoga od nas i sve ljude iz beskraja nebeskih visina, da je sklon pomoći onim najpotrebitijima, ali da rijetko djeluje na Zemlji jer se priprema za Posljednji Sud koji ne gine svakom od nas smrtnika.

• **Daleki (udaljeni, nedokučivi) Bog** (Distant God) onaj je u kojeg vjeruje 24% ispitanika: za njih Bog nije osoba s ljudskim karakteristikama koja nešto „čini“, pa ga i ne oslovljavaju kao „On“; oni Boga vide kao otajstvo koje stoji iza čarobne ljepote planina, žitnih polja ili sunčanoga dana; vide ga kao svemoćni um i volju koji stoji iza nedokučivosti ljudskog života i svemira.

Budući da je istraživanje pokazalo kako u Americi živi tek 5% nevjer-

nika, nesigurnjaka (agnostika) ili bezbožnika, njegovi autori misle da se brojni svjetonazorski nesporazumi i sukobi, pa i verbalni „ratovi“ i fizički obračuni češće zbivaju među onima koji vjeruju u „različite“ „američke“ Bogo, nego između vjernika i nevjernika.

Istraživanja i spisi spomenutih i drugih bogoznanaca (bogoslova, teologa) koji nas navode na zaključak koji se i vašem piscu čini neospornim – da se pojedinačne i kolektivne predodžbe o Bogu, Isusu Kristu, Bogorodici, pa i svakom i svim svecima i blaženicima u nekim detaljima, ali i u krupnijim i općim predodžbama razlikuju – važne su i za aktualne hrvatske prijepore o odnosu vjernika, nevjernika i nesigurnjaka (agnostika).

Tiču se i vječnih rasprava o odnosu i navodnoj nepomirljivosti znanosti i religije.

Spoznaja da pitanja vjere i nevjere nisu pitanja strogih i nepomirljivih suprotnosti, već složenih i uzbuđljivih kontinuiteta, mogla bi konačno dovesti do okončanja neotkrivenog hladnog rata znanosti i religije koji traje dvadesetak ili tridesetak puta dulje od onog „kratkotrajnog“: ideološkog Hladnog rata između komunističkog Istoka i demokratskog Zapada.

Značajan korak u tom pravcu učinio je nedavno pomalo „otkačeni“ papa Franjo koji je u Papinskoj akademiji znanosti (!) u Vatikanu „sablaznjivo“ kritički progovorio čak i o – Knjizi Postanka: *Kad u Knjizi Postanka čitamo o stvaranju svijeta često Boga zamišljamo kao svemogućeg mađioničara s čarobnim štapićem. No, tome nije tako. Bog je stvorio ljudska bića i pustio ih neka se razvijaju prema unutrašnjim zakonima koje je dao svakom od njih kako bi ostvarili ispunjenje.*

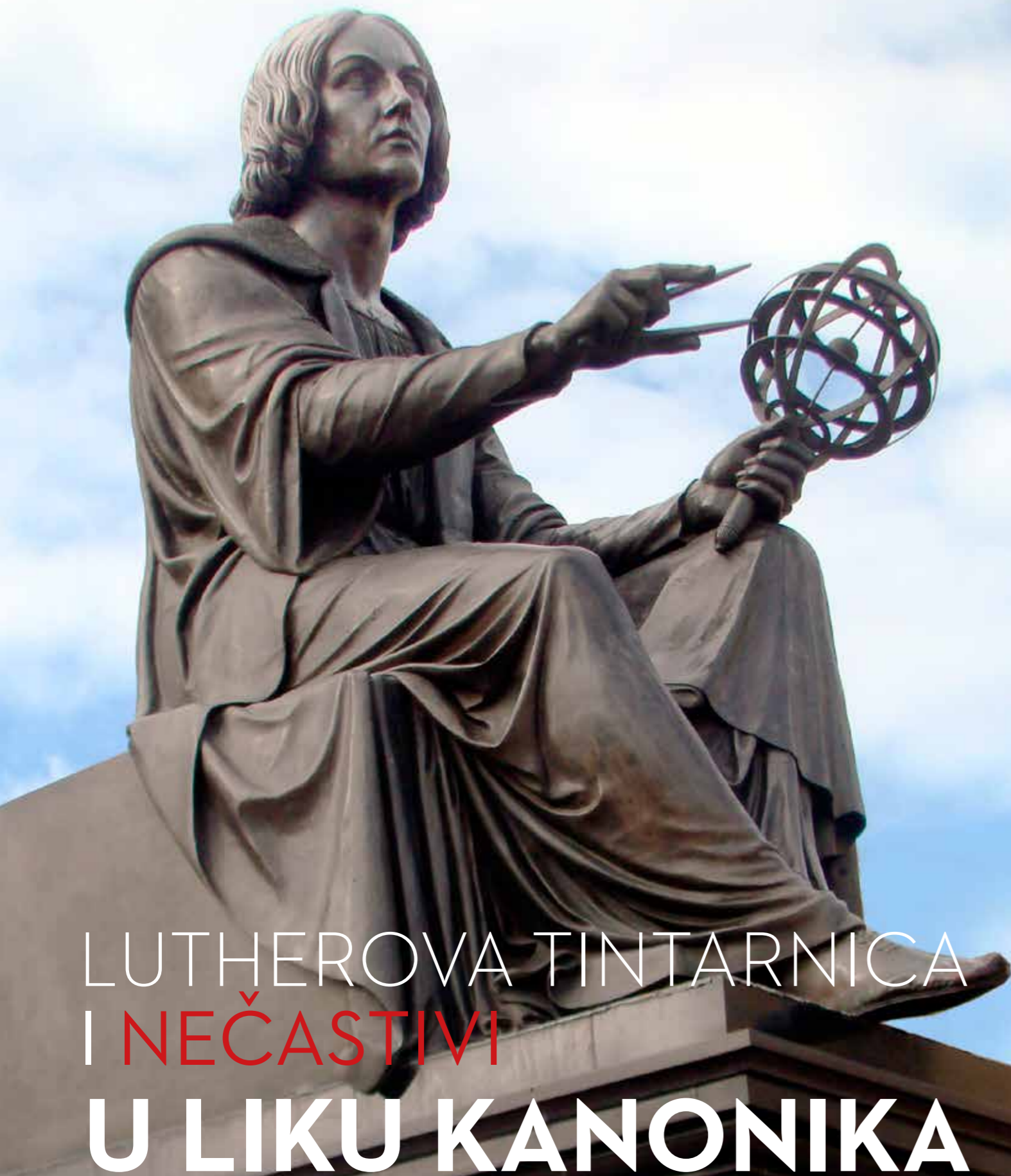
Onako usput: te su mi riječi izmamile osmijeh jer sam i osobno, u dječjoj mašti za vrijeme vjeronauka, Dragoga Boga uvijek zamišljao kao jedinog mađioničara koji je spretniji i sposobniji od velikog junaka mojeg djetinjstva: američkog iluzioniste mađarskih korijena Harryja Houdinija (pravog imena Erik Weisz: Budimpešta, Mađarska, 24. ožujka 1874. – Detroit, Michigan, SAD, 31. listopada 1926.)

Papa Franjo je ovako zaključio: *Teorija Velikog praska za koju i danas smatramo da označava početak svijeta nije u proturječju s intervencijom božanskog Stvoritelja već ga, naprotiv, zahtijeva. Prirodna evolucija nije u suprotnosti s idejom o stvaranju Svijeta, jer evolucija zahtijeva stvaranje bića koja imaju sposobnost napredovanja.*

I dok papa Franjo grabi krupnim koracima ususret povijesnom pomirenju Crkve i religije sa znanosti i znanstvenicima – slijedeći logiku pomirenja dogme o božanskom stvaranju i evolucije koju su zagovarali pape Pio XII. i Ivan Pavao II. – mnogi hrvatski borbene bezbožnici i nesigurnjaci (agnostici) u ime pet-postotne manjine i dalje inzistiraju na Marxovoj doskočici kako je religija opijum za narod.

Upravo zbog toga, uoči dolaska ili nakon odlaska Božjega „veleposlanika“ pape Franje u Bosnu i Hercegovinu, čini mi se važnim napomenuti kako bi bilo vrlo vrijedno i važno istražiti koliko i kakvih „bogova“ – nebeskih i zemaljskih – danas živi u Lijepoj Našoj i/ili Bosni i Hercegovini.

Jer, sva je prilika da se riječi Knjige Postanka o stvaranju nas ljudi (*Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih*. Post 1, 27), mogu primijeniti i na logiku ljudskog stvaranja novih i starih bogova i „bogova“: na nebu i na zemlji, u Zagrebu, Mostaru, Sarajevu i – Međugorju.

LUTHEROVA TINTARNICA I NEČASTIVI U LIKU KANONIKA

POSJETITELJ ZNAMENITOGA NJEMAČKOG DVORCA WARTBURG - U KOJEMU JE UTEMELJITELJ PROTESTANTIZMA MARTIN LUTHER, POŠTO SE POSVEMA ODALEČIO OD KATOLIČKE CRKVE, ZAHVALJUJUĆI SVOMU BOGAŢOM PRIŠTAŠI DOBIO UTOČIŠTE - I DANAS MOŽE UOČITI POVELIKU CRNU MRLJU NA ZIDU KULE U KOJOJ JE MJESECIMA PREVODIO NOVI ZAVJET S GRČKOGA NA NJEMAČKI JEZIK KAKO BI NJEGOV SADRŽAJ I PORUKU Približio Običnu Puku.

Mrlja je po njegovu svjedočenju nastala jedne noći dok je marno radio na prijevodu. Tako udubljen u posao iznenađeno mu se ukazao Sotona koji mu je oštro naredio da se okani prevođenja Biblije. Uznemiren, ali ne i pokoleban, zazivajući Gospodinovo ime, Luther je na nepozvana gosta bacio staklenku punu tinte. Vrag je istoga trenutka nestao, a nijemi svjedok toga neobičnog susreta (p)ostalo je crnilo za pisanje na inače neprikladnu mjestu za takvu djelatnost.

Da se kojim slučajem poslije toga događaja na vratima bivšega katoličkog redovnika augustinca pojavio njegov suvremenik Nikola Kopernik i izložio mu svoju teoriju po kojoj je Zemlja, a ne Sunce vječiti nebeski putnik, zasigurno bi Luther u ovome vremenskom poljskom kanoniku prepoznao istoga onog napasnika (ili barem njegova kapelana!) što ga je već pokušao prestraviti i odvratiti od prevažnoga pothvata te bi ga vjerojatno s istim žarom počastio istom količinom mastila.

Čemu ova, mogao bi tkogod primijetiti, pomalo zajedljiva i „neekumenska“ usporednica i koja joj je svrha? Odgovor je: Istine radi! Naime dopustimo li se (svjesno) uvući u, od prosvjetiteljstva naovamo, prevladavajuću misaonu matricu kako su religije najveća zaprjeka svekoliku znanstvenom napretku i ostvarenju „kraljevstva zemaljskoga“, pri čemu nečasno prvo mjesto nesumnjivo pripada Katoličkoj Crkvi, bez pretjerana napora došli bismo do, za mnoge zacijelo, neočekivanoga zaključka da su protestantske crkve bile kudikamo zazornije prema novim zamislama i hipotezama koje nisu bile u skladu sa stavovima njihova učiteljstva i onodobnim općeprihvaćenim svjetonazorom. Primjerice, četiri godine prije nego će iz tiska izići Kopernikovo, poslije će se pokazati, kapitalno djelo *O gibanjima nebeskih sfera*, čuvši za novu tezu da Zemlja nije središte svemira, Luther se u društvu najbližih suradnika i prijatelja s gnušanjem osvrnuo na promicatelja te bogohulne tvrdnje nazvavši ga budalom koja hoće izokrenuti cijelu astronomiju utemeljenu na Svetome pismu. Pritom se pozvao na mjesto u Starome zavjetu gdje je Jošua naredio Suncu (a ne Zemlji!) da se zaustavi sve dok se bitka ne okonča. O ovome „slučaju“ slične su stavove imali i drugi reformatorski prvaci.

Nasuprot tomu, Kopernik je u katoličkim krugovima cijeloga svog života uživao velik ugled i bila su mu otvorena vrata najvećih crkvenih velikodostojnika, pa i

IVICA MUSIĆ

KOPERNIK JE U KATOLIČKIM KRUGOVIMA CIJELOGA SVOG ŽIVOTA UŽIVAO VELIK UGLED I BILA SU MU OTVORENA VRATA NAJVEĆIH CRKVENIH VELIKODOSTOJNIKA, PA I SAMOGA VATIKANA. ŠTOVIŠE, PAPE KLEMENT VII. I PAVAO III. ČITALI SU NJEGOVE SPISE I NISU U NJIMA PREPOZNALI NIŠTA ŠTO BI MIRISALO NA SUKOB VJERE I ZNANOSTI. STOGA SU GA POTICALI NA DALJNJA ISTRAŽIVANJA. PRI SVOJOJ REFORMI KALENDARAR PAPA GRGUR XIII. ČAK SE POSLUŽIO NEKIM NJEGOVIM SPOZNAJAMA.

samoga Vatikana. Štoviše, pape Klement VII. i Pavao III. čitali su njegove spise i nisu u njima prepoznali ništa što bi mirisalo na sukob vjere i znanosti. Stoga su ga poticali na daljnja istraživanja. Pri svojoj reformi kalendara papa Grgur XIII. čak se poslužio nekim njegovim spoznajama. U čemu je onda bio problem? Zašto je Kopernik svoje revolucionarno djelo objavio neposredno prije nego će umrijeti? Je li se bojao crkvene osude ili nečega drugoga?

Iako vrlo pobožan katolik, ovaj se renesansni genij nesumnjivo brinuo zbog potencijalne reakcije onodobnih znanstvenika, a nipošto klerika, jer je itekako bio svjestan kako postoje snažni znanstveni prigovori njegovu modelu i kako on na njih nema znanstveno utemeljene odgovore. Zbog manjkavosti ondašnje fizike znanstvenici nisu poznavali zakon sile teže te su Koperniku prigovarali da bi se zbog Zemljine vrtnje na njoj neprestano morao opažati nezamislivo snažan vjeh vjetra. Koliku bi tek buku proizvela zemaljska kugla jureći oko svoje osi i oko Sunca! Zbog tih i drugih prigovora čak i jedan od najvećih astronoma svih vremena Tycho Brahe odbacio je teoriju o Zemljinoj vrtnji. Kopernik, koji je također bio zaknut za spoznaju zakona o gravitacijskoj sili, u tome trenutku nije bio sposoban dati uvjerljiv dokaz za svoje tvrdnje. Bez obzira na njezinu elegantnost i usklađenost s pojavama na nebu, nova je teorija dakle bila u suprotnosti s pojavama na Zemlji i njezino bi prihvaćanje bio rezultat intuicije ili pukoga hira, a nikako logična posljedica uvida u logičku snagu izloženih argumenata.

U ovome surjeću svakako treba reći da se i prije Kopernika u kršćanskoj miljeu slobodno raspravljalo o mogućnosti kretanja Zemlje. Već je u 14. stoljeću biskup Nikola iz Oresma, bez ikakva straha pred eventualnim sankcijama, zastupao heliocentričku sliku svijeta. U 15. stoljeću tu je sliku slobodno branio i biskup Nikola Kuzanski. Nije prema tome istina da su Kopernik i Galilei svojevrsni meteori koji su se na znanstvenome nebu pojavili neočekivano i niotkuda, bez ikakva kontinuiteta i uporišta u vremenu u kojemu su živjeli.

Da bi slika o ovoj temi bila potpuna, nužno je također spomenuti da su neki pokušali pokrenuti inkvizicijski proces protiv spisa u međuvremenu preminuloga astronoma. Ali sve je ostalo na pokušaju. Naime jedan od najučtenijih crkvenih uglednika svoga doba, kardinal Robert Bellarmine, koji je bio tadašnji voditelj rimske inkvizicije, inače iznimno verziran u astronomiji (studirao ju je na istome fakultetu na kojemu je studirao i Galileo Galilei), odgovorio je da za postupak protiv Kopernikova učenja ne postoji ni jedan valjan razlog. Ipak, djelo velikoga Poljaka, posvećeno papi Pavlu III., dospjelo je na Indeks zabranjenih knjiga, i to sedamdeset tri godine poslije njegova objavljivanja. To se međutim dogodilo ne zbog odmjerenoga i skromnoga Kopernika, nego zbog svadljivoga i slavohlepnoga Galilea. No to je jedna posve nova priča.

Jajce 87,8 Mhz
Mostar 100 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Lašvanska dolina 100 MHz
Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz
Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz
Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

Sateliti:
Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Gospin trg 1
88266 Međugorje,
Bosna i Hercegovina

Tel: ++387 36/653 547 uredništvo
++387 36/651 100 glavni
tehničar

++387 36/653 548 marketing

Faks: ++387 36/653 552

e-mail: marketing@medjugorje.hr
www.medjugorje.hr

Tjedni molitveni program

ljrtni raspored (od 1. lipnja do 31. kolovoza)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
 Prijepodne Sv. Mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Popodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 19 h Sv. Misa
 20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
 Prijepodne Sv. Mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Popodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 19 h Sv. Misa
 20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
 Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
 Prijepodne Sv. Mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Popodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 18 h Krunica
 19 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
 20 - 21 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. Misa na hrvatskom
 Prijepodne Sv. Mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Popodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 16 h Križni put uz Križevac
 18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 19 h Sv. Misa, blagoslov predmeta
 20 - 21 h Čašćenje Križa

SUBOTA

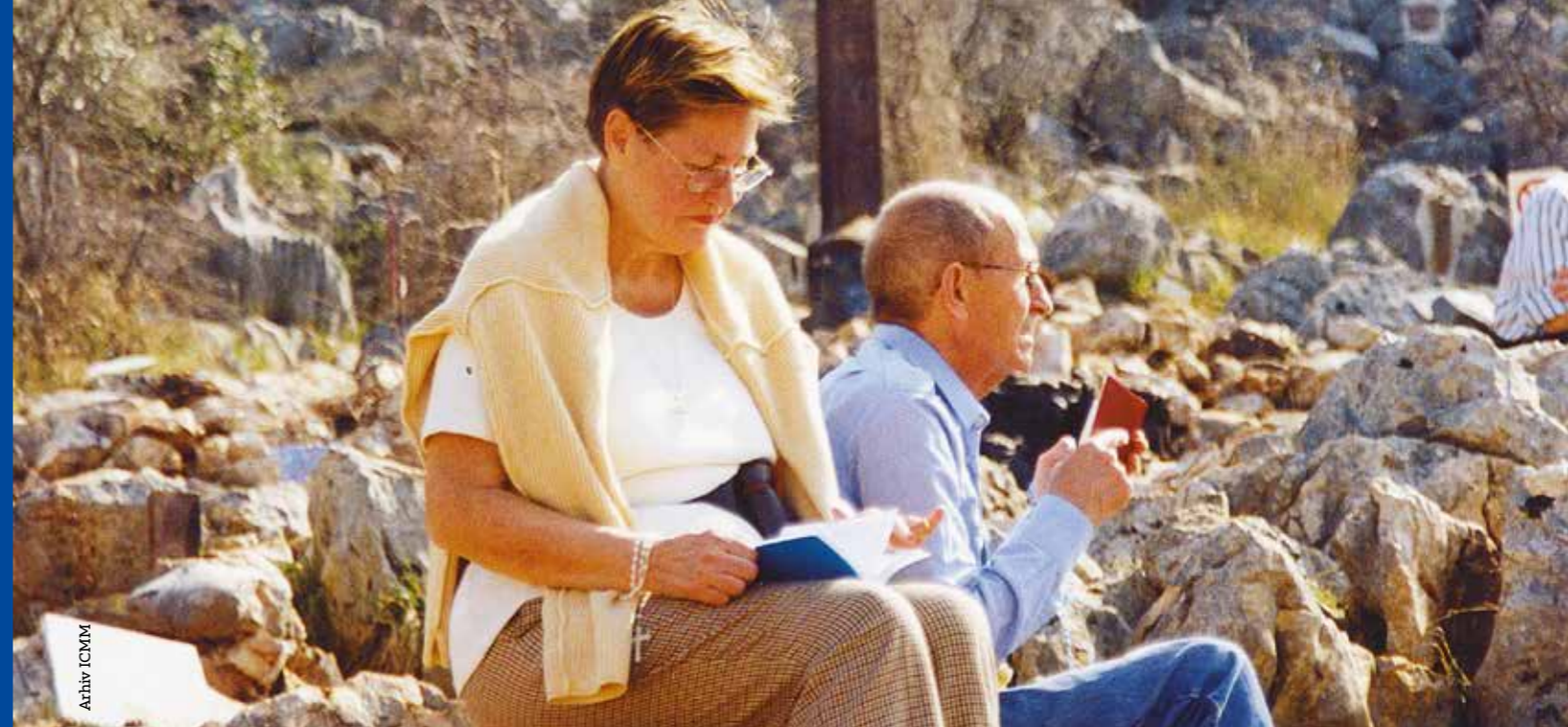
7.30 h, 13 h Sv. Misa na hrvatskom
 Prijepodne Sv. Mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Popodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 19 h Sv. Misa
 20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
 Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

7, 8, 11 i 19 h Sv. Mise na hrvatskom
 Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
 Prije podne Sv. Mise na različitim jezicima
 Tijekom dana Susreti sa svjedocima
 Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 16 h Krunica na Brdu ukazanja
 18 - 21 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 18 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 19 h Sv. Misa
 20 - 21 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

ZA HRVATSKE HODOČASNIKE

Svakoga dana od 1. srpnja do 31. kolovoza
 13 h sv. misa na hrvatskom jeziku

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

od 15. do 15. u mjesecu

PRIREDILA LIDIJA PARIS

MEĐUGORSKI VIDIOCI TVRDE DA JE U JEDNOM UKAZANJU GOSPA PLAČUĆI REKLA: „ZABORAVILI STE BIBLIJU!“

U svojim je porukama mnogo puta pozivala na čitanje Svetoga pisma. Rekla je: „Čitajte Sveto pismo, živite ga i molite da biste shvatili znakove ovoga vremena. ... Stavite Sveto pismo na vidljivo mjesto u svojoj obitelji, čitajte ga, razmišljajte i učite kako Bog ljubi svoj narod.“ (Iz poruka od 25. VIII. 1993. i 25. I. 1999.)

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj *Glasnika mira* u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Ponedjeljak, 15. lipnja 2015.

2 Kor 6,1-10; Ps 98,1-4; Mt 5,36-42

Utorak, 16. lipnja 2015.

2 Kor 8,1-9; Ps 146,5-8; Mt 43-48

Srijeda, 17. lipnja 2015.

2 Kor 9,6-11; Ps 112,1-4-9; Mt 6,1-6.16-18

Četvrtak, 18. lipnja 2015.

2 Kor 11,1-11; Ps 111,1-4.7-8; Mt 6,7-15

Petak, 19. lipnja 2015.

2 Kor 11,18.21b-30; Ps 34,2-7; Mt 6,19-23

Subota, 20. lipnja 2015.

2 Kor 12,1-10; Ps 34,8-13; Mt 6,24-34

NEDJELJA, 21. LIPNJA 2015.

DVANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Job 38,1,8-11; Ps 107,23-26.28-31; 2 Kor 5,14-17; Mk 4,35-41

Ponedjeljak, 22. lipnja 2015.

Post 12,1-9; Ps 33,12-13.18-20.22; Mt 7,1-5

Utorak, 23. lipnja 2015.

Post 13,2,5-18; Ps 15,2-5; Mt 7,6.12-14

Srijeda, 24. lipnja 2015. - ROĐENJE SV. IVANA KRSTITELJA

Iz 49,1-6; Ps 139,1-3.13-15; Dj 13,22-26; Lk 1,57-66.80

Četvrtak, 25. lipnja 2015. - 34. OBLJETNICA GOSPINIH UKAZANJA U MEĐUGORJU

Post 16,1-12.15-16; Ps 106,1-5; Mt 7,21-29

Petak, 26. lipnja 2015.

Post 17,1,9-10.15-22; Ps 128,1-5; Mt 8,1-4

Subota, 27. lipnja 2015.

Post 18,1-15; Otpj. pj.: Lk 1,46-50.53-55; Mt 8,5-17

NEDJELJA, 28. LIPNJA 2015.

TRINAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Mudr 1,13-15; 2,23-24; Ps 30,2-6; 11.12a.13b; 2 Kor 8,7.9.13-15; Mk 5,21-43

Ponedjeljak, 29. lipnja 2015. - SV. PETAR I PAVAO, apostoli

Dj 12,1-11; Ps 34,2-9; 2 Tim 4,6-8.17-18; Mt 16,13-19

Utorak, 30. lipnja 2015.

Post 19,15-29; Ps 26,2-3.9-12; Mt 8,23-27

Srijeda, 1. srpnja 2015.

Post 21,5.8-21; Ps 34,7-8.10-13; Mt 8,28-34

Četvrtak, 2. srpnja 2015.

Post 22,1-19; Ps 116,1-6.8-9; Mt 9,1-8

Petak, 3. srpnja 2015. - SV. TOMA APOSTOL

Ef 2,19-22; Ps 117,1-2; Iv 20,24-29

Subota, 4. srpnja 2015.

Post 27,1-5.15-29; Ps 135,1-6; Mt 9,14-17

NEDJELJA, 5. SRPNJA 2015.

ČETRNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Ez 2,2-5; Ps 123,1-4; 2 Kor 12,7-10; Mk 6,1-6

Ponedjeljak, 6. srpnja 2015.

Post 28,10-22a; Ps 91,1-4.14-15; Mt 9,18-26

Utorak, 7. srpnja 2015.

Post 32,23-33; Ps 17,1-3.6-8b.15; Mt 9,32-38

Srijeda, 8. srpnja 2015.

Post 41,55-57; 42,5-7a.17-24a; Ps 33,2-3.10-11.18-19; Mt 10,1-7

Četvrtak, 9. srpnja 2015. - Bl. Marija od Propetog Isusa Petković

Post 44,18-21.23b-29; 45,1-5; Ps 105,16-21; Mt 10,7-15

Petak, 10. srpnja 2015.

Post 46,1-7.28-30; Ps 37; 3-4.18-19.27-28.39-40; Mt 10,16-23

Subota, 11. srpnja 2015. - Sv. Benedikt, zaštitnik Europe, opat

Izr 2,1-9; Ps 34,2-11; Mt 19,27-29

NEDJELJA, 12. SRPNJA 2015.

PETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Am 7,12-15; Ps 85,9ab.10-14; Ef 1,3-14; Mk 6,7-13

Ponedjeljak, 13. srpnja 2015. - Majka Božja Bistrička

Izl 1,8-14.22; Ps 124,1-8; Mt 10,34 - 11,1

Utorak, 14. srpnja 2015.

Izl 2,1-15a; Ps 69,3.14.30-31.33-34; Mt 11,20-24

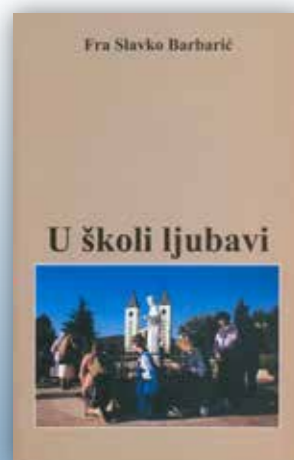
Srijeda, 15. srpnja 2015.

Izl 3,1-6.9-12; Ps 103,1-4.6-7; Mt 11,25-27

(Hrvatski institut za liturgijski pastoral)

Želite li bolje upoznati međugorsku duhovnost?

Pročitajte ...

Fra Slavko Barbarić,
U školi ljubavi
Ovi tekstovi proizlaze iz poruka Kraljice mira. Sve nas pozivaju u Gospinu školu ljubavi. Fra Slavko naglašava: Ljubav nije dar za dobre, nego temeljni uvjet života za sve.

Poruke Kraljice mira
„Dječice, čitajte svaki dan poruke koje sam vam dala i pretvorite ih u život. Volim vas i zato vas sve pozivam na put spasenja s Bogom.“ (Iz poruke od 25. prosinca 1989.)

Fra Ivan Landeka,
Bog na prvom mjestu
Gospa nam pruža vrlo jednostavan i nebrojeno puta oprobani recept za dobar kršćanski život... Riječ je o poretku stvari koje kršćanina čine kršćaninom.

Fra Ljudevit Rupčić,
Istina o Međugorju
„Tko dakle kopa po privatnom životu vidjelaca i drugih poslenika oko svetišta, tko istražuje i razglasi njihove stvarne ili izmišljene slabosti da bi tako dokazao neistinitost viđenja, očito ne poznaje teologiju ni crkvenu praksu, a posebno se ne boji Boga koji zabranjuje ne samo klevetu nego i ogovaranje.“ (Glas koncila)

Međugorje – Monografija
Do 24. lipnja 1981. godine Međugorje je živjelo kao i ostala hercegovačka sela: ljudi su obrađivali zemlju, sadili duhan i uzgajali lozu, proizvodili vino i uzgajali povrće. Zbog socijalnih prilika mnogi su odlazili u prekooceanske i zapadnoeuropske zemlje, te gradove u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Od 1981. godine, kada su počela Gospina ukazanja, život se župe promijenio. Gospa je, naime, osim šestero vidjelaca, odabrala cijelu župu i hodočasnike za svoje svjedoke i suradnike. To je posebno očitovano u poruci koju im je uputila rekavši: „Ja sam ovu župu na poseban način odabrala i želim je voditi.“ Ova će vam knjiga pokazati kako je jedno nepoznato selo postalo molitveno središte svijeta.

Lidija Paris,
S Marijom kroz Bibliju
Ako se istinski izložimo biblijskoj riječi, neka će se naša neutemeljena, površna i pogrešna uvjerenja i vjerovanja srušiti. Iz tih će se ruševina kamen po kamen izdici istinska vjera, solidna, trajna, duboka, sve dok ne počnemo misliti biblijski, a svijet razumijevati i tumačiti biblijski.

Sva izdanja možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

www.emedjugorje.com

Ususret Svetom Ocu

mir vama

Papa Franjo u Sarajevu 2015.

TEOLOŠKI NAGLASCI U PAPE FRANJE

FRA TOMISLAV
PERVAN

**ISHODIŠNE SU TOČKE DVIJE
PRETPOSTAVKE AKO ŽELIMO
OPISATI TEOLOŠKI PROFIL
PAPE FRANJE.**

Naime, on je ponajprije isusovac, uronjen u isusovačku duhovnost, a s druge strane, dolazi iz Argentine, zemlje i Crkve koja ima svoje specifičnosti, u životu i u vjerovanju. To je drugi, odnosno treći svijet. Na njega se daje primijeniti ono što je rekao Augustin: Vama sam biskup, s vama obični kršćanin, vjernik. Zato mu je i stil pontifikata različit od prethodnika. Počelo je to i s izborom imena Franjo što u sebi implicira duh i stav sv. Franje, a očitovalo se za prvoga pojavljivanja pred javnošću, kad je gotovo bojažljivo pozdravio vjernike te prije nego je podijelio svoj apostolski blagoslov, molio da najprije za njega mole i njega blagoslove vjernici te oni nazočnici pred tv-zaslonima.

Taj se stil očituje u mnogim njegovim gestama, u porukama djeci, hendikepiranima, migrantima, patnicima, mladima, utamničenicima, kršćanskomu puku. Ljudi prepoznaju autentičnost u nastupu, što su otkrili svjetski mediji, pa je postao medijski miljenik. Stil doduše nije teologija, ali je on izričaj nutarnjih stavova. Već je Sabor nosio u sebi zamisao okretanja Crkve prema sebi, ali i obraćanja svijetu, bez straha od svijeta, jer Isus treba svijet, želi u svijet. Teologija se ne svodi na teološke sustave, učene knjige, nego teologiju možemo prosuditi iz sadržaja govora, gesta i prakse crkvenih osoba u odnosu na praksu i duhovnost koja dominira u

stanovitome podneblju. Još je davne 1974. mladi pastoralac Bergoglio izrekao misao: „Želiš li znati što Majka Crkva vjeruje, pođi crkvenom učiteljstvu, ali, želiš li znati kako Crkva vjeruje, zaputi se vjernomu puku“. Svjedoci smo toga i ovdje, u Međugorju.

Teološki profil pape Franje očituje se u bitnome s jedne strane u življenoj isusovačkoj duhovnosti i programu, a s druge je strane obilježen latinoameričkim kontinentom te pastoralnom praksom, s posebnim naglaskom i osjetilom za Božji narod.

Ignacijanska duhovnost promatra stvorenu zbilju s Božjega zrenika. Bog je pogledao na svijet i čovjeka, on uzima inicijativu u svoje ruke, on je prvi ljubio nas. Rahner je to izrazio slikovito: Ignacije dolazi iz Boga i od Boga u svijet, a ne obrnuto. S Božjega zrenika promatra svijet, a Ignacijeva knjižica duhovnih vježba nije lektira koja se čita i odloži, nego je poput zbirke kuharskih recepata. Recepti nas ne mogu nasititi, nego treba slijediti njihove naputke i početi kuhati i kušati. Pojedinač mora osobno slijediti naputke duhovnih učitelja. Na takav način i u tome svjetlu treba čitati i Sveto pismo. Nije ono lektira, nego priručnik s konkretnim receptima koje svatko mora, što bi kazali pustinjaški oci, 'ruminare' – 'žvakati', 'preživati'. Upravo kao kruh. Kruh treba do te mjere 'žvakati' dok škrob ne postane sladak, slador u ustima. Tako je i s duhovnim naputcima koje primamo. Duhovni spisi nisu 'lektira', nego plod Duha i iskustva

pojedinač koji nam mogu pomoći u osobnome rastu. Bog govori i traži naš od-govor, na Božju akciju treba slijediti naša re-akcija. Milost prethodi etici, naše djelovanje odgovor je na Božje djelovanje. Svi smo ponajprije obdareni i iz te obdarenosti slijedi služenje svima. Služenje kao odgovor i odgovornost za svijet.

Drugi korak koji slijedi iz te duhovnosti jest pogled prema unutra. Papina teologija je teologija s povodom koja se odnosi na konkretne, duhovne i pastoralne probleme i pitanja vremena. U spektar te teologije spadaju duhovna pitanja poput susreta s Isusom i molitve, društvena pitanja poput siromaštva i migranata, etička pitanja (koja Papa stalno naglašava) poput korupcije, mafije, društvenih problema, kapitalizma, zatim pastoralna pitanja kao pučka pobožnost i gradski pastoral te teološka pitanja poput Crkve siromaha, teologije naroda Božjega, evangelizacija i na kraju politička pitanja kao što su obrazovanje i opće dobro. U žarištu promišljanja kod Pape nalazimo susret s Isusom i bližnjim, zatim zbilju grijeha te pobožnost-duhovnost. Susret ponajprije s drugim, s potrebitima, u njihovoj fizičkoj potrebi. Naime, sam nas je Božji Sin pozvao u svome utjelovljenju na revoluciju nježne ljubavi

(Papina apostolska pobudnica *Evangeliu Gaudium* 88). Papa usrdno moli svakoga vjernika, ma gdje se nalazio, na osobni susret s Isusom, već danas i ovdje. Dati se pronaći od Isusa (EG 3). Načini su susreta s Isusom čitanje Pisma, susret u sakramentima, zajedništvo s drugima. Naučiti u „zagrljaju s raspetim Isusom trpjeti“ (EG 91), prijateljevati s Isusom. To uključuje u sebe i svijest grijeha i grješnosti. „Da, to sam ja: Grješnik koga je Gospodin pogledao“. Otuda i Papino geslo: *Miserando atque eligendo*: Smilovao se i izabrao me! – pa je stoga trajno fasciniran Caravaggiovom slikom *Matejev poziv*.

Značajno mjesto u duhovnosti i teologiji pape Franje zauzima i pučka

pobožnost koju papa Franjo trajno promiče, njeguje i izriječkom ističe. Kako potječe iz Latinske Amerike, pred sobom ima tamošnju inačicu duhovnosti i pobožnosti koju je vjerni puk otkrio, štijući i časteći ponajprije Isusovu patnju i muku, križ i proslavu, zatim Mariju kao Djevicu i Majku koju slave u velikim hodočasničkim mjestima te štovanje svetaca. Prisjetimo se Guadalupe (Meksiko), Copacabane (Bolivija), Aparecida (Brazil), Lujana (Argentina). Pučka pobožnost postaje snagom evangelizacije koja utiskuje svoj biljeg vjeri u stanovitoj kulturi. To je 'mistika običnoga puka' (EG 124), a dokument iz Aparecida (2007.) naglašeno ističe značenje pučke pobožnosti u svim izražajnim oblicima tijekom cijele crkvene godine.

**Pučka pobožnost i religija izričaj su življene
vjere, koja daje životu orijentaciju te pomaže
da čovjek ovlada svakodnevnim nevoljama i
patnjama.**

Pučka pobožnost i religija izričaj su življene vjere, koja daje životu orientaciju te pomaže da čovjek ovlada svakodnevnim nevoljama i patnjama. Teološki su oblici pučke pobožnosti jedan „vidik inkarnacije, jer su proizišli iz inkulturacije kršćanske vjere u kulturi nekoga naroda“ (EG 90) te su time i locus theologicus, mjesto teološke spoznaje.

Papa dolazi iz pastorala velegrada Buenos Airesa. Crkva se treba otvoriti. U Knjizi Otkrivenja čitamo u pismu Crkvi u Laodiceji riječ Onoga komu je ime Amen: „Evo stojim na vratima i kucam...“ Papa je okrenuo tu riječ još prije konklava u poruku: „Isus stoji na vratima Crkve. Kuca, lupa da mu se napokon otvore vrata prema vani. Želi izići i krenuti u svijet“. Isus je nalik zatočeniku crkvenih struktura kojega ne puštaju van. Crkva treba stupiti s Bogom u razgovor, dvogovor, stupiti sa svijetom u razgovor, kako je to činio Isus. Ići van, na periferiju, među rubne.

Papa želi sveti nemir, želi da se nešto pokrene, izvana i iznutra, fizički i duhovno.

Sve je u kršćanstvu utemeljeno na misijama, odašiljanjima. Otac šalje Sina, Otac i Sin šalju Duha Svetoga, a Duh i Sin šalju Crkvu. Crkva je u bitnome missio, misija, poslanje. Po svojoj biti Crkva mora biti misionarska, to je njezina temeljna obveza i odgovornost, evangelizacija. Nije ona tu zbog sebe, nego spasenja svijeta. To se nalazi i u povojima isusovačkoga reda iz koga Papa dolazi. Teološke temelje iščitava Franjo iz pobudnice Pavla VI. *Evangelii nuntiandi* (1975.), ali i u dokumentima južnoameričkih sinoda, a dokumentu iz brazilske Aparecide (2007.) upravo je Bergoglio utisnuo svoj biljeg i redakciju. Sve što je svih prethodnih godina isticao, našlo je odjeka u apostolskom pismu *Evangelii gaudium* (2013.). Na stanovit način Papa postkoncilsku *communio-teologiju* zamjenjuje s *missio-teologijom*, pri čemu je bitno

evangelizirati kulture te evanđelje inkulturirati u sva podneblja. Stoga trajno naglašava kulture pojedinih naroda, njihovu pobožnost, koja može imati svojih 'slabih' strana, ali je ujedno i izražaj mudrosti i iskustva pojedinih naroda. Svaki je vjernik misionar u mjeri u kojoj je susreo Isusa Krista (EG 119). Pastoral, teologija i duhovnost međusobno su neodvojivi, moraju se prelijevati i prožimati. Teologija se rađa iz pastoralne i proživljene duhovnosti.

Za pohoda Brazilu rekao je biskupima kako nerijetko gubimo ljude jer ne razumiju jezik kojim govorimo. Zaboravili smo jezik jednostavnosti, a rabimo intelektualizam, tuđ našim suvremenim. Navještaj vjere treba gramatiku, slovnice jednostavnosti. Crkva je zajednica koja živi od riječi, za riječ, cjelokupno crkveno bogoslužje temelji se u vjeri da riječi posjeduju preobrazbenu, performativnu snagu koja pretvara tvar i materiju, kruh i vino, u Kristovo Tijelo i Krv.

Riječ ima moć pretvorbe, pa je Crkva ponajprije komunikacija Duha Svetoga koji mijenja i pre-tvara.

Papa Franjo dolazi iz Argentine, prema vlastitim riječima, s drugoga kraja svijeta, gdje se kršćanstvo inkulturiralo u konkretne prilike. Koncilski dokument *Ad gentes* - O misionarskom poslanju Crkve veli: „Doista, po uzoru na ekonomiju utjelovljenja mlade Crkve, ukorijenjene u Kristu i sagrađene na temelju apostola, primaju u divnu izmjenu sva bogatstva naroda... One uzimaju iz običaja i tradicija, iz mudrosti i znanja, iz vještina i umijeća svojih naroda, sve ono što može doprinositi da se hvali Božja slava, da zasja milost Spasiteljeva i da se pravilno oblikuje kršćanski život.“ (br.22) Za papu Franju pučka je pobožnost locus theologicus u kome vjera živi. „Izražajni oblici pučke pobožnosti sadrže u sebi mnogo toga čemu nas mogu poučiti, i onomu koji je kadar tumačiti ih, oni su teološko mjesto. Tomu trebamo posvetiti punu pozornost, napose glede nove evangelizacije“ (EG br. 126).

Slikovito bi se dalo reći: Prvo tisućljeće Crkve obilježilo je crkveni Istok, u drugom tisućljeću imamo Crkve Zapada koje su vodile glavnu riječ, jer je Istok preplavljen islamom, dok je treće tisućljeće, dolaskom pape s Juga, čini se, nastupilo vrijeme Crkve Juga, pri čemu je glava u Rimu, ali mjesne Crkve Juga daju svoj pečat, doprinos i bogatstvo. Ne smijemo smetnuti s uma: Prije stotinu godina 70% katolika živjelo je na sjeveru, 30% na jugu, dok su činjenice danas obrnute: Danas imamo na sjeveru 24% katolika, dok jug pokriva 68% (39 posto Latinska Amerika, 16 posto Afrika, 12 posto Azija i jedan postotak Oceanija).

U Argentini je nakon Koncila u saborskoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu (*Gaudium et Spes*) pojam 'svijet' zamijenjen pojmovima 'narod' i 'kultura', što je vodilo prema otkrivanju vlastitoga naroda i njegova poslanja u konkretnim pojedinostima i protegama, bijedi i patnji, manjkavostima, ali i sa svim kulturološkim, etičkim i religijskim blagom. Stoga argentinska teologija podvlači i ističe ulogu naroda Božjega kao subjekta. Narod Božji pretvara

Najčešće i ključne riječi koje Papa u svome rječniku rabi jesu: nježnost, milosrđe, istina i pravednost. One mogu i danas poslužiti kao teološki i praktični zamašnjak nove evangelizacije. Svi su vjernici pozvani prema svojim mogućnostima surađivati na ostvarenju planova koje je zacrtao papa Franjo u svome pontifikatu.

Crkvu u teološki, socijalni i povijesni subjekt. Crkva je misterij zajedništva Božjega naroda u povijesti, odn. misterij putujućega Božjega naroda u zajedništvu.

Suvremeni argentinski teolozi razvijaju teologiju Božjega naroda kao „Mi-teologiju“ u nauku o Crkvi. „Mi-teologija“ promatra narod kao kolektivni subjekt i hermeneutičko mjesto s kojega treba promatrati znakove vremena. Sastavnici 'naroda' dodaje poveznicu koncilске teologije, naglašavajući ulogu laika u Crkvi jer je već Drugi vatikanski sabor istaknuo Crkvu kao jedan Božji narod koji obitava u svim pucima i narodima ove zemlje (LG 13).

U svojoj pobudnici *Evangelii Gaudium* ističe Papa Božji narod kao „tajnu ukorijenjenu u Presvetom Trojstvu kojega je konkretni povijesni odraz putujući Božji narod koji evangelizira te nadilazi svaki po sebi nužni institucionalni oblik“ (EG 111). Papa razvija tu misao upravo u tome svome izvornom apostolskom pismu. Oblikovati, stvoriti narod znači naučiti ga razvijati kulturu susreta u pluralnoj harmoniji (EG 220). Poznat je njegov govor što ga je održao u

povodu 200. obljetnice argentinske nezavisnosti – Mi kao građani – mi kao narod u kome ističe odgovorno ponašanje svih te smisao pripadnosti vlastitomu narodu.

U svojim promišljanjima predlaže reformu Crkve u smislu dokumenta iz Aparecide u Brazilu (2007.). Nije mu nakana izvoziti latinoamerički model u svijet, nego želi da svaka Crkva ozbiljuje na pravom mjestu i u pravo vrijeme svoju zadaću na inkulturiran način. Ne želi on nikakav novi vidik centralizma, nego vjeruje da misionarska dinamika latinoameričke Crkve može doprinijeti obnovi Crkve. Papa traži stanje permanentnih misija, reformu struktura, što uključuje reformu papinstva kao i središnjih struktura sveopće Crkve (EG 32). Prema njemu Ecclesia semper reformanda jest ona koja je trajno in statu conversionis et in statu missionis, koja je u permanentnom obraćenju i misijama. Crkva svjedoči i u svojoj strukturi i u bogoslužju o evangelizaciji svih naroda.

Papa je kao nadbiskup Buenos Airesa običavao slaviti misu u malim prigradskim kapelicama s najsiromašnijim slojevima društva te je tu doživljavao pučku pobožnost kao izričaj inkulturacije vjere u širokim masama. Stoga u Latinskoj Americi Božji puk kao i činjenica pučke pobožnosti tvore hermeneutički krug koji se očituje napose u hodočašćenjima ili za krsnih slavlja. Pučka mistika izričaj je živoga iskustva Božjega naroda, i ona može poslužiti da se prihvati kao mjesto teološke spoznaje (locus theologicus) vjerničkoga čutila vjere (sensus fidei fidelium). Najčešće i ključne riječi koje Papa u svome rječniku rabi jesu: nježnost, milosrđe, istina i pravednost. One mogu i danas poslužiti kao teološki i praktični zamašnjak nove evangelizacije. Svi su vjernici pozvani prema svojim mogućnostima surađivati na ostvarenju planova koje je zacrtao papa Franjo u svome pontifikatu.

Na temelju gore iznesenoga s punom odgovornošću možemo ustvrditi kako se upravo ovdje u Međugorju ozbiljuje ono što Papa podrazumijeva pod vjerskim osjetilom, čutilom naroda Božjega koji je od samih početaka ovdje u Međugorju prepoznao Božje i Gospino djelo, gdje je prisutan, gdje izliva svoje srce pred Marijom Isusu te gdje se obistinjuje drevno teološko pravilo da je pravilo vjerovanja utemeljeno u molitvenoj praksi, da su molitva i bogoslužje izvor pravovjerna u Crkvi od samih početaka Crkve. Prema Novom zavjetu upravo na bogoslužnim sastancima imamo prve izričaje vjere i potonjega Vjerovanja - Creda Crkve.

MEĐUGORJE NE TREBA NAVIJAČE NEGO SVJEDOKE

FRA MARIO
KNEZOVIĆ

ZAŠTO PAPA FRANJO NE DOLAZI U HERCEGOVINU, U MOSTAR ILI U MEĐUGORJE? To je pitanje mnoge zagolicalo. Mnogi, pa i ja, imaju osjećaj da su ostali na margina Crkve i da Papa u širokom krugu zaobilazi vjernike u Hercegovini. Treći put zaredom papa dolazi u Bosnu, a Hercegovina ostaje na čekanju. Neki će možda zlurado primijetiti

evanđelje i srušiti podjele na one za i one protiv Međugorja. I jedni i drugi su u pravu, ako to čine po savjesti. Zato trebamo postati svjedoci, a ne navijači koji uzvikuju parole za jedno, a žive drugo. Važno je gledati prema naprijed ne prezirući ni prošlost ni znakove vremena.

Kad Isus apostolima govori kako na putu naviještanja treba biti ustrajan i nepokolebljiv, on im poručuje: „Nitko tko stavi ruku na plug pa se obazire natrag, nije prikladan za kraljevstvo Božje.“ (Lk 9, 62) Takav jasan Isusov nastup usmjerava pogled samo prema naprijed, na ono

putu naviještanja stajale razne prepreke i poteškoće. Sjetimo se kako sveti Pavao piše o svojim danima i godinama naviještanja: „Česta putovanja, pogibli od rijeka, pogibli od razbojnika, pogibli od sunarodnjaka, pogibli od pogana, pogibli u gradu, pogibli u pustinji, pogibli na moru, pogibli od lažne braće; u trudu i naporu, često u nespavanju, u gladi i žeđi, često

da je problem u tome što u svome okruženju imamo premalo Bošnjaka i Srba pa zato ne dolazi u hrvatske krajeve u Hercegovini. To sigurno nisu razlozi Papina nedolaska. Meni se nameće jedno drugo pitanje koje je, po meni, puno bliže istini: smatram da nije sazrijelo vrijeme za Papin dolazak. Okolnosti nisu sazrele ni s vjerničke ni s mjesno-crkvene, a očito ni s Papine strane. Neki bi očekivali da Papa izgovori poruke koje bi jednim vjetarom u leđa, a drugim pakom. Papa takve zahtjeve i očekivanja ne bi mogao ispuniti. Vjerojatno bismo htjeli da javno progovori i o Međugorju. Kad se to ne bi dogodilo, mnogi bi bili rezignirani.

Papa nam, tako promišljam, ne dolazi zato što ne želi biti navijač koji se svrstava na jednu ili drugu stranu. On vodi Crkvu, a ne fan club. Mi bismo prije možebitnoga dolaska Pape u Hercegovinu trebali početi iskreno živjeti

što predstoji, na izazove koje treba prihvatiti, na zadatke koje treba izvršiti u zgodno ili nezgodno vrijeme, kako Pismo napominje.

Ustrajnost je vrlina, krjepost i dar, ali ponajviše plod čvrste i ukorijenjene vjere. Vjera je pokretačka snaga ustrajnosti, nepokolebljivosti, dosljednosti. Treba se odmaknuti od vjere shvaćene kao navijački ili ideološki fanatizam. Vjerski motivi trebaju biti čisti i nepatvoreni. Ustrajnost u naviještaju, u prenošenju vlastitih iskustava, mora biti zadaća prožeta poniznošću, nenametljivošću i mišlju na Crkveno naučiteljstvo. Nakane moraju biti iskrene, a metode evanđeoske. Isus nikada ne uvjerava, nikada nije isključiv, ne želi nikoga pridobiti iz zemaljskih razloga, ne želi uživati u činjenici da je u pravu. Isus želi ljudsku promjenu iz nebeskih razloga.

Međugorje već pune 34 godine drži ruke na plugu i ustrajnošću molitelja i svjedoka ore brazdu na njivi Gospodnjoj. Plodovi su vidljivi na svim stranama svijeta zahvaljujući onima koji se nisu dali obeshrabriti u svojim vjerničkim, a ne ideološkim ili navijačkim uvjerenjima. Takve se svjedoke, osobito one iz prvih redova i najizloženije, teško može usutkat. Oni su poput onog slijepca od rođenja glasno govorili o trenutcima kada su u vjeri progledali i doživjeli početak obraćenja. Naravno da su na

u postovima, u studeni i golotinji!“ (2 Kor 11, 26-27)

Put svjedočenja nije lak, ali je izazovan. Sadržaj svjedočenja ne smije biti dokazivanje tuđih promašaja ili zabluda. Alati i tehnike svjedoka trebaju biti vlastita djela. Svjedočenje i širenje Božjega glasa, koji nam po Gospi stiže, traži strpljivost, ljubav, razumijevanje za sve stavove i zauzete pozicije. Isus nije osuđivao one koji nisu povjerovali. On je plakao nad njima. Zato, kad god promatramo stvarnost povezanu s međugorskim ukazanjima, imajmo otvoreno srce koje će biti daleko od svake isključivosti i prozivanja. Ako je Gospa s nama toliko godina strpljiva i majčinski raspoložena pozivati nas na obraćenje, tko to pomišlja da bi netko morao ili trebao svoj stav mijenjati samo zato što u nešto drugo vjeruje i nešto doživljava drugačije?

Učinkovita komunikacija i svjedočenje primjerom pape Franje

ZAŠTO JE SVIJET TAKO BRZO ZAVOLIO PAPU FRANJU?

Iako su prošle dvije godine od njegova izbora, papa Franjo je još uvijek istinsko osvježenje na svjetskoj medijskoj pozornici. Uspio je šarmirati cijeli svijet, i ne samo vjernike već i nevjernike.

BOŽO SKOKO

TISUĆAMA RAZOČARANIH PONOJVNO JE OTKRIO I PRIBLIŽIO ISUSA KRISTA U NJEGOVOJ REVOLUCIONARNOJ JEDNOSTAVNOSTI. Vratio je nadu i širom otvorio vrata grešnicima, zagovarajući Božje milosrđe i otvoreno priznajući kako ni Crkva nije savršena. Pokazao je svima što znači kršćanska solidarnost prema najpotrebitijima i najobespravljenijima, otvorenost prema drugima i drugačijima te optimizam koji bi trebao krasiti svakog

vjernika. (Blaženi kardinal Stepinac je govorio: „Protuslovlje je vjerovati u Boga i biti pesimist“, a papa Franjo: „Crkvu se ne može zamisliti bez radosti.“) Otvoreno je progovorio i o suvremenim progonima kršćana, ukazao na nepravde u svijetu ali i pružio obje ruke drugim vjerskim zajednicama i religijama. Nema dvojbe kako je do danas uvelike uspio promijeniti imidž Katoličke Crkve koji je proteklih godina bio opterećen različitim skandalima, ali i percepcijom

moći i bogatstva te neosjetljivošću na probleme suvremenog čovjeka. Nema dvojbe kako svojim potezima udara temelje *postmoderne* Crkvi spremnoj za izazove aktualne društvene i gospodarske krize u svijetu, koja nam je donijela sve veće podjele između bogatih i siromašnih.

Vratimo li se u proljeće 2013. i analiziramo kakvog su papu očekivali svjetski kreatori javnog mnijenja, vidimo da nije bilo onih koji su uspjeli predvidjeti baš ovakav profil vođe

Katoličke Crkve, što jasno govori kako nas je Duh Sveti opet iznenadio i usmjerio kormilo Crkve u pravom smjeru. Očekivali smo drugačijeg papu, papu koji će pokazati kako razumije suvremeni svijet i koji će pokrenuti reforme u Crkvi. Mnogi su očekivali papu čvrste ruke, pomalo i papu političara koji će se nositi sa svjetskim moćnicima, vrsnog teologa koji će inzistirati na pravovjernosti te dobrog komunikatora koji može oduševiti milijune na twitteru ili TV-u... A dobili smo skromnog i poniznog, duhovitog i nadasve otvorenog papu koji nasuprot utrci za moći, slavom i bogatstvom (koji su zahvatili ne samo političke strukture već i dio crkvene hijerarhije) nudi – služenje.

SKLAD IZMEĐU RIJEČI, DJELA I STILA ŽIVOTA

U čemu je tajna popularnosti pape Franje iz Argentine? Netko bi mogao pomisliti kako uz sebe ima cijeli tim vrhunskih stručnjaka za odnose s javnošću, koji su istražili što suvremeni svijet želi čuti te su ga dobro pripremili za susrete s globalnim medijima i vjernicima. Drugi će mu predbaciti da je populist pa samo govori ono što ljudi žele čuti. No zaboravljaju da su sve poruke kratkog daha ako nisu u stanju pobuditi emocije i doći do srca ljudi, odnosno ako ih ne slijede djela i stil života komunikatora. Prema tome, iza ovog komunikacijskog uspjeha mogu stajati jedino osobnost, iskrenost i papina karizma.

skim pozdravom *Hvaljen Isus i Marija!* – već s *Dobra večer!*. To je učinio zbog poštovanja prema svim onim turistima koji nisu bili vjernici, već su se ondje zatekli iz čiste znatiželje. Slično je postupio i na audijenciji za novinare koji su izvještavali s konklava – kad je u sebi izgovorio molitvu blagoslova, kako ne bi povrijedio vjerske osjećaje onih koji nisu kršćani. Prvu večer s novim papom pamtit ćemo i po posebno neuobičajenoj gesti, kad je od okupljenih vjernika zatražio blagoslov i molitvu za svoj pontifikat. Poručio je time kako je on tek prvi među jednakima, kako je u službi svakog čovjeka i kako će mu biti teško ostvariti svoje poslanje bez molitava, potpore i pro-

crkvenoj hijerarhiji znači svjedočiti osobnim primjerom i služiti drugima, a ne uživati u časti i moći. Mnogi su počeli slijediti taj primjer (neki iz uvjerenja, a neki iz trenda), što bi pak moglo dodatno ojačati Crkvu čijim se pojedinim službenicima često zamjeralo skrivanje iza pravila, licemjerje, neosjetljivost, zatvorenost, uživanje u moći, pa i bahatost. Poruka je i sam izbor imena Franjo u čast svetog Franje Asiškog, koji je odbacio plemićke titule i bogatstvo kako bi mogao pomagati sirotinji i obnavljati Crkvu, koja se u srednjem vijeku bila udaljila od učenja Isusa Krista i počela uživati u raskoši. Ljubav prema čovjeku i služenje onim najsiromašnijima i najpotrebitijima te očuvanje prirode

že neposrednost i uklanjanje barijere prema slušateljima, ali se dovodi u nepravilno da izgovori i ono što možda nije namjeravao. Međutim, vidjeli smo da mu se to ne zamjera, pa čak i pod cijenu da će mu netko poneku rečenicu istrgnuti iz konteksta ili protumačiti sebi u prilog. Njegova obraćanja su prijateljska, primjeri koje spominje životni, a Bog kojeg nam želi približiti jest milosrdni Otac i prijatelj, a nipošto strogi sudac. Uostalom, pred nama je i Godina milosrđa koju je proglasio. Njemu nije važna forma već sadržaj. Ne podsjeća li nas to na ponašanje samog Isusa, čiji je on namjesnik na Zemlji!?

HIJERARHIJA PRIORITETA

Papa Franjo je tijekom svog sadašnjeg pontifikata zadao jako puno glavobolje svojim čuvarima i protokolu. Njemu su ljudi važniji od njegove sigurnosti, a neposrednost i skromnost od uštogljene tradicije i strogih pravila. Kao što je Isus nazivao stvari pravim imenom i nije se bojao, tako se ni papa Franjo čak ni talijanskoj mafiji ne boji u lice reći ono što ju ide. Neki su tradicionalni vjernici ostali šokirani kad su vidjeli kako Papa svoje gošće u Vatikanu ljubi u obraz. On je papa pred kojim se ne treba klanjati i kojeg ne treba ljubiti u ruku. On je prijateljski papa kojeg se može poljubiti u lice. Tko je to mogao i zamisliti prije nekoliko desetljeća?

Nameće se pitanje – čini li Papa išta neobično? Naprotiv, on samo papinstvo vraća korijenima, odnosno stilu Isusa Krista. Nije li se on družio s grešnicima i carinicima, obranio prostitutku od licemjernih susjeda, veselio se na svadbi u Kani Galilejskoj, propovijedao u zgodama, zauzimao se za obespravljene, ali i prevrtao stolove trgovcima u hramu? Zar treba drugi uzor Papi? Isusove su poruke bile revolucionarne za to doba, ali su više nego primjenjive i danas. Papa je svojim prvim istupima zato i pokazao kako on ne želi biti u središtu pozornosti, već tu pozornost zaslužuje sam Isus, zbog kojeg Crkva i postoji, a on je tek skromni posrednik. Nažalost, previše je veličina u Crkvi koje svojom važnošću zaklanjaju Isusovu jednostavnost. Papa je svjestan kako to treba promijeniti.

SLUŽENJE - ZNAK SNAGE, A NE SLABOSTI

Tiha revolucija koju je Papa pokrenuo ne zahvaća samo Crkvu već i odnose s drugim vjerskim zajednicama, pa i politička i gospodarska kretanja. Shvatili smo da političarima ne želi docirati ni naredivati, već ih moli da budu odgovorniji prema svijetu u kojem žive i ljudima kojima žele vladati. Iako nema moć, ima utjecaj, pa će se sigurno i nadalje osluškivati što ima za reći. A što to političari da-našnjice mogu naučiti od Pape? Prije svega kako je „prava moć u služenju“, a ne vladanju. Onaj tko želi biti prvi mora biti posljednji i sluga svima. S druge strane, moramo pokazati otvorenost za drugačija mišljenja, poštovati sve, a ne samo one koji misle poput nas. Moramo pokazati kulturu dijaloga, praštanja i tolerancije, osobito kad imamo vlast i moć jer tada postajemo uzor i model ponašanja svojim građanima, a ne zlorabiti, primjerice, minute na nacionalnim televizijama kako bismo svojski izvrijeđali sve one koji su nam stali na žulj. Skromnost spominjemo kao vrlinu samo u onoj čuvenoj uzrečici, dok je u praksi uistinu teško pronaći skromnog političara. Zato nam se Papin recept čini iznimno važnim za ovo vrijeme velikih ega, moćnih titula i nadmenih veličina. On je na inauguracijskoj misi jasno poručio političkim izaslanstvima iz cijelog svijeta da su „dobrota, nježnost i poniznost znakovi snage, a ne slabosti“. Nadajmo se da su to oni kojima je bilo namijenjeno i čuli! Bogatstvo je velikoj većini ljudi postalo uzor, pokretač i konačan cilj. Hoće li oni najbogatiji imati snage barem dio podijeliti s bližnjima? Budući da živimo u vremenu sve većeg siromaštva i beznađa, Papa političare uči kako u središtu njihovih politika moraju biti oni najsiromašniji, najobespravljeniji, najmlađi i najstariji, a ne njihovi stranački interesi ili nametanje ideologija.

Papa Franjo svojim stilom nadilazi granice i osvaja srca svih, a svojim porukama u središte kršćanskog života vraća ljubav i milosrđe, nadu i optimizam, skromnost i otvorenost. A baš nam svega toga toliko nedostaje u ovom otuđenom svijetu, prožetom nepovjerenjem, beznađem, silom i ovisnošću...

TIHA REVOLUCIJA KOJU JE PAPA POKRENUO NE ZAHVAĆA SAMO CRKVU VEĆ I ODOSE S DRUGIM VJERSKIM ZAJEDNICAMA, PA I POLITIČKA I GOSPODARSKA KRETANJA. SHVATILI SMO DA POLITIČARIMA NE ŽELI DOCIRATI NI NAREDIVATI, VEĆ IH MOLI DA BUDU ODGOVORNIJI PREMA SVIJETU U KOJEM ŽIVE I LJUDIMA KOJIMA ŽELE VLADATI. IAKO NEMA MOĆ, IMA UTJECAJ, PA ĆE SE SIGURNO I NADALJE OSLUŠKIVATI ŠTO IMA ZA REĆI.

Papa Franjo svojim stilom nadilazi granice i osvaja srca svih, a svojim porukama u središte kršćanskog života vraća ljubav i milosrđe, nadu i optimizam, skromnost i otvorenost.

Dobili smo papu koji želi „siromašnu“ Crkvu i papu koji suvremeni svijet želi „zaraziti“ ljubavlju, nježnošću i solidarnošću. Imamo papu koji nas vraća izvornoj Božjoj riječi bez suviše filozofije, dociranja i mudrovanja. Imamo papu jednostavnosti! Njegova neverbalna komunikacija osvaja milijune onih koji vjeruju, ali i one koji ne vjeruju, jer zrači dobrotom, smirenošću, toplinom i iskrenošću. I očito je baš to nedostajalo svijetu u kojem živimo, da su posljednjih mjeseci čak i komentatori neskloni Crkvi počeli pisati hvalospjeve upućene Papi! Mnogi u njemu već sada vide ponajbolje osobine njegovih prethodnika – dobro srce i viziju Ivana XXIII., blagost Ivana Pavla I., otvorenost i komunikativnost Ivana Pavla II. te inteligenciju Benedikta XVI.

Ta se iskrenost i neposrednost osjećala već od prvog pojavljivanja nasljednika svetog Petra na balkonu velebne vaticanske bazilike. Te večeri u srijedu 13. ožujka 2013. po simboličnim gestama novog pape moglo se zaključiti kako počinje neko novo vrijeme papinstva. Pojavio se pred milijunima televizijskih gledatelja te stotinjak tisuća hodočasnika i turista okupljenih u Vatikanu, u bijeloj papinskoj haljini, bez ikakvih uobičajenih odjevnih dodataka kakve su nosili njegovi prethodnici. Tek je za blagoslov stavio urešenu štolu oko vrata. Svoj željezni križ koji je nosio kao nadbiskup Buenos Airesa nije želio zamijeniti zlatnim, što je uobičajeno u papinskoj službi. Okupljene je pozdravio – ne vjer-

mjene ponašanja milijuna vjernika diljem svijeta. Time je pokazao kako je svjestan da je samo čovjek i da bez Božje pomoći malo toga može učiniti. Ali isto tako to može tražiti samo čovjek koji neizmerno vjeruje u Božju milost. Da je samo čovjek pokazao je toliko puta, od priznanja straha od patnje pa do iskrenosti u iznošenju pojedinih stajališta, bez puno pakiranja i diplomatske taktike.

BLISKI PAPA

Ovaj je papa odlučan u namjeri mijenjanja ustaljene prakse i tradicije papinstva – od mjesta stanovanja i izbjegavanja luksuznih limuzina do odlaska u krajeve koje su drugi godinama izbjegavali. On želi pokazati svima, a ponajprije braći biskupima i svećenicima, kako imati titulu u

i svega stvorenog što je dano čovjeku na upravljanje bile su misije svetog Franje. A i papa Franjo jasno pokazuje kako je to njegov smjer. Kao što se sveti Franjo nije bojao poljubiti gubavca, sadašnji papa dok je bio nadbiskup ljubio je noge oboljelima od AIDS-a, a danas zaustavlja papamobil kako bi osobno mogao blagosloviti i poljubiti invalida među hodočascima ili odlazi među tisuće zaboravljenih izbjeglica na talijanskom otoku kako bi im pružio nadu za život. Međutim, to nije njegov profil od izbora za papu već jednostavno stil života. I dok je bio kardinal vozio se busom, živio u skromnom stanu, sam kuhao, bio istinski prijatelj...

Iako je dobar komunikator, ne voli pripremati govore već govori iz srca, s puno emocija. Time posti-

U BLIZINI PAPE – KOJEG I KAKVOG?

VELIMIR PLEŠA

„DRAGA BRAĆO I SESTRE, ŽELIM VAM OBJAVITI DA ĆU U SUBOTU 6. LIPNJA DOĆI U SARAJEVO, GLAVNI GRAD BOSNE I HERCEGOVINE“ – IZJAVIO JE PAPA NA MOLITVI ANGELUSA I. VELJAČE NA TRGU SVETOG PETRA U RIMU.

Riječ je o neočekivanoj odluci jer je prošle godine navodno sve bilo gotovo pripremljeno za dolazak Pape povodom stote obljetnice početka Prvog svjetskog rata, kada je iz Sarajeva trebao poslati poruku mira.

Tada je Papa bio dobio službeni poziv Predsjedništva BiH, ali se od putovanja ipak odustalo. No, bilo kako bilo, papa Franjo će biti drugi papa koji će kročiti na bosanskohercegovačko tlo. Duhovni poglavar Rimokatoličke Crkve će 6. lipnja 2015. doći u Sarajevo kako bi ohrabrio katoličke vjernike i propovijedao mir i međureligijski dijalog u ovoj zemlji.

Papa Franjo ne dolazi u Bosnu i Hercegovinu kao šef države-grada Vatikana, nego kao duhovni poglavar Rimokatoličke Crkve. Dakle, ovo ne će biti državni nego pastoralni posjet s ciljem promocije mira i poticanja građana ove zemlje na međusobni dijalog, razumijevanje, poštovanje, zajedništvo i – kako reče sam Papa prigodom najave dolaska – na bratstvo. To će biti temeljna poruka pape Franje. Naravno, bit će ovo i ohrabrenje katolicima Bosne i Hercegovine da ostanu tu, u svojoj zemlji i u svojoj vjeri.

Bosna i Hercegovina je i multireligijska (i politička) država s velikim postotkom muslimana, a Sveta Stolica ju takvu želi i sačuvati. Ovakav pristup Bosni i Hercegovini nije novina kad je Vatikan u pitanju. Devedesetih godina prošlog stoljeća, kad je opstanak ove države bio upitan, papa Ivan Pavao II. stalno je naglašavao, tražio i sve poduzimao da se Bosna i Hercegovina sačuva. **Papa Franjo izražava snažnu potporu ostanku i povratku ljudi, napose Hrvata katolika, u Bosnu i Hercegovinu.** Stalno ponavlja da moli za sve stanovnike u BiH, opetovano pozivajući na zajedništvo.

Osobno zahvaljujem dragome Bogu što mi je pružio prigodu veseliti se i živjeti fizičku blizinu Pape. Kojeg Pape? Kakvog Pape?

- Pape koji je već svojim prvim riječima „Fratelli e sorelle, buonasera“ („Braćo i sestre, dobra večer“) jasno dao prepoznati kako se nešto promijenilo, kako nešto nije kao prije. Njegove prve riječi i nastup izraz su njegove velike jednostavnosti. Upravo je ta jednostavnost jedan od razloga zašto ga mnoštvo ljudi s oduševljenjem prihvaća.
- Pape koji nas svojim izborom imena, svojim ponašanjem i riječima uči ispravnom razumijevanju Crkve i našeg poslanja u svijetu. Jer kardinal Bergoglio, izabirući ime Franjo, papinstvo je i siromaštvo asijskog sveca spojio u jedno.
- Pape koji govori kratko i jednostavno o tome kako „čovjek bira između tame i svjetla“. Ljudi se susreću sa svjetlom i tamom, s vjerom i nevjerom, s poslušnošću i pobunom. Poziva nas da se bez straha obratimo Bogu.
- Pape koji nam govori o tome kako je Otac strpljiv, kako nas voli, kako nam daje Isusa da nas vodi putem prema obećanoj zemlji.
- Pape koji ističe da ljudi puno govore o svjetlu, ali često radije biraju varljivi mir tame. Jer spremni smo puno pričati o miru, ali često pribjegnemo ratu. Spremni smo izabrati suodgovornu šutnju, ali ništa konkretno ne činiti za izgradnju mira. A mir nije samo odsutnost rata, već opće stanje u kojem je čovjek u skladu sa sobom, s prirodom i s drugima. Upućuje nas na to da je u korijenu mira molitva i da za mir trebamo neprestano moliti te ga svaki dan uzdržavati u situacijama u kojima se nađemo.

„Svi su ljudi i svi narodi gladni i žedni mira, stoga je nužno i hitno izgrađivati mir!“, naglašava Sveti Otac dodajući: „Pomišljam na sukobe koji krvlju natapaju naš planet, na napetosti u obiteljima i zajednicama, kao i na jasne kontraste u našim

gradovima među skupinama različitih kulturalnih, etničkih i vjerskih pozadina. U koliko samo obitelji, u koliko zajednica – pa i župa – vlada rat! Imamo biti uvjereni, unatoč svakom protivnom prividu, da je sklad na svim razinama i u svakoj situaciji moguć. Nema budućnosti bez nastojanja oko mira“.

„Mir treba neprestano izgrađivati: u zajednici, u kući, na poslu“ – poručuje nam Papa potičući nas pritom na utjecanje Mariji, Kraljici Mira, koja je doživjela nemalo teškoća vezanih uz napore svakodnevnoga života, „ali nikada nije izgubila mir u srcu, plod zaufanog predanja Božjem milosrđu“.

• Pape koji je zahtjevan, koji je u dvije godine pokazao da je papa kojega nije moguće kategorizirati. Jer on zagovara istinski dijalog s drugim kulturama, ali apsolutnu pokornost Crkvi. Upravlja Crkvom autoritarno, sam, bez dvorjana, uzdajući se u izravan dodir s narodom. Srdačan s običnim pukom, ponekad ciničan prema kleru...

• Pape koji ne prestaje raditi od jutra do večeri.

Zato je papa Franjo mnogima enigma i ne znaju što od njega mogu očekivati. No ono što znamo je to da su mu misija zauzeti vjernici i vrlo nam često svojim jednostavnim stilom govori da živimo svoju vjeru, da nam vjera ne bude neki zgodni privjesak ili ukras. Pritom poručuje nama katolicima, kojih je danas u svijetu 1,2 milijarde, da doista živimo svoju vjeru. „Nemojte govoriti 'Ja sam kršćanin', a živjeti kao pogani“, kazao je na blagdan sv. Stjepana 2014. godine.

Bilo bi dobro da se svi mi zapitamo slušamo li i pratimo Papine riječi?

Dobro došao Sveti Oče! Jer BiH je napačena zemlja dobrih, radinih i ponosnih ljudi koji, kako je vidljivo i ovim njegovim posjetom svima pokazano, imaju povlašteno mjesto i u njegovu srcu.

Neka je blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje!

Izjava predsjednika Vijeća franjevačkih zajednica u HR i BiH

U IŠČEKIVANJU NAJAVLJENOGA PAPINA POSJETA SARAJEVU

U POPLAVI TUŽNIH VIJESTI DILJEM SVIJETA NEDJELJNA VIJEST IZ VATIKANA RAZVEDRILA NAM JE DAN I POSEBNO NAS OBRADOVALA NAJAVOM POSJETA SVETOGA OCA SARAJEVU 6. LIPNJA 2015. GODINE.

Petar naših dana, Franjo, papa je koji želi osobitu blizinu malenih, rubnih, siromašnih... Dakako, on je ništa manje i Papa svih ostalih. Ali kao raniji pastir krajevine Crkve na drugoj strani Zemljine okrugline dobro je upoznao ljude u nevolji svake vrste. Providnošću pozvan na kormilo Petrove lađe, sa sobom je ponio posebno pozoran i milosrdan pogled na sve koji se u današnjem društvu mogu staviti pod naziv „siromašnih, neznatnih, malenih, isključenih, obespravljenih...“ i donio ga u srce Crkve. Odatle želi njime senzibilizirati cijelu Crkvu. On traži siromašnu Crkvu za siromašne. Želi Crkvu koja će izlaziti na sve rubove društva i tražiti one najmanje. Želi Crkvu koja im neće samo pričati o Kristu nego živjeti Krista među njima. Sanja o Crkvi radikalnog življenja na svim njezinim razinama. Za nas redovnike i redovnice, osobito za nas franjevce i franjevke svih redova i ogranaka čijim se utemeljiteljem papa Franjo očito nadahnjuje u mnogim stvarima, izuzetno je važno što nas on, i sam redovnik, podsjeća i poziva na naše izvorno poslanje: Proročansko svjedočenje, ovdje anticipirano i proročanski življeno stanje budućega *eona* – stanje Kraljevstva Božjega, gdje se savršeno vrši Božja volja (usp. *Mk* 12, 25). Papa želi da cijela Crkva postane Crkva življenoga evanđelja, a da, osobito u ovoj Godini posvećenoga života, proročansko poslanje redovništva ponovno zasja u punom sjaju kao što je to bio slučaj u početcima svake pojedine redovničke karizme i redovničke zajednice.

Uopće ne sumnjam da je Sveti Otac dobro informiran o stanju katolika i čitavoga pučanstva u BiH. Zna da je to jedna od bolnijih točaka kugle zemaljske. Dolazi u siromašnu i neuređenu državu punu ratnih rana, neraščišćene povijesti, velike nezaposlenosti i sveopće krize. Dolazi ohrabriti sve: kršćane da ne malakšu u življenju evanđelja, vodstvo Države da se ne umori u traženju izlaza iz sadašnjeg stanja, i da za cijelo pučanstvo, kako je sam kazao, ovo bude „kvasac dobra i doprinos konsolidaciji bratstva i mira, međuvjerskog dijaloga i prijateljstva“. Duboko vjerujem, cijela će zemlja doživjeti Papin posjet kao veliko olakšanje.

Dočekajmo Svetoga Oca kako dolikuje dočeku prvoga moralnog autoriteta našeg planeta i namjesnika našega Gospodina. Ne možemo mu poći ususret u milijunskom mnoštvu kao nedavno oni u Manili, ali možemo ga primiti sinovskom odanošću i širokom dušom. Dobro nam došao, Sveti Oče!

dr. fra Miljenko Šteko, OFM
predsjednik Vijeća franjevačkih zajednica u RH i BiH

PAPA FRANJO: ČOVJEK ZA „VRIJEME MILOSRĐA“

PAULA TOMIĆ

PAPA FRANJO JE 266. PAPA U POVIJESTI CRKVE. PRVI PAPA IZ DRUŽBE ISUSOVE, PRVI PAPA IZ LATINSKE AMERIKE, PRVI PAPA KOJI JE UZEO IME FRANJO...

Rijetko je koji papa u povijesti Crkve izazivao tako podijeljena mišljenja i podvojene stavove javnosti kao on. Jednima silno obljubljen, drugima velika kontroverza. Jedni kažu da je Crkvi približio njezine neprijatelje, a od nje udaljio njezine prijatelje. Za jedne je on „čovjek toplog srca“, a za druge čovjek koji čini opasne kompromise sa svijetom jer „želi biti voljen od svih!“ Za jedne je „Papa koji nema teološki govor, koji previše priča...“, a za druge „jednostavan čovjek, pun iznenađenja, čovjek koji ne poštuje protokole nego se ravna srcem, ljubitelj siromaštva, zaštitnik slabih, bolesnih, odbačenih, čovjek koji poziva Crkvu da izađe na svoje rubove, na ulice, da se posveti odbačenima...“

Nijedan čovjek nije savršen. Ni prvi papa sv. Petar to nije bio. Bibličari tumače da je, birajući apostola Petra za poglavara svoje Crkve, Isus upravo htio naglasiti da se njegova Crkva ne temelji na ljudskoj snazi i mudrosti, nego na poniznosti, pri-

znavanju vlastitih slabosti i beskrajnom povjerenju u milosrđe Božje. Možda je baš zato „ideja vodilja koja osvjetljuje i određuje put pape Franje upravo milosrđe, zvijezda milosrđa!“ (usp. P. Pisarra: *Misericordia, le parole di Francesco*, str. 3.), te je zbog nje i proglasio *Jubilej milosrđa* koji će započeti na svetkovinu Bezgrješnog začeća 2015., a završiti 20. studenoga 2016. na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenoga.

Papa Franjo često govori o milosrđu, pa tako u Angelusu od 11. siječnja 2015. kaže: „**Danas postoji tako silna potreba za milosrđem i važno je da ga vjernici laici žive i nose u različite društvene sredine. Samo naprijed! Mi živimo vrijeme milosrđa, ovo je vrijeme milosrđa.**“ Nadalje, u svojoj poruci za korizmu 2015. godine piše: „**Velika mi je želja da sva mjesta u kojima je Crkva prisutna, posebno naše župe i naše zajednice, postanu otoci milosrđa usred mora ravnodušnosti.**“ U talijanskoj verziji teksta njegove prve apostolske pobudnice *Evangelii gaudium* (Radost evanđelja), izraz milosrđa javlja se čak 31 put. Dakle, iako je od 13. ožujka 2013. godine vrhovni poglavar Katoličke Crkve,

papa Franjo je samo čovjek, potrebit milosrđa i naših molitava. Ne poziva li upravo Gospa ovdje u Međugorju toliko puta da ne osuđujemo nego da molimo za svoje svećenike i pastire, a posebno za njezina ljubljenog Sina? Ostaje ipak pitanje kako se oblikovao način njegova bivstvovanja i djelovanja? Zašto je papa Franjo takav kakav jest? Neki ključni dijelovi njegova životopisa možda će nam pomoći da ga bolje razumijemo.

IZ ŽIVOTOPISA

Pravim imenom Jorge Mario Bergoglio, četvrto je od petero djece u građanskoj obitelji talijanskih useljenika, pa tako ima i argentinsko i talijansko državljanstvo. I njega su, kao i svakog od nas, odredila vlastita životna iskustva, kao npr. posjeti baki Rosi koju često spominje i za koju kaže da mu je bila najvažniji odgajatelj u vjeri: *Baka Rosa dolazila je po mene, vodila me kući... Moji su djed i baka među sobom govorili piemontski, tako sam ga naučio.* To objašnjava zašto danas tako suvereno vlada talijanskim da „bez papira može komunicirati s masama“. Njegovi prijatelji svjedoče da ga je upravo skromni obiteljski život, pažljivost u trošenju novca, uz isusovačku

Juan i Maria Bergoglio, roditelji pape Franje

Jorge Mario Bergoglio s bratom Oscarom

duhovnost, učinio tako osjetljivim prema siromašnima i potrebitima.

U svojim govorima i u svom ponašanju, papa Franjo otkriva kako je blizak „malom čovjeku“. To je možda zato što se kao mladić bio odlučio za struku kemijskog tehničara, a uz studij je i radio u tvornici, najprije čisteći pogone, potom je pomagao u vođenju knjiga, naposljetku u laboratoriju. *Silno sam zahvalan svojemu ocu što me je poslao raditi. Rad je bio jedna od najvrjednijih stvari u mojemu životu, a u radionici sam osobito naučio dobro i loše u svakoj ljudskoj aktivnosti.* Ljubav prema glazbi naslijedio je od majke kao i vještinu kuhanja. Na pitanje je li dobar kuhar, odgovara šalom: „Od moje hrane nitko nije umro.“

Mediji su puni njegovih fotografija u kojima grli ili ljubi bolesnike, pere im noge, zaustavlja protokol radi osoba s posebnim potrebama, pušta dijete da se penje na oltar... Vjerojatno ga je osjetljivim na ljudsku patnju učinilo iskustvo vlastite teške bolesti na plućima koju je prebolio u mladosti, radi koje je ostao bez gornjeg dijela jednog plućnog krila. Prema medijskim natpisima, ta činjenica danas ne utječe bitno na njegovo zdravstveno stanje. No očito je bila riječ o upali opasnoj po život. Ovako je on to kasnije komentirao: *Bol nije krjepost sama po sebi, ali može biti krjepost po načinu na koji se živi. Naš je poziv punina i sreća, a u tom traženju bol je granica. Stoga se smisao boli istinski može razumjeti ako se ima u vidu bol Boga koji je postao čovjekom, Isusa Krista.*

Njegovi citati, govori, obraćanja javnosti često se dotiču teme žene, pobačaja, obitelji, života... pa iako ga neki mediji žele proglasiti liberalnim, on je ipak vjerni čuvar „konzervativnog“ katoličkog nauka. Vjerojatno se u tim temama osjeća tako slobodno i prirodno zato što je i sam prošao iskustva različitih vrsta ljubavi: majčinske, sestrinske, djevojačke, prijateljske... Tako nije tajna da je Papa imao i djevojku. Zvala se Amelia i upoznao ju je s dvanaest godina, dakle pet godina prije nego što je osjetio redovnički poziv: *Bila je iz skupine prijatelja s kojima sam išao plesati tango, rekao je u jednom intervjuu.*

Proglašenje 2015-te „Godinom posvećenog života“ kao i topli odnos koji ima prema svojim svećeni-

ma i redovnicima, izrazita briga za sjemenište dok je još bio biskup u Buenos Airesu, možda se temelji na snazi vlastitog poziva koji je osjetio sa 17 godina. I dan-danas sposoban je odrediti taj trenutak u vremenu i prostoru. O tome kaže: *Bilo je to iznenadno, potresno iskustvo. Dogodilo se 21. rujna 1953. godine.* Na taj se dan u rujnu slavio Studentski dan i on se spremio na izlet sa svojim kolegama i kolegicama. Prolazeći pokraj crkve San José de Flores (četvrt u kojoj je obitelj živjela), osjetio je iznenadnu i silnu potrebu ući unutra. U crkvi je naišao na nepoznatog svećenika i također se iznenada, potaknut nekom nepoznatom silom koja ga je iznutra vukla, odlučio na ispovijed. *Na toj mi se ispovijedi dogodilo nešto neobično, ne znam što je to bilo, no promijenilo mi je život.* Nakon što mu je dotični svećenik povjerio kako boluje od leukemije, (i doista će umrijeti godinu dana kasnije), mladi Jorge je osjetio kako i on treba postati svećenik! Osjetio je kao da ga je taj svećenik čekao. *To je iskustvo vjere: Zadivljenost zbog susreta s nekim tko te je čekao. Od onoga časa Bog je postao netko tko je ispred tebe. Tražiš ga, ali on zapravo tebe traži.*

Iskustvo da je Bog zapravo njega tražio, moglo bi biti smjernica koja je odredila Franjin način pastoralnog života, rada i služenja i kad je bio svećenik, pa biskup, a sada i kao Papa: život jednostavnosti, neformalnosti, blizine i kontakta s ljudima... Možda upravo u tom iskustvu „pronađenosti“ treba tražiti razloge zašto se papa Franjo danas tako bori za „Crkvu koja traži“ – „misionarsku Crkvu“ s novim strukturama koje će ići onamo gdje se nalaze ljudi koji trebaju Boga, „Crkvu blizine“ koja će kroz *ljudski dodir*, štovitiše *pastoralni dodir*, biti bliska čovječanstvu i njegovim patnjama.

Blizina Božje ljubavi u Gospinoj majčinskoj ljubavi najbliže se otkriva ovdje u Međugorju gdje se misterij „Jubileja milosrđa“ slavi svakodnevno već 34 godine u nebrojenim ispovijedima: oprostima i odrješenjima, unutarnjim obraćenjima srca... Moli-mo se Gospi da to Crkva, papa Franjo i svatko od nas vjernika prepozna i prihvati, te životom posvjedoči postajući „otok milosrđa u moru ravnodušnosti“.

Jorge Mario Bergoglio s roditeljima, braćom i sestrama

Papa Franjo kao bogoslov

Važni datumi u Papinu životu

Jorge Mario Bergoglio rođen je 17. prosinca 1936. godine u Buenos Airesu.

U Družbu Isusovu stupio je 11. ožujka 1958. godine.

Za svećenika je zaređen 13. prosinca 1969., a 22. travnja 1973. položio je vječne zavjete.

20. svibnja 1992. godine papa Ivan Pavao II. imenovao ga je pomoćnim biskupom Buenos Airesa. Za biskupa je zaređen 27. lipnja iste godine.

Nadbiskupom koadjutorom Buenos Airesa imenovao ga je papa Ivan Pavao II. 3. lipnja 1979. godine, a na nadbiskupsku je službu stupio 28. veljače 1998. Istodobno je imenovan ordinarijem za vjernike istočnoga obreda u Argentini koji nemaju svojega ordinarija.

Kardinalom ga je kreirao papa Ivan Pavao II. na konzistoriju od 21. veljače 2001. godine. Kao kardinal bio je član triju kongregacija: za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, za kler, za ustanove posvećenog života i društva apostolskog života; Papinskoga vijeća za obitelj; Papinske komisije za Latinsku Ameriku. Kao kardinal izbornik sudjelovao je na konklavama 2005. godine, na kojima je za rimskoga prosvetećenika izabran Benedikt XVI.

OLTAR, AMBON, KALEŽI, SVIJEĆNJACI I PROCESIJSKI KRIŽ ZA MISNO SLAVLJE S PAPOM FRANJOM

VERONIKA
VASILJ

SAZNAVŠI DA PAPA FRANJO 6. LIPNJA 2015. GOD. DOĀZI U SARAJEVO, ŹUPLJANI ŹUPE ŠIKARA KOD TUZLE SA SVOJIM SU ŹUPNIKOM FRA MARKOM LOVRIĆEM IZREKLI SPREMNOŠT VRHOBOSANSKOM NADBISKUPU I KARDINALU VINKU PULJIĆU DA ZA EUHARISTIJSKO SLAVLJE S PAPOM FRANJOM DARUJU POSEBNO IZRAĐENI KALEŹ S PLITICOM, ČESTIĆNJAK I PROCESIJSKI KRIŹ S PROCESIJSKIM SVIJEĆNJACIMA KOJE BI IZRADIO AKADEMSKI KIPAR IZ TOMISLAVGRADA GOSP. ILIJA SKOČIBUŠIĆ.

Stolarija Kraljević iz Tomislavgrada izrazila je Źelju i spremnost izraditi i darovati oltar i ambon za ovo euharistijsko slavlje, također prema ideji g. Skočibušića. Naum koji su prije dva mjeseca izrekli vrhbosanskom nadbiskupu Vinku Puljiću ovih su dana i ostvarili.

OLTAR I AMBON

Glavna misao kojom se autor pri izradi oltara i ambona vodio bila je da Papa slavi misu na temeljima kršćanstva ovih prostora. Iz tog je razloga izabrao stećke s kršćanskom simbolikom, jer stećci najbolje svjedoče o onima koji su u minulim vremenima vjerovali u Krista i svjedočili ga.

Oltar je sastavljen od tri dijela i tako asocira na Presveto Trojstvo. Glavni i središnji dio, uglavljen između dva stećka, simbol je Crkve na ovim prostorima. U sredini zaglavnog kamena nalazi se kriŹ koji je jednim dijelom urezan, a drugim dijelom ispupčen, dok u gornjem dijelu s obje strane stoji natpis pisan hrvatskom ćirilicom: *Zdravo Tilo Isusovo na oltaru posvećeno i Zdravo Krvi Isusova na oltaru posvećena* (stara pučka molitva koja se i danas moli na ovim prostorima).

Druga dva elementa prikazuju stećke kao dokaze kršćanske prošlosti na ovim prostorima. Na njima su prikazi košute (srne i jeleni), ptica koje unose dušu u nebo te prikazi borbe lava i zmije. Osim ovih simbola nalaze se i simboli groŹđa i loze.

Ambon je sastavljen od dva dijela. Donji dio kao temelj i gornji dio kao nijemi svjedok prošlosti. Na ambonu se nalazi reljef Marije s djetetom Isusom koje u svojoj ruci drŹi kriŹ (preuzet sa stećka), zatim golub (simbol Duha Svetoga) te u donjem dijelu apstraktni ornament.

I oltar i ambon su zamišljeni kao jedna cjelina (kao nekropola).

PROCESIJSKI KRIŹ

Dok u većini procesijskih kriŹeva dominiraju prizori raspetog Krista, ovaj je kriŹ zamišljen kao cvijet koji se rastvara i iz kojeg izbija novi pupoljak – Krist koji šalje jasnu poruku svoga uskrsnuća. S desne strane kriŹa nalazi se Marija, Majka Crkve i naša najsnaŹnija zagovornica, koja pruŹa ruku čovječanstvu. Na drugoj strani kriŹa prikazan je prorok Ilija, zaštitnik BiH. Postolje kriŹa ima konture granica BiH na kojem, u klečećem položaju kao naši zagovornici, mole osobe koje su ne tako davno svjedočile vjeru na ovim prostorima: Josip Štadler, Ivan Merz, Petar Barbarić i Drinske mučenice (predstavljene u jednoj redovnici).

SVIJEĆNJACI

Svijećnjaci su isto tako ukrašeni posebnim liturgijskim i povijesnim sadržajima i s procesijskim kriŹem čine cjelinu. Namjera g. Skočibušića je bila da na svijećnjacima prikaŹe sinove i kćeri koji su u mračna vremena naše povijesti unosili svjetlo. Tako jedan svijećnjak predstavlja Bosansku, a drugi Hercegovačku franjevačku provinciju.

Bosanski svijećnjak

Postolje na kojem izrasta svijećnjak prikazuje četiri crkve: Olovo, Kraljevu Sutjesku, crkvu na Bobovcu i crkvu u Šikari. Ponađ ovih crkava stoji bosanski fratri: fra Anđeo Zvizdović s Milodražkom ahdnamom u ruci, zatim fra Lovro Milanović prikazan s palmom (simbol mučeništva) te kraljica Katarina koja je Bosnu predala papi.

Hercegovački svijećnjak

Temelj svijećnjaka sastavljen je od dvije crkve: crkva u Konjicu i spomen bazilika u Tomislavgradu. Uz ove dvije crkve prikazana je i mala kapelica časnih sestara u Bijelom polju te Humačka ploča.

AMBON

OLTAR

KALEŹ S PATENOM I ČESTIĆNJAK

Dio najvećeg crkvenog zbora u povijesti BiH je i međugorski župni zbor Kraljice Mira pod ravnanjem sestre Irene Azinović.

NAJVEĆI CRKVENI ZBOR U POVIJESTI BIH

UZ DESETKE TISUĆA VJERNIKA, PAPU FRANJU ĆE PJESMOM DOČEKATI I NAJVEĆI CRKVENI ZBOR U POVIJESTI BIH. Oko 1 650 pjevača nalazit će se na pozornici uz tribinu, desno od oltara, te će uveličati misno slavlje liturgijsko-crkvenim pjesmama *Tu es Petrus, Uđite s hvalama, U danima njegovim, Aleluja, Izvore vode žive, Amen, Agnus Dei, Panis angelicus, Zdravo tijelo, Priđi puče pobožni i Zdravo, Djevo.* Najvećim crkvenim zborom u BiH ravnat će velečasni Marko Stanušić koji je ujedno i voditelj katedralnog mješovitog zbora *Josip Stadler*, bogoslovnog

zbora *Stjepan Hadrović*, zbora *Koralisti*, kao i tamburaškog sastava, a uz to na Katoličkom bogoslovnom fakultetu predaje Osnove gregorijanskog pjevanja i Crkvenu glazbenu kulturu pa je jasno zbog čega mu je pripala čast voditi ovako veličanstven zbor. Čim smo početkom godine saznali da Papa dolazi u BiH, *odmah smo se dali na posao. Izabrali smo najveći mogući broj pjevača i želimo da na svetoj misi svi vjernici budu aktivni sudionici, a ne pasivni promatrači* – kaže vlč. Marko Stanušić. Naglasio je da su pjesme birane tako da ih može pjevati svaki crkveni zbor.

Riječ je o prelijepim skladbama koje su pomno odabrane tako da ih svi pjevači uz nešto truda mogu kvalitetno otpjevati – kaže vlč. Stanušić, ističući kako je najveća čast za jednog crkvenog pjevača pjevati na misi koju vodi vrhovni poglavar Katoličke crkve.

Na repertoaru će se naći gregorijanski napjevi, pučke popijevke i druge sakralne skladbe. Osim orguljaške pratnje, zbor će u nekim pjesmama pratiti i Vojni orkestar Oružanih snaga BiH. Pjevači će biti odjeveni u crno-bijele odore zaogrnuti šalovima u bojama papinske zastave.

Uz pjevače iz čitave BiH, prijavilo se i desetak zborova iz Hrvatske: iz Zagreba, iz Đakovačko-osječke nadbiskupije, a najviše iz Splitsko-makarske nadbiskupije. Dio velikog crkvenog zbora bit će i ekumenski muški zbor katedrale u Beogradu.

Za ovu prigodu okupljen je i *Band Aid* koji će izvesti pjesmu *S papom Franjom mir dolazi* koju je napisao i uglazbio Luka Balvan. Pjesmu izvode Jacques Houdek, Nina Badrić, Đorđija Palić, Alan Hržica, Marija Husar Rimac, Kornelija Palić, Luka Balvan, Elizabeta Palić, Nebojša Buhin i Saša Miočić.

S papom Franjom mir dolazi

U tišini svakog dana
sklapam ruke, molim se
za Tvoj mir
u našem domu, Isuse.
Svaki dio moga bića
osluškuje korake.
Ti dolaziš s osmjehom,
Milosrdni Isuse.

Tvoja ljubav ozdravlja,
liječi naše rane sve
na srcu i duši, Isuse.
Mir nam daješ i ostavljaš,
zajedništvo obnavljaš,
hvala Ti za mir, Isuse.

Petar naših dana,
papa Franjo dolazi.
Gradimo mir u jedinstvu s
njim
na zajedničkom putu vjere.
Na putu prema Tebi
poruku mira nam šalje:
Narode moj ljubljani,
mir vama i vašoj zemlji!

S papom Franjom mir
dolazi,
liječi naše rane sve
na srcu i duši, Isuse.
Mir nam daješ i ostavljaš,
zajedništvo obnavljaš,
hvala Ti za mir, Isuse.

POZIV NA MOLITVU I SUSRET S PAPOM FRANJOM U SARAJEVU

Biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. dr. Ratko Perić uputio je dopis svim župnim uredima u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji u kojem je pozvao na molitvu i susret s papom Franjom u Sarajevu 6. lipnja 2015.

SVEĆENICIMA, REDOVNICIMA I VJERNICIMA MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANSKE BISKUPIJE POZDRAV I BLAGOSLOV!

U utorak, 14. travnja, na tiskovnoj konferenciji u Sarajevu, uzoriti kardinal Vinko Puljić, vrhbosanski nadbiskup i predsjednik BK BiH, nadbiskup Luigi Pezzuto, apostolski nuncij u BiH i Borjana Krišto, prva zamjenica predsjedatelja Predstavničkoga doma Parlamentarne skupštine BiH, službeno su predstavili program pastoralnoga pohoda pape Franje u Sarajevu 6. lipnja ove godine. Svojevrsan je to početak bliže pripreme na susret s Petrom naših dana.

Sam Sveti Otac u najavi pastirskoga pohoda u Vatikanu, 1. veljače 2015., rekao je: „Draga braćo i sestre, želim najaviti da ću u subotu, 6. lipnja, ako se to Bogu sviđi, poći u Sarajevo, glavni grad Bosne i Hercegovine. Već od sada molim da molite kako bi moj posjet tim dragim narodima bio ohrabrenje vjernicima katolicima te polučio kvasac dobra i doprinio konsolidaciji bratstva i mira, međuvjerskoga dijaloga i prijateljstva“, o čemu smo i službeno obavijestili župne urede i zajednice.

Poštovani svećenici, redovnici i redovnice, dragi Božji narode Crkve u Hercegovini!

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija zajedno s Vrhbosanskom nadbiskupijom, Banjalučkom biskupijom i Vojnim ordinarijatom u BiH tvori jednu Crkvenu pokrajinu kojoj Papa u ljubavi dolazi i nosi poruku evanđelja, mira i ohrabrenja. Stoga vas još jednom potičemo da se velikodušno odazovete pozivu Svetoga Oca na molitvu kako bi njegov posjet bio ohrabrenje i kvasac bratstva i mira, dijaloga i prijateljstva. Sve vas, koji ste u mogućnosti, pozivamo da pođete u Sarajevo 6. lipnja te da svi zajedno u velikom crkvenom slavlju – svečanoj Papinoj sv. misi na stadionu Koševo u 11.00 sati – posvjedočimo crkveno zajedništvo s vidljivom glavom Crkve papom Franjom te molimo na plemenite nakane s kojima nam Vrhovni svećenik dolazi. Želju hodočašća i susreta sa Svetim Ocem što prije prijavite svojim župnim uredima, a naknadno, kako budu pristizale informacije iz Crkvenoga odbora iz Sarajeva, primit ćete iz istih župnih ureda sve potrebne upute o samom slavlju i o organizaciji hodočašća.

Božji blagoslov pratio stope Svetoga Oca, hodočasnika, i svijuu nas na našem hodočašću vjere.

+ Ratko Perić, biskup

MISNICA ZA PAPU FRANJU

Za cijelu provinciju hercegovačkih Školskih sestara franjevki milosni je dar pripremiti misnicu za papu Franju i misnice za koncelebrirajuće biskupe, nadbiskupe i kardinale.

**S. MAGDALENA
ŠARIĆ**

POSljednih tjedana razni mediji pišu o pripremama za dolazak pape Franje u Sarajevo i u Bosnu i Hercegovinu, 6. lipnja 2015. Svaki je sudionik bio radostan i ponosan zbog dovršenoga posla, a napose zato što su mogli biti dio velike ekipe koja se osobno i zajednički ugrađivala u ovaj veliki i povijesni događaj za cijelu Katoličku Crkvu u Bosni i Hercegovini. Među brojnim sudionicima nalaze se i Školske sestre franjevke Provincije Svete Obitelji iz Hercegovine. Nakon razgovora i dogovora s nadbiskupom metropolitom vrhbosanskim, kardinalom Vinkom Puljićem, i njegovom produženom liturgijskom rukom mons. mr. sc. Tomom Kneževićem, sestre su se dale na posao.

Sestrinskoj radionici za izradu liturgijskog ruha u Mostaru povjerena je izrada misnice za Papu, dvadeset misnica za bosanskohercegovačke nad/biskupe i uži krug suslavitelja kardinala, kao i

stotinu štola koje će se moći nabaviti prije euharistijskog slavlja s papom Franjom. Cjelokupno sestrinsko okruženje, od provincijalne uprave pa do najodgovornijih sestara, uključilo se u rad. Kreativne i vrijedne ruke voditeljice radionice s. Ljilje Pehar i s. Matilde Parlain izradile su, osim misnice za Svetoga Oca, i misnice za posebnu skupinu suslavitelja. Gđa Jadranka Vlašić, franjevačka trećoredica iz župe sv. Stjepana iz Gorice, uz pomoć školske sestre franjevke s. Elizabete Soldo, izradila je stotinu štola za ostale suslavitelje.

Izrada liturgijskoga ruha vezana je uz s. Margaretu Pucher, utemeljiteljicu Družbe, odnosno uz same početke života i djelovanja Družbe u Mariboru. U Provinciji Svete Obitelji u Hercegovini izrada liturgijskoga ruha bila je sastavni dio rada sestara u stručnim školama. U poratnom vremenu sestre su se bavile izradom crkvenoga ruha u dvjema radionicama: u Bijelom Polju kod Mostara od 1953. god. i u Kiseljaku od 1980. god. Prebire li se malo po sjećanju sestara, nezaobilazna su imena s. Mladene Čuljak i s. Leonarde Rupčić koje su, uz druge sestre pomoćnice, sve svoje znanje i talente dugi niz godina ugrađivale u ove radionice. Svojim su trudom kao i smislom za lijepo i umjetničko ostavile poseban pečat u Provinciji i po mnogim crkvama diljem BiH. U posljednjem je ratu bjelopoljska radionica zajedno sa samostanom bila uništena, a prognane su sestre nastavile ovaj apostolat najprije u iznajmljenoj kući u Grudama (1992. – 1996.) pa u Tihaljini,

s. Ljilja Pehar

da bi radionicu 1998. god. konačno smjestile u vlastitu kuću u Mostaru, u Franjevačkoj 88.

Baviti se izradom liturgijskoga ruha posebna je djelatnost. Sestre koje rade u radionicama uvijek brinu za to da sakralni prostor bude što ljepši. Ta se misao pretače u molitvu, tako da rad postaje molitva da se nebeskom Gostu pripravi najljepše boravište među ljudima. Duboko prožeta otajstvom Božjega dolaska, svoju je potrebu da Mu dostojno odgovori pretočila u molitvu i svojedobno zapisala s. Leonarda Rupčić (1927. – 2014.):

*Na bijelome platnu što rube ga ruke moje
On vidjet će patenu zlatnu na koju stavit ću srce svoje.
I dušu ću svoju staviti, sve njene snage i moći,
i pohod ću Njegov slaviti u hostiji bijeloj kad bude mi doći.
U crkvici duše moje, ispunjenoj blagom tišinom,
ja čekat ću Sunce svoje da grije me žarkom toplinom.
I dok čekam tog dragog gosta, vezem mu ruho i vrijeme kratim.
Ta ukrašeno nikada nije dosta, tamo gdje hoću da ga svratim.
Marijo, dođi, pomoz mi vesti i šiti, ta Ti si Mu prva haljinu tkala.
Uz Tebe ljepše će Mu biti, a ja ću biti sretna i reći Ti
HVALA!*

s. Matilda Parlain

Gđa Jadranka Vlašić i s. Elizabeta Soldo

PAPA, SVETI OTAC, PONTIFEKS (PONTIFIKAT)

MILE MAMIĆ

RIJEČ PAPA U DANAŠNJEM HRVATSKOM JEZIKU OZNAČUJE POGLAVARA KATOLIČKE CRKVE. Otkud nam je ta riječ došla i što je ona značila? Bratoljub Klaić navodi njezino talijansko podrijetlo. Nema sumnje da je ta riječ došla latinskim ili talijanskim posredništvom, ali njezin korijen nalazimo u grčkom jeziku, kako to ističe fra Jeronim Šetka. U grčkom dječjem jeziku riječ *páppas* značila je „otac“. U početku se to govorilo svakom svećeniku, svakom biskupu, ali se vrlo rano počela upotrebljavati samo za Petrova nasljednika, što je postalo naslov vrhovnoga poglavara Crkve. Upravo zbog svojega prvotnoga značenja (otac) riječ *papa* se upotrebljavala ispred imena vrhovnoga poglavara Crkve, ali je pomalo izgubila ono prvotno značenje i postala naziv

za vrhovnoga crkvenog poglavara. Stoga danas uobičajeni naslov *sveti otac* ispred imenice *papa* ne osjećamo suvišnim premda je dovoljno samo jedno. Naslov *papa* i *sveti otac* kao opće imenice uz osobno ime pišemo malim početnim slovom: *papa Franjo*, *sveti otac Franjo*. Ali ako se osobno ime ispusti, onda se piše velikim slovom: *Papa* i *Sveti Otac*, a podrazumijeva se *Franjo*. To pravopisno pravilo vrijedi za živućega poglavara Crkve kao i za druge vladare (cara, kralja, predsjednika itd.).

U vezi s Papinim dolaskom često se čuje riječ *pontifeks*, *pontifikat*, *pontifikalni* i slično. Otkud one i što znače? Zanimljivo je da te riječi imaju veze s mostogradnjom. Temeljna riječ *pontifeks* dolazi iz latinskoga jezika (lat. *pontifex*). Načinjena je od sveze *pontem facere* = praviti (graditi) most. To je, naravno, u figurativnom smislu. Već je u antičkom Rimu ta riječ značila „svećenik“. A vrhovni svećenik bio je *pontifex maximus*. U kršćanskom nazivlju sama riječ *pon-*

tifeks znači „vrhovni svećenik, biskup“. A po analogiji prema starom Rimu za papu se, kao za Petrova nasljednika, često kaže *pontifex maximus* ili *summus pontifex*. Budući da riječ *pontifeks* znači i „vrhovni svećenik“ i „biskup“, i druge riječi u vezi s tim tiču se pape i biskupa uopće. Premda Šetka ističe da riječ *pontifikat* znači „služba, čast biskupa, pape“, neki rječnici ističu dvoznačnost riječi *pontifikat*: „1. služba, dostojanstvo pape i 2. vrijeme obavljanja službe jednoga pape“, ali previdaju da to obuhvaća i biskupe. Tako je npr. *pontifikalna misa* „misa koju predvodi viši crkveni dostojanstvenik“ (Šetka). Da bi se izbjegla dvojba odnosi li se to samo na papu ili i na biskupe, veliki naš Matoš je uskliknuo: *Vivat sumus pontifeks!*

Duh Sveti, koji vodi Crkvu Božju, podario nam je u posljednje vrijeme nekoliko velikih papa. Svaki od njih velik je na svoj način, ali svaki je veliki u Kristu. Svi nas podsjećaju na one prekrasne Mažuranićeve stihove o starcu svećeniku:

„Žarko sunce divno čudo gleda gdje slab starac slabe krijepi ljude da im snaga Bogu slična bude.“

Svojim nadnaravnim djelovanjem, koje nadilazi ljudsku moć, vratili su prvotno značenje riječi *papa* (otac) i prvotno značenje riječi *pontifex* (graditelj mostova). Kao da su se natjecali u očinskoj ljubavi prema svakom čovjeku i u gradnji mostova između svih država, naroda, vjera, rasa i kultura. Svijet je to prepoznao. Zato je ugled pape u današnjem svijetu tako velik. Papin posjet svakom narodu, svakoj državi poseban je Božji blagoslov za sve. Nekoliko papa zaredom (a neki i više puta) pohodili su Crkvu u Hrvata. Još osjećamo u srcu snagu Božjega blagoslova s njihova posjeta.

Dolazi nam veliki papa Franjo. Pontifex maximus. Mostove treba graditi do svakoga ljudskog srca. On to dobro zna. Poželimo mu dobrodošlicu: Sveti Oče, dobro nam došao na ovo sveto mučeničko tlo!

**Program
apostolskog putovanja
pape Franje u Sarajevo**

mir vama

Subota, 6. lipnja 2015.

Papa Franjo u Sarajevu 2015.

07:30

Polazak zrakoplovom iz
Rima/Fiumicina za Sarajevo

09:00

Službeni doček na
Međunarodnom aerodromu Sarajevo

09:30

CEREMONIJA DOBRODOŠLICE
na trgu ispred Predsjedničke palače

**KURTOAZAN POSJET DRŽAVNOM
PREDSJEDNIŠTVU**

u Predsjedničkoj palači

10:10

SUSRET S VLASTIMA
(govor Svetog Oca)

11:00

SVETA MISA
na stadionu Koševo
(propovijed Svetog Oca)

13:15

Sastanak i ručak s biskupima
Bosne i Hercegovine i s
Papinom pratnjom u Apostolskoj nuncijaturi

16:20

**SUSRET SA SVEĆENICIMA,
REDOVNICIMA I REDOVNICAMA,
BOGOSLOVIMA I SJEMENIŠTARCIMA**
u Katedrali (govor Svetog Oca)

17:30

EKUMENSKI I MEĐURELIGIJSKI SUSRET
u Franjevačkom međunarodnom centru
(govor Svetog Oca)

18:30

SUSRET S MLADIMA
u Nadbiskupijskom centru
za mlade „Ivan Pavao II.“ (govor Svetog Oca)

19:45

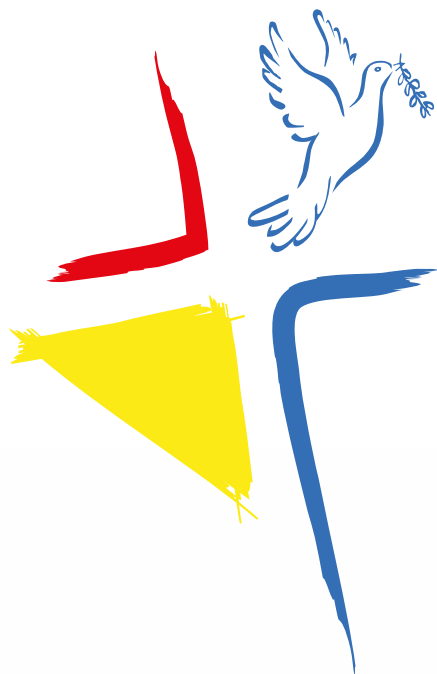
CEREMONIJA OPROŠTAJA
na Međunarodnom aerodromu Sarajevo

20:00

Polazak u zrakoplovu prema Rimu

21:20

Dolazak u Rim/Ciampino

**Sarajevo
6. lipnja**

2015.

